

Przedsiębiorstwo Usługowe „GEOGRAF”

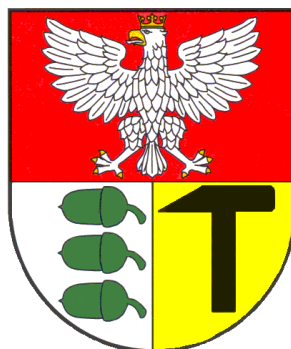
Al. Piłsudskiego 30/34

41-303 Dąbrowa Górnicza

tel. 785 917 969 www.pugeograf.pl geograf10@poczta.onet.pl

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU ZMIANY II EDYCJI STUDIUM UWARUNKOWAŃ I
KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
MIASTA DĄBROWA GÓRNICZA**

Autorzy: dr Jerzy Wach

mgr Marcin Ścisłowski (*P.U. Alter-Geo*)

Dąbrowa Górnicza, 2015 r.

Spis treści

	str.
1. WSTĘP	4
2. CHARAKTERYSTYKA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	6
2.1. Zawartość projektowanego dokumentu	6
2.2. Cele projektowanego dokumentu.	8
2.3. Powiązania z innymi dokumentami	9
2.4. Przeznaczenie terenów	10
3. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA OBJĘTEGO PROJEKTOWANYM DOKUMENTEM (OKREŚLENIA, ANALIZY I OCENY)	14
3.1. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	14
3.2. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	28
3.3. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu.	33
3.4. Cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu	41
3.5. Przewidywane znaczące oddziaływania na obszar Natura 2000 oraz na środowisko	45
4. ROZWIĄZANIA OCHRONNE PRZYJĘTE W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE ORAZ ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE	81
4.1. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko.	81
4.2. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie	86
5. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	88
6. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	90
7. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	91
8. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	92

9. MATERIAŁY ARCHIWALNE WYKORZYSTANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	94
10. PODSTAWOWE AKTY PRAWNE WYKORZYSTANE W OPRACOWANIU .	96

1. WSTĘP

Podstawą prawną opracowania zmiany fragmentu „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Dąbrowa Górnicza” jest ustawa z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (art. 9 ust. 1) (Dz.U.2003.80.717) oraz ustawa z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (Dz.U.2001.142.1591). W oparciu o powyższe przepisy Rada Miejska w Dąbrowie Górniczej podjęła w dniu 25.01.2012 r. stosowną uchwałę o przystąpieniu do aktualizacji obowiązującego „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Dąbrowa Górnicza (II edycja)”.

Podstawą prawną opracowania „Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Dąbrowa Górnicza (II edycja)” jest ustawa z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U.2013.0.1235).

Niniejszą prognozę wykonano na zlecenie Firmy „ARCHIMEDES” Paweł Duś z Bielska-Białej (projektant studium) dla potrzeb projektowanych zmian „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Dąbrowa Górnicza (II edycja)”.

Zakres prognozy został uzgodniony z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Katowicach pismem z dnia 20.06.2014 r. (znak: WOOŚ.410.295.2014.RK1) oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Dąbrowie Górniczej pismem z dnia 26.06.2014 r. (znak: NS/ZNS/522/333/2360/4/2014).

Na początku rozdziałów i podrozdziałów przytoczono dosłowne brzmienie właściwego fragmentu ustawy, do którego odnosi się tekst zawarty w danym rozdziale.

W Prognozie stosowano zamiennie nazewnictwo dla zbiornika powstałego w wyrobisku po powierzchniowej eksploatacji piasków podsadzkowych – oficjalną nazwę „Kuznica Warężyńska” oraz nazwę potoczną – „Pogoria IV”.

Z uwagi na to, iż w ramach obowiązującej procedury opiniowania projektu zmiany Studium i prognozy wykonanej do tej zmiany, zarówno Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Katowicach (pismo z dnia 02.04.2015 r. nr NS-NZ.742.10.2015) jak i Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach (pismo z dnia 16.03.2015 r. nr WOOŚ.410.97.2015.RK1) przedstawili opinie negatywne, w niniejszej wersji prognozy zawarto niezbędne informacje uzupełniające. Ponadto należy zaznaczyć, iż w Prognozie analizie nie poddano środowiska całego obszaru Miasta Dąbrowa Górnicza, a poruszono jedynie zagadnienia związane bezpośrednio z terenami objętymi zmianą zapisów Studium.

Informacje uzupełniające dla ŚPWIS dotyczące wątpliwości związanych z ochroną przeciwpowodziową **obszaru 3** (Ratanice) znajdują się na stronach 19-20.

Informacje uzupełniające dla RDOŚ znajdują się na stronach 32-36.

Z kolei na str. 52-63 zawarto odpowiedzi i uzupełnienia wynikające z pisma RDOŚ z dnia 24 lipca 2015 r.

W rozdziale 3.5 od strony 65 znajdują się uwagi i uzupełnienia wynikające z pisma RDOŚ z dnia 13.01.2016 r.

2. CHARAKTERYSTYKA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Niniejszy rozdział wypełnia zalecenia zawarte w art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U.2013.0.1235):

Art. 51.

2. Prognoza oddziaływania na środowisko:

1) zawiera:

a) *informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami*

2.1. Zawartość projektowanego dokumentu

Jak już podano we wstępie, opracowywana prognoza odnosi się do projektu zmiany II edycji „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Dąbrowa Górnicza”.

Projekt zmian Studium obejmuje:

- 1) część „A”: Wprowadzenie
- 2) część „B”: Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego
- 3) część „C”: Kierunki zagospodarowania przestrzennego
- 4) część „D”: Synteza ustaleń projektu Studium

Integralną częścią projektu zmian Studium są rysunki w skali 1 : 10 000:

Rys. 1. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego,

Rys. 2. Kierunki zagospodarowania przestrzennego.

Zakres uwarunkowań zawartych w projekcie zmian „Studium...” obejmuje:

- 1) dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu;
- 2) stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony;

- 3) stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego;
- 4) występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
- 5) występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;
- 6) występowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych;
- 7) występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;
- 8) stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopień uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami.

Przedmiotem ustaleń zawartych w projekcie „Studium...” są:

- 1) kierunki zmian w strukturze przestrzennej wybranych fragmentów powierzchni gminy oraz w przeznaczeniu terenów;
- 2) kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone z zabudowy;
- 3) obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;
- 4) kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
- 5) obszary, dla których ustala się rozmieszczenie obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²;
- 6) kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- 7) obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi, osuwania się mas ziemnych;
- 8) obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji i rekultywacji.

W podrozdziale 2.4 podano w sposób skrótowy nowe przeznaczenie terenów zaproponowane w projekcie zmiany „Studium...”.

2.2. Cele projektowanego dokumentu

Celem sporządzenia zmiany II edycji „Studium...” jest dostosowanie tego dokumentu do aktualnych przepisów w zakresie obszarów objętych ochroną w formie Natura 2000 (dotyczy dwóch obszarów) oraz zmiany przeznaczenia terenu dla dwóch innych obszarów. Konieczność przeprowadzenia omawianych zmian została przyjęta Uchwałą Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej Nr LVII/1001/10 w sprawie *„Oceny aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Dąbrowa Górnicza - II edycja oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego”* zatwierdzoną na sesji Rady Miejskiej w dniu 27 października 2010 roku, natomiast sama decyzja dotycząca sporządzenia zmiany II edycji *„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Dąbrowa Górnicza”* została zatwierdzona Uchwałą Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej Nr XIV/245/12 z dnia 25 stycznia 2012 roku.

Dodatkowy cel sporządzenia studium wynika z art. 24 ust 3 ustawy o *gospodarce nieruchomościami* (Dz.U.2015.0.782), w myśl, którego, studium stanowi podstawę do tworzenia gminnych zasobów nieruchomości. Zasoby te, zgodnie z ust. 2, mogą być wykorzystywane na cele rozwojowe gmin i zorganizowanej działalności inwestycyjnej, a w szczególności na cele budownictwa mieszkaniowego i związanych z tym budownictwem urządzeń infrastruktury technicznej, jak również na realizację innych celów publicznych.

Reasumując, zasadniczym celem jest więc aktualizacja wspomnianego „Studium...”, a zatem dostosowanie zapisów ustaleń tego dokumentu do aktualnie obowiązujących aktów prawnych, jak również dostosowanie ustaleń do aktualnej strategii rozwoju oraz uwzględnienie aktualnych kierunków rozwoju Miasta.

2.3. Powiązania z innymi dokumentami

Projekt zmiany „Studium...” opracowany został w powiązaniu z:

- 1) Koncepcją polityki przestrzennego zagospodarowania kraju z 2000 r.
- 2) Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia 2007-2013 wspierającymi wzrost gospodarczy i zatrudnienia z 2006 r.;
- 3) Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2007-2013;
- 4) Strategią rozwoju województwa śląskiego na lata 2000-2020;
- 5) Planem zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego (2004 r.);
- 6) Opracowaniem ekofizjograficznym podstawowym dla potrzeb „Studium...” Miasta Dąbrowy Górniczej (2003 r.);
- 7) Opracowaniem ekofizjograficznym dla zmiany II edycji Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Dąbrowa Górnicza (2012 r.);
- 8) Uchwałą Nr LVII/1001/10 Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej z dnia 27 października 2010 r. w sprawie *oceny aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Dąbrowa Górnicza - II edycja oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego* w celu dostosowania II edycji „Studium ...”;
- 9) Uchwałą Nr XIV/245/12 Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej z dnia 25 stycznia 2012 r. w sprawie *przystąpienia do sporządzenia zmiany II edycji „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Dąbrowa Górnicza”*.

2.4. Przeznaczenie terenów

W wyniku wieloletnich procesów historycznych ukształtował się obecny układ strukturalny miasta, z wyodrębniającymi się następującymi jednostkami strukturalnymi:

A. Śródmieście	- pow. 408 ha
B. Reden	- pow. 520 ha
C. Gołonóg	- pow. 820 ha
D. Łęknice-Korzeniec-Pogoria	- pow. 1341 ha
E. Ząbkowice	- pow. 2511 ha
F. Strzemieszyce	- pow. 2111 ha
G. Łosień-Łęka	- pow. 1880 ha
H. Ujejsce	- pow. 2201 ha
I. Trzebieszawice	- pow. 1153 ha
J. Okradzionów-Błędów	- pow. 3305 ha
K. Huta-Koksownia	- pow. 2628 ha

Dla wyżej wymienionych jednostek strukturalnych ustalono następujące funkcje:

- A. Śródmieście - główny ośrodek usługowy i mieszkaniowy, funkcje uzupełniające: wytwórczo-usługowe i rekreacyjno-sportowe;
- B. Reden - funkcje mieszkaniowe i usługowe, funkcje uzupełniające: rekreacyjne;
- C. Gołonóg - funkcje mieszkaniowe i usługowe oraz wytwórcze, uzupełniającą funkcją rekreacyjna;
- D. Łęknice-Korzeniec-Pogoria - funkcje mieszkaniowe i usługowe, funkcje uzupełniające: rekreacyjno-wypoczynkowe;
- E. Ząbkowice - funkcje mieszkaniowe i usługowe oraz wytwórcze;
- F. Strzemieszyce - funkcje mieszkaniowe i usługowe oraz wytwórcze;
- G. Łosień-Łęka - funkcje mieszkaniowe;
- H. Ujejsce - funkcje mieszkaniowe oraz sportowo-wypoczynkowe;
- I. Trzebieszawice - funkcje mieszkaniowe;

J. Okradzionów-Błędów - funkcja mieszkaniowa i ekologiczna, funkcje uzupełniające: rekreacyjno-wypoczynkowa i rolnicza;

K. Huta-Koksownia - funkcja wytwórcza i usługowa.

Projektowane zmiany II edycji „Studium...” dotyczą czterech terenów zlokalizowanych w północno-zachodniej i centralnej części Miasta. Wedle aktualnie obowiązującego „Studium...” tereny te stanowią odpowiednio:

Teren 1: położony w północno-zachodniej części Miasta (H. Ujejsce):

- tereny wód powierzchniowych **WS** (zbiornik „Kuźnica Warężyńska”);
- tereny usług sportu, rekreacji, wypoczynku i kultury **US**;
- tereny lasów i zadrzewień **ZL**;
- tereny dolesień na gruntach rolnych **ZLD**;
- tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej wyłączone z zabudowy **ER**;
- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej **MN1**.

Teren 2: położony w północno-zachodniej części Miasta, w rejonie ulicy Spacerowej (E. Ząbkowice):

- tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej z dopuszczeniem zabudowy związanej z rolnictwem **R**.

Teren 3: położony wzdłuż północno-zachodniej rubieży Miasta, ograniczony ulicą Ratanice, wałami rzeki Czarna Przemsza oraz granicą miasta (H. Ujejsce):

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej **MN1**;
- tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej z dopuszczeniem zabudowy związanej z rolnictwem **R**;
- tereny lasów i zadrzewień **ZL**.

Teren 4: ograniczony ulicami: Podlesie, Laski, Kasprzaka, Manifestu Lipcowego (C. Gołonóg):

- tereny wytwórczości, baz, składów i magazynów oraz usług **PU**;
- tereny infrastruktury technicznej **IT**.

Tereny 1 i 2 stanowią dwie enklawy jednego obszaru objętego ochroną w formie Natura 2000 „Lipienniki w Dąbrowie Górniczej” (PLH240037). Projektowane w „Studium...” zmiany związane są z uzupełnieniem tego dokumentu o problematykę przedmiotowego obszaru Natura 2000, która polega na zaproponowaniu docelowych

rozwiązań w zakresie adaptacji nowopowstałego zbiornika wodnego i związanych z nim terenów przyrodniczo cennych w przestrzeni miasta. Zasadnicze zmiany w stosunku do obowiązującego studium dotyczą przeznaczenia terenów. W nowej wersji proponuje się zamianę terenów **H3MN1** i **H19MN1** (tereny mieszkaniowe) położonych w dnie wyrobiska popiaskowego na tereny o mniej uciążliwej dla środowiska funkcji terenów zieleni (**H2Z**), które pełniłyby rolę strefy buforowej w odniesieniu do najcenniejszych stanowisk występowania lipienników Loesela. Ponadto w obrębie **H2Z** znajduje się część dawnego wydzielenia **H18ER**. Także część dawnego **H17ER** zmieniono na **H1Z**. Strefa zabudowy mieszkaniowej ograniczałaby się tylko do wyżej położonych powierzchni między wałami Trzebyczki i skarpą wyrobiska (proponowane **H19MN1**, **H20MN1** w miejsce dotychczasowego **H20MN1**, **H21MN1**, **H29MN1** oraz części **H11ER**, **H17ER** i **H14ZL**). Wzdłuż brzegu zbiornika ciągnie się stosunkowo szeroka strefa terenów usług sportu i rekreacji **H5US** i **H6US** (dawne **H2US** i częściowo **H2WS**). Również istotną zmianą jest znaczne ograniczenie terenów usług sportu i rekreacji w południowej części **terenu 1**. W proponowanej wersji tereny usług sportu i rekreacji (**H4US**) obejmują znacznie mniejszy pas brzegu zbiornika i nie obejmują stanowisk występowania najcenniejszych zbiorowisk roślinnych i terenów lęgowych awifauny. Pozostawienie terenów usług sportu i rekreacji w tej części **terenu 1** podyktowane jest chęcią udostępnienia tego obszaru dla żeglarskiego wykorzystania powierzchni wodnej zbiornika. Wydzielony w projekcie obszar **H4US** obejmuje obecnie część dawnego **H4US** i **H9ZLD** i ciągnie się od brzegów zbiornika w kierunku wschodnim do krawędzi wyrobiska. Dawny obszar dolesień (**H9ZLD**) zamieniono w większości w tereny zieleni (**H5Z** i **H6Z**). W południowej skrajnej części terenu objętego zmianą pozostawiono bez zmian niewielki fragment dawnego wydzielenia **E1R**. I wreszcie **H3Z** i **H4Z** powstały z części dawnych wydzieleni położonych wzdłuż Trzebyczki **H11ER**, **H13ER** i **H15ER**. Wzdłuż projektowanych terenów mieszkaniowych **H19MN1** i **H20MN1** proponuje się drogę lokalną **31KDL**.

Teren 2 stanowi wyodrębnioną pod nową sygnaturą **E1Z** z dotychczasowego wydzielenia **E1R** enklawę obejmującą obszar chroniony Natura 2000. Są to zbiorowiska bagienne położone w pobliżu starego koryta Trzebyczki (starorzecza).

Projektowane zmiany w obrębie **terenu 3** związane są głównie ze zmianą obecnego, określonego w obowiązującym „Studium...”, przeznaczenia terenu (tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej z dopuszczeniem zabudowy związanej z

rolnictwem) na teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, która w znacznym stopniu jest już zrealizowana bądź jest w trakcie realizacji. W tym celu utworzono teren **H21MN1** obejmując nim dotychczasowe **H23MN1**, **H18ZL** i **H19R**.

Z kolei projektowane zmiany w obrębie terenu **4** związane są z lokalizacją wielkopowierzchniowego obiektu handlowego o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² na terenach, które wedle obowiązującego „Studium...” stanowią tereny wytwórczości, baz, składów i magazynów oraz usług (**C8PU** i **C8aPU**). Określenie w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta lokalizacji wielkopowierzchniowych obiektów handlowych jest obligatoryjne.

3. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA OBJĘTEGO PROJEKTOWANYM DOKUMENTEM (OKREŚLENIA, ANALIZY I OCENY)

3.1. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Niniejszy rozdział wypełnia zalecenia zawarte w art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U.2013.0.1235):

Art. 51.

2. Prognoza oddziaływania na środowisko:

2) określa, analizuje i ocenia:

a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

a) istniejący stan i funkcjonowanie środowiska

Budowa geologiczna i rzeźba

Fundament geologiczny całego obszaru Miasta stanowią utwory karbońskie, które pod względem litologicznym mają dwudzielną postać. Karbon dolny w jego dolnej części jest wykształcony w facji wapienia węglowego. Dominują tutaj wapienie, a podrzędnie występują dolomity i brekcje wapienne. Ku górze węglanowe osady dolnego karbonu przechodzą w iłowce ciemnoszare, miejscami piaszczyste lub wapniste. Występują one szerokim pasem na północy Miasta (Kuźnica Warężyńska) i ciągną się w kierunku południowo-wschodnim przez Piekło, pod Pogorią II, między Tworzniem i Górą Gołonoską w kierunku Strzemieszyc Wielkich.

Osady **perm** wypełniają, na obszarze Miasta, zagłębienia w morfologii starszego podłoża. Mają one charakter klastycznej molasy pochodzenia lądowego. Powstała ona w trakcie orogenicznych ruchów waryscyjskich, w warunkach suchego i gorącego klimatu oraz aktywnej działalności wulkanicznej. Perm reprezentowany jest przez czerwone zlepieńce złożone z okruchów skał paleozoicznych i wulkanicznych, tkwiących w lepiszczu bogatym w tufy i tufity oraz iłowce i mułowce pstre. Miąższość osadów permu jest zmienna i waha się w granicach 0-300 m. Pod

utworami czwartorzędowymi ciągną się szerokim pasem od zalanego wyrobiska Kuźnicy Warężyńskiej przez Antoniów, pod Pogorią I, przez Tworzeń, zachodnią część Huty Katowice do wzgórz strzemieszyckich.

Trias występuje na dużej powierzchni wschodniej części obszaru Dąbrowy Górniczej. Na wschód od linii Tucznawa-Łęka-Krzykawa występują wszystkie trzy ogniwa stratygraficzne triasu, tzn. pstrego piaskowca, wapienia muszlowego i kajpru. Posuwając się na zachód miąższość utworów triasu stopniowo maleje aż do zera. Na badanym terenie ciągła pokrywa triasu występuje od linii: Kuźnica Warężyńska-Strzemieszyce Wielkie-Sławków w kierunku na wschód. Na zachód od tej linii występują jedynie pojedyncze płyty osadów triasu budując ostańce denudacyjne.

Jura występuje jedynie w skrajnie wschodniej części Miasta. Reprezentowana jest przez osady liasu, doggeru i malmu (oksford dolny).

Osady **czwartorzędu** występują w dwóch odmianach litofacjalnych. Na wzgórzach, zbudowanych z osadów triasu i jury spotyka się głównie cienkie pokrywy glin zwietrzelinowych powstałych ze zwiertzenia skał węglanowych. Na pozostałym obszarze są to przede wszystkim osady fluwioglacjalne. Na przeważającej części obszaru utwory czwartorzędu są reprezentowane przez piaski, lokalnie z wkładkami żwirów, rumoszy oraz mułków i ilów. Miąższość osadów czwartorzędu uzależniona jest od morfologii starszego podłoża. Największe miąższości występują w dolinach rzek i strumieni oraz naturalnych zagłębieniach terenu, w tym w rejonie analizowanego obszaru (tereny **1**, **2** i **3**), gdzie w dolinie Czarnej Przemszy i Kuźnicy Warężyńskiej ich miąższość wynosi ok 50 m.

Rzeźba współczesnej powierzchni topograficznej jest ściśle uzależniona od opisanej budowy geologicznej; region Dąbrowy Górniczej obejmuje kolejno od zachodu następujące jednostki geomorfologiczne Wyżyny Śląskiej: Płaskowyż Bytomsko-Katowicki (wschodni skraj Płaskowyżu Bytomskiego), Kotlinę Przemszy (Kotlina Dąbrowska na północy i Kotlina Biskupiego Boru na południu), Próg Środkowotriasowy (Garb Ząbkowicki) i Kotlinę Mitręgi. Obszary objęte zmianami znajdują się w obrębie Kotliny Dąbrowskiej.

Tereny **1**, **2** i **3** występują w dnie rozległej Kotliny Dąbrowskiej, przez którą przepływa Czarna Przemsza z uchodzącą do niej Trzebyczką. Natomiast teren **4** znajduje się w obrębie szerokiego obniżenia dolinnego przebiegającego między Wzgórzem Gołonoskim i Tworzniem utworzonego przez wody proglacjalne

spływające z północy ku Kotlinie Biskupiego Boru. Obecnie teren ten odwadniany jest przez Potok Jamki.

Szczególna sytuacja topograficzna występuje w obrębie **terenu 1**, gdzie stosunki hipsometryczne są efektem ukształtowania rzeźby na skutek eksploatacji piasku podszadzkowego i powstania wyrobiska popiaskowego. Cechą nowej rzeźby jest występowanie wysokich skarp wyrobiska. Od strony wschodniej wyrobisko ograniczone jest samorzutnie ukształtowaną skarpą o wysokości 7-8 m, która przecina płytki poziom wodonośny powodując występowanie wysięków u podnóża skarpy, co w konsekwencji sprzyja uwodnieniu przypowierzchniowych warstw piasku i powolnemu ich spływaniu w dno wyrobiska. Zjawisko to prowadzi do destabilizacji zbocza wyrobiska. Stąd konieczne jest odsunięcie potencjalnej zabudowy kubaturowej na bezpieczną odległość od zbocza w kierunku wschodnim. Dno wyrobiska od skarpy wschodniej wyrobiska do drugiej skarpy ograniczającej lustro wody obniża się sukcesywnie o dalsze ok. 7 m na odległości 800-900 m.

Warunki klimatyczne i topoklimatyczne

Według klasyfikacji klimatyczno-rolniczej opracowanej przez R. Gumińskiego (1948), obszar Miasta Dąbrowy Górniczej należy zaliczyć do dzielnicy XV (dzielnica częstochowsko-kielecka). Jest on położony w południowej części tej dzielnicy. Dzielnicę XV charakteryzują następujące warunki:

- 1) średnia temperatura stycznia wynosi $-2 \div -3,0^{\circ}\text{C}$,
- 2) średnia temperatura lipca około 17°C ,
- 3) średnia temperatura roczna $7-8^{\circ}\text{C}$,
- 4) dni z przymrozkami od 112 do 130,
- 5) dni mroźnych ok. 20-40,
- 6) ostatnie przymrozki wiosenne występują najczęściej w końcu kwietnia lub na początku maja,
- 7) czas zalegania pokrywy śnieżnej wynosi ok. 60-80 dni,
- 8) okres wegetacyjny trwa od 200 do 210 dni,
- 9) opady atmosferyczne znacznie zróżnicowane, 700-750 mm/rok,
- 10) przeważają wiatry południowo-zachodnie i zachodnie o prędkościach średnich 3-4 m/s.

Przy charakterystyce klimatycznej szczególnie istotne są warunki opadowe na analizowanym obszarze, od których zależy ilość wody pozostającej w obiegu. Na obszarze Dąbrowy Górniczej istnieje jeden posterunek opadowy w Ząbkowicach. Według danych z tego posterunku średnie roczne sumy opadów atmosferycznych na analizowanym terenie kształtują się na poziomie 726 mm. Natomiast w latach ekstremalnych zanotowano 1098 mm (wilgotny) i 492 mm (suchy). Stosunek maksymalnych do minimalnych rocznych sum opadów zawiera się w granicach 2,2, co wskazuje na dużą stabilność warunków występowania opadów w skali regionu. W ciągu roku dominują opady w półroczu letnim. Stosunek średnich sum opadów półrocza letniego do zimowego wynosi 1,7. Średnio na analizowanym obszarze spada w półroczu letnim około 63 % sumy rocznej opadu. Maksimum opadowe występuje w lipcu, średnio 104 mm. Nieco niższe sumy opadów występują w maju, czerwcu i sierpniu. Minima opadowe zaś w styczniu, lutym i marcu. Bezwzględne minimum opadowe występuje w lutym, kiedy notuje się opady w granicach 33-43 mm.

Warunki anemologiczne, szczególnie istotne dla przewietrzania obszaru i stanu sanitarnego powietrza (przemieszczanie zanieczyszczeń), są uzależnione od kierunku napływu głównych mas powietrza oraz modyfikowane przez rozkład zasadniczych elementów orograficznych w analizowanym obszarze. Na obszarze Miasta Dąbrowa Górnicza (podobnie jak w całym regionie) dominują wiatry z sektora zachodniego (NW, W, SW) występujące przez ok. 45 % dni w roku o prędkościach średnich 3-4 m/s. Wiatry z sektora wschodniego (NE, E, SE) występują przez 38 % dni w roku. Cisze stanowią zatem ok. 17 %.

W ostatnich latach szczególnego znaczenia zaczynają nabierać krótkotrwałe opady nawałne z uwagi na skutki jakie powodują (najczęściej o charakterze katastrofalnym). Nie bez znaczenia jest tu często niedostateczny odbiór społeczny podawanych przez służby meteorologiczne wielkości i prawdopodobieństwo wystąpienia opadów. Należy przy tym zwrócić uwagę, iż podawane wielkości opadów w milimetrach oznaczają ilość wody w litrach na każdy metr kwadratowy (np. 10 mm opadu to 10 litrów wody na każdy metr kwadratowy). Ponadto straty potęgowane są niewłaściwym zagospodarowaniem przestrzeni, a zwłaszcza niedocenianiem roli jaką w odpływie wód z opadów nawałnych pełnią doliny stale prowadzące wodę i suche

obniżenia dolinne. Poniżej przedstawiono prognozowane wielkości wystąpienia opadów w rejonie Dąbrowy Górniczej (tab.1).

Tabela 1. Maksymalne opady prawdopodobne w rejonie Dąbrowy Górniczej (w mm).

Czas trwania opadu	Prawdopodobieństwo wystąpienia		
	1 %	5 %	10 %
5 min	19,9	16,0	14,1
30 min	40,6	32,6	28,6
1 godz.	49,5	39,7	34,9
2 godz.	58,7	47,2	41,4
12 godz.	74,1	60,4	53,6
24 godz.	93,4	76,1	67,5
72 godz.	125,6	102,7	91,3

Obliczono: wg E. Bogdanowicz i J. Stachý, IMiGW 1998.

Cechy topoklimatyczne.

Warunki topoklimatyczne Miasta Dąbrowa Górnicza opracowane zostały w oparciu o metodykę przygotowaną przez M. Klugego i J. Paszyńskiego (1973), a zmodyfikowaną przez T. Bartkowskiego (1980, 1986). Metodyka ta polega na nieinstrumentalnym wyznaczaniu jednostek przestrzennych bilansowania przepływu materii i energii na powierzchni czynnej, nazywanych także jednostkami przestrzennymi topoklimatycznymi i oznaczanych symbolami np. 3.1, 3.2 itp. Ogólnie rzecz biorąc, metodyka wyznaczania jednostek polega na określeniu bilansu energetycznego między powierzchnią graniczną (przyziemną warstwą atmosfery, w której żyje człowiek) a warstwami wyższymi atmosfery i podłożem gruntowo-wodnym. W określeniu bilansu energetycznego uwzględniane są następujące składowe:

- 1) całkowite promieniowanie słoneczne (bezpośrednie i rozproszone),
- 2) promieniowanie słoneczne odbite od podłoża,
- 3) ciepło wyzwalane sztucznie w procesach spalania (np. w okresach grzewczych i procesach technologicznych),
- 4) promieniowanie ciepłe podłoża (wypromieniowanie efektywne) w zakresie długofalowym,

- 5) wymiana ciepła między powierzchnią graniczną a podłożem wskutek konwekcji,
- 6) wymiana ciepła między powierzchnią graniczną a podłożem wskutek przewodzenia,
- 7) wymiana ciepła utajonego wskutek parowania lub kondensacji wody.

W oparciu o powyższe zasady został opracowany klucz do wydzielania jednostek topoklimatycznych przy pomocy mapy topograficznej i znajomości środowiska geograficznego: litologii, właściwości rzeźby (w tym nachylenia i ekspozycji stoków), głębokości zalegania wody gruntowej, użytkowania terenu. Dla potrzeb charakterystyki topoklimatycznej Miasta Dąbrowa Górnicza przyjęto następujące cechy przewodnie środowiska:

- 1) powierzchnie płaskie o nachyleniu nie przekraczającym 5° ze znacznym udziałem powierzchni o większych nachyleniach;
- 2) w litologii dominują: w obrębie wysoczyzn – rędziny, piaski gliniaste; w obrębie dolin rzecznych – piaski, mułki, torfy, grunty torfowo-mułowe;
- 3) głębokość występowania wody gruntowej jest zmienna: w dnach dolin do 1 m, poza dnami dolin głębiej niż 1 m;
- 4) użytkowanie terenu: obszary leśne, grunty orne, łąki, tereny zabudowane.

Obszary objęte zmianą "Studium..." niemal w całości znajdują się w obrębie topoklimatów charakterystycznych dla terenów położonych w obrębie szerokich den dolinnych (typ 3.1; tereny **1**, **2**, **3** i **4**). Duża ilość wilgoci w podłożu dolin i dobre przewietrzanie powoduje, że wzrasta tam znacznie parowanie, które pobiera ciepło. Pod koniec dnia tego ciepła zaczyna brakować i dochodzi do wychłodzenia podłoża. Na skutek spływania chłodnego i wilgotnego powietrza z obszarów wyżej położonych, w dolinach tworzą się zastoiska chłodnego powietrza i dochodzi do powstawania mgieł. Przy dalszym spadku temperatury w nocy na skutek wypromieniowania zaczyna brakować ciepła i dochodzi do pojawienia się tzw. przymrozków radiacyjno-adwekcyjnych w okresach jesiennych. Jest to grupa topoklimatów niekorzystnych szczególnie dla stałego zamieszkiwania ludzi. Nieco łagodniejszy jest typ 3.2 towarzyszący wyniesionym nieco powierzchniom den dolinnych (wschodnia część terenu **4**). Głębsze zaleganie wody gruntowej w obrębie tego terenu powoduje, iż ciepło zostaje zatrzymane w wyniku braku wilgoci do odparowania i nie dochodzi do schłodzenia podłoża i przyziemnej warstwy atmosfery.

Południowo-wschodni fragment terenu 1 to topoklimat związany ze zbiornikiem wodnym Pogoria IV (D). Obejmuje on samą powierzchnię wodną zbiornika oraz przylegające pobraże pozostające pod wpływem wody. W typie tym złożonym z dwóch powierzchni lądowej i wodnej dobowe amplitudy powietrza są znacznie mniejsze niż na sąsiadujących terenach lądowych na skutek dużej pojemności cieplnej wody i dobrej jej przewodności cieplnej.

Należy zaznaczyć, iż teren 4 jest w znacznej części zajęty przez zabudowę mieszkaniową i przemysłowo-usługową. W takiej sytuacji obserwuje się wpływ czynnika antropogenicznego podgrzewania atmosfery, a bardziej jeszcze widoczny jest wpływ zanieczyszczeń powietrza występujących na obszarach zurbanizowanych. Zwarte powierzchnie zabudowy, utwardzonych placów i dróg łatwiej nagrzewają się w ciągu dnia, co powoduje podniesienie temperatury powietrza w przyziemnej warstwie atmosfery. Wszystko to powoduje, iż na takich obszarach zauważa się modyfikację antropogeniczną topoklimatów.

Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym analizowany obszar w całości należy do lewostronnego dorzecza Wisły. Cały obszar Miasta Dąbrowy Górniczej znajduje się w dorzeczu Przemszy. Główne rzeki płyną wzdłuż północno-zachodniej granicy Miasta – Czarna Przemsza i we wschodniej części Miasta – Biała Przemsza. Czarna Przemsza jest rzeką II rzędu, natomiast jej dopływ Biała Przemsza należy do rzek III rzędu.

Analizowane obszary znajdują się w obrębie dolin: Czarnej Przemszy (tereny 1 i 3), Trzebyczki (teren 2) oraz potoku Jamki (teren 4). Przy czym teren 3 znajduje się w zasięgu potoku Pagor będącego dopływem prawobrzeżnym Czarnej Przemszy.

Czarna Przemsza – rzeka II rzędu. Uchodzą do niej w obrębie miasta jako jej prawobrzeżne dopływy potok Pagor oraz rów z Malinowic i rów z Sarnowa. Czarna Przemsza stanowi, obok zasilania gruntowego, główne źródło zasilania dla zbiornika wodnego „Kuźnica Warężyńska”.

Trzebyczka – jest lewobrzeżnym dopływem Czarnej Przemszy, do której uchodzi poza granicami miasta. W strefie źródłowej cieku zlokalizowano ujęcia wód podziemnych Dąbrowskich Wodociągów Sp. z o.o. w Dąbrowie Górniczej, toteż aktualnie potoki źródłowe Trzebyczki prowadzą wody jedynie okresowo. Dopiero w

rejonie miejscowości Sikorka do Trzebyczki dopływa ciek o stałym całorocznym przepływie.

Potok Jamki – jest ciekami o długości około 5,3 km. Uchodzi do Bobrka w 9,78 km jego biegu, na granicy Sosnowca i Dąbrowy Górniczej. Ujściowy odcinek Potoku Jamki o długości około 1,4 km płynie poza obszarem Dąbrowy Górniczej, lecz samo ujście potoku znajduje się na granicy Sosnowca i Dąbrowy Górniczej. Obszar źródliskowy potoku jest zlokalizowany na podmokłych łąkach osady Jamki.

Zasilanie cieków na terenie podległym analizie ma charakter gruntowo–śnieżno–deszczowy.

Powierzchniową sieć rzeczną analizowanych obszarów uzupełniają rowy melioracyjne oraz sztuczny zbiornik wodny „Kuźnica Warężyńska”, stanowiący zalane wyrobisko po eksploatacji powierzchniowej piasków podsadzkowych. Zgodnie z dotychczasowymi ustaleniami RZGW w Gliwicach zbiornik „Kuźnica Warężyńska” został przystosowany do przejmowania fali powodziowej powstającej na Czarnej Przemszy. W tym celu ustalono jego normalny poziom piętrzenia (NPP) na rzędną 264,0 m n.p.m., a powodziowy maksymalny poziom piętrzenia (MPP) ustalono na rzędną 265,5 m n.p.m. Poziomy te są istotne dla dalszych kierunków zagospodarowania obrzeży zbiornika (teren 1). Wpływają one na poziom występowania wód gruntowych w obrębie dna wyrobiska i jego najbliższego otoczenia.

Z kolei dla terenu 3 (Ratanice) szczególnie istotny jest reżim hydrologiczny potoku Pagor. Analizowany obszar znajduje się w rejonie ujściowego odcinka tego potoku. W sytuacjach zagrożenia powodziowego i występowania wysokich stanów na Czarnej Przemszy (np. przy fali powodziowej) w potoku Pagor pojawia się cofka powodując podtapianie sąsiadujących z nim terenów z zabudową kubaturową, jak to miało miejsce w 2010 r., kiedy to po wielu dniach intensywnych opadów i konieczności szybkiego zrzućenia znacznych ilości wody ze zbiornika w Przeczycach, na Czarnej Przemszy pojawił się ekstremalnie wysoki stan wody. Stan ten spowodował powstanie cofki na potoku Pagor i w konsekwencji zalanie przyległych do niego terenów, w tym zabudowy mieszkaniowej. Po tym czasie w analizowanym rejonie nastąpiły istotne zmiany związane z adaptacją zbiornika w Kuźnicy Warężyńskiej do pełnienia także funkcji przeciwpowodziowej. W wyniku przeprowadzonych prac hydrotechnicznych wody Czarnej Przemszy zostały w

większości skierowane do zbiornika Kuźnica Warężyńska, zaś na Czarnej Przemszy stworzono możliwość utrzymania kontrolowanego poziomu wody w taki sposób by nie dopuścić do powstania cofki na potoku Pagor i zalewów powodziowych w jego sąsiedztwie. Należy tu dodać, iż przekierowanie wody z Czarnej Przemszy do zbiornika Kuźnica Warężyńska ma miejsce w odległości 3,5 km od ujścia potoku Pagor, natomiast zrzut wody ze zbiornika do Czarnej Przemszy odbywa się w odległości ok. 1,8 km poniżej ujścia tego potoku. Odległość zrzutu wody ze zbiornika do Czarnej Przemszy jest na tyle duża, że nie powinna już wystąpić cofka na potoku Pagor. Nowe rozwiązania hydrotechniczne nie zostały jeszcze praktycznie sprawdzone (nie wystąpiły tak intensywne opady). Należy mieć jednak nadzieję, że okażą się skuteczne i spełnią swoją rolę.

Wody podziemne

Obszar Miasta Dąbrowy Górniczej znajduje się w zasięgu występowania XII śląsko-krakowskiego regionu hydrogeologicznego, w obrębie dwóch subregionów. Część wschodnia należy do subregionu XII₁ – triasu śląskiego; rejonu zawierciańsko-olkuskiego. Natomiast pozostała część znajduje się w obrębie subregionu XII₂ - górnosląskiego.

Budowa geologiczna Miasta Dąbrowa Górnicza sprzyja występowaniu kilku pięter wodonośnych: czwartorzędowego, triasowego i karbońskiego. W obrębie tych pięter zostały wydzielone zbiorniki wód podziemnych o znaczeniu gospodarczym.

Czwartorzędowe piętro wodonośne

Osady czwartorzędowe należą do najbardziej zróżnicowanych pod względem litologicznym, co powoduje, iż charakteryzują się one także zróżnicowanymi warunkami hydrogeologicznymi. Najlepsze warunki dla gromadzenia wody występują w miejscach występowania utworów fluwioglacjalnych (rejon Kuźnicy Warężyńskiej). W takich obszarach przeważają piaski osiagające większości od kilku do kilkudziesięciu metrów. Zwierciadło wody w piętrze czwartorzędowym utrzymuje się na głębokościach rzędu 0,5 do 5 m (rzadko głębiej) i ujawnia wahania zależne od stanu opadów atmosferycznych, dochodzące w ostatnich latach nawet do kilku metrów.

Triasowe piętro wodonośne

W profilu hydrogeologicznym triasowego piętra wodonośnego poziomy wodonośne występują w utworach wapienia muszlowego i retu. Warstwą rozdzielającą te poziomy są margliste utwory warstw gogolińskich, które na znacznych przestrzeniach uległy dolomityzacji, redukcji lub zdyslokowaniu, tracąc własności izolujące. W związku z tym poziomy wodonośne wapienia muszlowego i retu traktuje się jako jeden, łączny kompleks wodonośny zwany kompleksem serii węglanowej triasu. Warstwy wodonośne triasu mają charakter szczelinowo-krasowy i w mniejszym stopniu porowo-szczelinowy.

Zasilanie poziomu triasowego odbywa się głównie w wyniku bezpośredniej infiltracji opadów atmosferycznych na wychodniach utworów wodonośnych. Zasilanie zachodzi również drogą pośrednią z czwartorzędowego piętra wodonośnego w strefach okien hydrogeologicznych lub przez słaboprzepuszczalne utwory triasu górnego i miocenu, głównie w obszarach występowania niewielkich miąższości tych utworów. Poziom triasowy zasilany jest także poprzez infiltrację wód z cieków powierzchniowych, czego wynikiem jest między innymi zanikanie wód w potoku Trzebyczka przy wschodniej granicy Miasta.

Karbońskie piętro wodonośne

W profilu hydrogeologicznym karbonu górnego występują zespoły oddzielnych poziomów wodonośnych zbudowanych z piaskowców i mułowców. Poziomy te, o miąższościach od kilku do kilkudziesięciu metrów, są od siebie izolowane wkładkami nieprzepuszczalnych iłowców.

Zasilanie karbońskich poziomów wodonośnych następuje na ich bezpośrednich wychodniach lub poprzez przepuszczalne utwory czwartorzędu i triasu. Intensywność zasilania jest zależna od warunków przykrycia i przepuszczalności utworów nadległych. Maksymalne zasilanie zachodzi poprzez silnie wodonośne utwory czwartorzędu występujące w dolinach rzecznych rzek współczesnych i dolinach kopalnych.

Tereny 1 i 3 obejmuje udokumentowany zbiornik wód podziemnych, ujęty w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie przebiegu granic obszarów dorzeczy i regionów wodnych (Dz.U.2006.126.878) – czwartorzędowy GZWP 455 Dąbrowa Górnicza. Dla zbiornika tego zgodnie z

obowiązującym *Prawem wodnym* (Dz.U.2015.0.469) ustalony zostanie obszar ochronny.

Tereny **1**, **2** i **3** znajdują się w obrębie wydzielanego przez hydrogeologów Głównego Użytkowego Poziomu Wodonośnego (GUPW). Poziom ten stanowią wszystkie poziomy wodonośne mogące stanowić źródło zaopatrzenia w wodę. Zostały one wydzielone w postaci jednostek hydrogeologicznych. Obszary te znajdują się w obrębie jednostki hydrogeologicznej określonej kodem aQV. Natomiast teren **4** znajduje się w obrębie jednostki hydrogeologicznej bC3II. Duże litery w kodzie „Q” i „C” oznaczają stratyografię poziomu (czwartorzęd i karbon). Litera „a” w kodzie oznacza brak izolacji poziomu wodonośnego od powierzchni, „b” izolacja słaba, co przekłada się na znaczne zagrożenie poziomu zanieczyszczeniami pochodzącymi z powierzchni terenu. Stąd na takich obszarach występuje konieczność zachowania dużej staranności w postępowaniu z wszelkimi zanieczyszczeniami mogącymi przedostać się do wód podziemnych. Rzymskie „II” oznacza wielkość zasobów dyspozycyjnych jednostkowych na poziomie 100-200 m³/24h*km², natomiast „V” oznacza bardzo dużą – powyżej 400 m³/24h*km² – wielkość zasobów dyspozycyjnych jednostkowych.

Wydajność potencjalna poziomu wodonośnego (GUPW) na całym obszarze jest także bardzo wysoka i wynosi powyżej 70 m³/24h.

Obszary objęte zmianą znajdują się w obrębie JCWPd (jednolita część wód podziemnych) nr 134; poziomy wodonośne w zasięgu tego JCWPd zostały na ogół osuszone; cały obszar pozostaje w regionalnym leju depresyjnym byłych kopalń węgla kamiennego i kopalń piasku, tylko lokalnie w dolinach rzek warunki wodonośne są korzystne.

Gleby

Obszar Miasta Dąbrowy Górniczej charakteryzuje znaczna różnorodność pokrywy glebowej. Jej wykształcenie jest odzwierciedleniem warunków środowiska przyrodniczego, z których zasadniczą rolę odgrywa rzeźba terenu, rodzaj skały macierzystej oraz warunków wodnych. Stąd, w obrębie Miasta Dąbrowy Górniczej widoczna jest wyraźna regionalizacja rodzajów, gatunków i typów gleb:

- gleby piaskowe (piaski słabogliniaste, piaski gliniaste lekkie i piaski gliniaste mocne);
- rędziny (lekkie, średnie i ciężkie);

- gleby hydromorficzne (torfy niskie, gleby mułowo-torfowe, gleby murszowo-mineralne i murszowate).

Gleby w obrębie **terenu 1** na skutek prowadzonej w przeszłości powierzchniowej eksploatacji piasków zostały całkowicie zdegradowane. Podobna sytuacja występuje w przypadku **terenu 4** – gleby niemal na całej powierzchni tego terenu zostały zdegradowane przez zwartą zabudowę kubaturową – przemysłowo-usługową i mieszkaniową. Natomiast w obrębie **terenów 2 i 3** występują żyzne mady i gleby hydromorficzne (torfy w obrębie **terenu 2**).

Szata roślinna

Aktualna szata roślinna w obrębie obszarów objętych zmianą jest mocno zróżnicowana z uwagi na złożone zagospodarowanie terenu w przeszłości, jak i obecnie. Obszary objęte projektowanymi zmianami zajmują zbiorowiska nieleśne.

Analizowany **teren 1** obejmujący wschodnią część samego zbiornika „Kuźnica Warężyńska” („Pogoria IV”) wraz z wyspami i półwyspami oraz część wschodniego brzegu zbiornika i terenami przyległymi stanowi jedną z enklaw obszaru objętego ochroną w formie Natura 2000; wykształciły się tu specyficzne zbiorowiska o charakterze młak. Na mokrych piaskach występuje liczna grupa gatunków roślin naczyniowych objętych ochroną prawną, w tym storczyk – lipiennik Loesela. Druga z enklaw chronionego obszaru (**teren 2**) znajduje się w dolinie zanikającego odcinka Trzebyczki. Stanowi ona niekiedy będącą częścią starorzecza tej rzeki. Wykształciły się tutaj torfowiska niskie i przejściowe z klas *Scheuchzerio-Caricetea* oraz *Oxycocco-Sphagnetes* ze znaczącym udziałem rzadkich w skali kraju roślin torfowiskowych i bagiennych, w tym także lipiennika Loesela, który stanowi główny przedmiot ochrony na tym obszarze.

W obrębie **terenów 3 i 4** w związku z postępującą zabudową (**teren 3**) lub dotychczasowym zainwestowaniem (**teren 4**) wykształciły się głównie zbiorowiska ruderalne; roślinność ta charakterystyczna jest dla nieużytków, występuje także na podwórkach, przypłociach, torowiskach, poboczach dróg, śmietniskach, składowiskach itp. Należy ona głównie do klas *Chenopodietea*, *Plantaginetea maioris* i *Artemisietea*.

b) tendencja do zmian przy braku realizacji ustaleń projektowanego dokumentu

Z uwagi na utrwalenie się na analizowanym obszarze i w jego otoczeniu istniejącego układu funkcjonalno-przestrzennego dalsze zmiany w środowisku będą zachodziły bardzo powoli. Obszar cechuje się utrwaloną strukturą powiązań wewnętrznych i zewnętrznych typowych dla obszarów zurbanizowanych (**teren 4**), z udziałem zabudowy przemysłowo-usługowej i mieszkaniowej. Podobna sytuacja występuje w przypadku obszaru Natura 2000 (**tereny 1 i 2**). Tereny te stanowią obszar przyrodniczo cenny, stanowiący fragment dużego systemu ekologicznego już objętego ochroną w istniejących dokumentach planistycznych. Ponadto **teren 2** jest objęty ochroną w formie użytku ekologicznego „Bagna w Antoniowie”, planuje się także objęcie tą formą ochrony mniejszych powierzchni w obrębie **obszaru 1**. Znaczący dysonans w obrębie **terenu 1** powstał wraz z wprowadzeniem na tym obszarze Natury 2000. Realizacja zapisów obowiązującego Studium z 2008 roku spowoduje zniszczenie terenów przyrodniczo cennych przeznaczonych w tym studium pod zabudowę mieszkaniową (zwłaszcza tereny dotychczas oznaczone jako **H19MN1**) oraz tereny rekreacyjno-sportowe o znacznym stopniu projektowanego zagospodarowania (dotychczas oznaczone jako **H4US i H2US**).

Zatem reasumując, przy braku realizacji ustaleń zmiany „Studium...” analizowany obszar nie będzie wykazywał wyraźnych tendencji do zmian w okresie możliwym do przewidzenia pod warunkiem odstąpienia od wprowadzania na analizowany obszar (**tereny 1 i 2**) zabudowy kubaturowej. Należy także zauważyć, iż pojawienie się szczególnie cennych przyrodniczo obszarów jest konsekwencją eksploatacji piasków podsadzkowych i transformacji form poeksploatacyjnych do nowych warunków środowiskowych (głównie rozcięcia poziomów wodonośnych i powstania wysięków). Na pozostałym obszarze (**tereny 3 i 4**) zmiany mają charakter porządkujący w obrębie obszarów już zainwestowanych.

Należy tu zwrócić także uwagę na występujące w obrębie **terenów 1 i 3** niekorzystne zjawiska związane z aktualnym spontanicznym użytkowaniem terenów:

- 1) w obrębie **terenu 1** widoczna jest zaawansowana dewastacja powierzchni i zbiorowisk roślinnych w wyniku spontanicznego użytkowania rekreacyjnego; ruch pojazdów (w tym zwłaszcza quady) oraz „dzikie” obozowiska powodują niszczenie zbiorowisk roślinnych, zaśmiecanie

terenu, niszczenie tablic informacyjnych o przyrodniczych obiektach chronionych;

- 2) w obrębie **terenu 3** (Ratanice) widoczne jest z kolei nielegalne zajmowanie pod zagospodarowanie terenów potoku Pagor i w konsekwencji jego zabudowywanie (grodzenie), co jest sprzeczne z obowiązującym *Prawem wodnym*.

3.2. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Niniejszy rozdział wypełnia zalecenia zawarte w art. 51 ust. 2, pkt 2, lit. b ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.2013.0.1235):

Art. 51.

2. Prognoza oddziaływania na środowisko:

2) określa, analizuje i ocenia:

b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.

Powierzchnia objęta projektem zmiany „Studium...” stanowi relatywnie niewielkie fragmenty obszaru Miasta zajęte pod zabudowę produkcyjno-usługową i mieszkaniową (**tereny 3 i 4**) wraz z towarzyszącym tej zabudowie układem komunikacyjnym. Z uwagi na to, iż zabudowanie tej powierzchni spowodowało już trwałe zmiany w środowisku, należy uznać, iż jest to oddziaływanie **znaczące**. Przy czym należy zaznaczyć, iż projektowane zmiany są konsekwencją już istniejącego zagospodarowania. W przypadku **terenów 1 i 2**, obejmujących obszar Natura 2000 zmiany dotyczą głównie uporządkowania stanu istniejącego w zakresie ochrony tego obszaru dla potrzeb ochrony terenów przyrodniczo cennych. Należy jednak ograniczyć przeznaczenie terenu pod wszelką zabudowę kubaturową oraz wszelkie formy intensywnego jego użytkowania, w tym także sportowego i rekreacyjnego.

Stan środowiska określany jest przez stan jakości powietrza atmosferycznego, jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz wybiórczo zanieczyszczenia gleb i zagrożenie hałasem. Wyniki monitoringu opracowywane są i publikowane w raportach Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

W zakresie jakości powietrza

Dla potrzeb oceny jakości powietrza województwo śląskie zostało podzielone na strefy z przypisanym każdej strefie oznaczeniem kodowym. Obszar Miasta Dąbrowy Górniczej znajduje się w strefie:

- aglomeracja górnośląska (kod PL.24.01.a.14) – ocena jakości powietrza pod kątem zawartości dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), tlenku węgla (CO), ozonu (O₃) i benzenu (C₆H₆), pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz zawartego w tym pyłe ołowiu (Pb), arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni) i benzo(α)pirenu (BaP).

W strefie tej obowiązują poziomy dopuszczalne substancji określone dla aglomeracji ze względu na ochronę zdrowia.

W ocenie rocznej jakości powietrza za rok 2014 według kryterium ochrony zdrowia uzyskano następujące wyniki:

- klasa A – dwutlenek siarki, benzen, ołów i tlenek węgla, arsen, kadm i nikiel, ozon, co oznacza konieczność utrzymania jakości powietrza na tym samym lub lepszym poziomie - zaklasyfikowanie strefy do klasy A oznacza konieczność utrzymania jakości powietrza na tym samym lub lepszym poziomie;
- klasa C – dwutlenek azotu, benzo(α)piren, pył zawieszony PM10 i PM2,5, co oznacza włączenie strefy do odpowiednich programów ochrony powietrza (POP);
- klasa D2 – ozon (poziom celu długoterminowego).

Główną przyczyną przekroczenia dopuszczalnego poziomu benzo(α)pirenu i pyłu zawieszonego była emisja niska z indywidualnego ogrzewania budynków oraz niekorzystne warunki meteorologiczne w rozważanym okresie polegające na zbyt niskiej prędkości wiatru i w związku z tym słabym przewietrzaniu. W przypadku PM10 i PM2,5 przyczyną była także emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, np. dróg, chodników i boisk. Natomiast główną przyczyną wystąpienia przekroczeń dwutlenku azotu jest emisja ze źródeł liniowych (komunikacyjnych).

W związku z przekroczeniami dopuszczalnego poziomu benzo(α)pirenu i pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 zgodnie z ustawą *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U.2013.0.1232) Marszałek Województwa Śląskiego był zobowiązany opracować

Program Ochrony Powietrza (POP). Celem takiego programu jest opracowanie harmonogramu rzeczowo–finansowo–czasowego, którego wdrożenie pozwoli na realizację ustalonych zadań prowadzących do zmniejszenia poziomu wyżej wymienionych substancji do poziomu dopuszczalnego. Program taki został przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr III/52/15/2010 r. z dnia 16.06.2010 r.

W przypadku przekroczeń ozonu badania wykazały, że ozon jest zanieczyszczeniem w strefie przyziemnej wykazującym tendencje do przekraczania poziomów na wielu obszarach kraju i Europy. Wysokie stężenia ozonu pojawiają się w sprzyjających warunkach atmosferycznych, tj. wysokiej temperatury powietrza i promieniowania słonecznego.

W związku z powyższym należy także zauważyć, iż jakość powietrza w analizowanym rejonie według danych WIOŚ ulega stałej i systematycznej poprawie. Mając także na uwadze, iż chronione siedliska „naturowe” powstały już jakiś czas temu przy znacznie większym zanieczyszczeniu powietrza trudno zgodzić się z powtarzanym twierdzeniem RDOŚ o zagrożeniu chronionych siedlisk płynącym ze strony zanieczyszczeń pochodzących z znajdujących się w Górnośląskim Okręgu Przemysłowym zakładów przemysłowych.

W zakresie jakości wód powierzchniowych

W tym zakresie analizowany fragment Dąbrowy Górniczej znajduje się w zasięgu zlewni (Jednolitych Części Wód Powierzchniowych) objętych badaniem w punktach:

- 1) nr PLRW2000821279 „Przemsza poniżej zbiornika Przeczyce” (obszary 1, 2 i 3);
- 2) nr PLRW20005212889 „Potok Bobrek ujście do Białej Przemszy” (obszar 4).

Umiarkowany potencjał ekologiczny wód według oceny w 2013 roku wykazywały wody w obrębie JCWP „Przemsza poniżej zbiornika Przeczyce”, natomiast słaby potencjał ekologiczny występował w obrębie JCWP „Potok Bobrek ujście do Białej Przemszy”. Stan omawianych jednolitych części wód powierzchniowych oceniono jako zły.

W zakresie wód powierzchniowych w odniesieniu do roślinnych siedlisk chronionych nie można mówić o jakimkolwiek oddziaływaniu z uwagi na to, iż siedliska te powstały w znacznej odległości od lustra wody w zbiorniku. Funkcjonują

one w oparciu o specyficzne w tym miejscu warunki jakie tworzą u podnóża skarpy piaskowni wpływy płytkich wód gruntowych.

W zakresie jakości wód podziemnych

Obszary objęte projektowanymi zmianami znajdują się w obrębie Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 134, dla której prowadzony jest monitoring jakości wód podziemnych. W 2013 roku jakość wód podziemnych w obrębie tej JCWPd zaliczono do III i IV klasy, przy czym znajdujący się najbliżej analizowanych obszarów punkt pomiarowy należący do sieci monitoringu krajowego (nr 2716/K) jako jedyny w obrębie całego JCWPd posiadał wody zakwalifikowane do IV klasy jakości.

W odniesieniu do siedlisk chronionych w aspekcie ich powstania niewątpliwie znaczący udział miały płytkie wody gruntowe. Stąd trudno wnioskować o ich szkodliwym oddziaływaniu.

Przedstawiony wyżej stan środowiska wskazuje na pewne tendencje w tym zakresie w skali regionalnej, które stanowią tło dla zjawisk zachodzących na konkretnych obszarach i konkretnych miejscach wskazując jednocześnie na występujące źródła zagrożeń. W tym kontekście zauważalna jest systematyczna poprawa stanu monitorowanych elementów i osiąganie założonych celów środowiskowych. Zidentyfikowanie źródeł wskazuje równocześnie na trudności z ich wyeliminowaniem lub ograniczeniem. Trudności z wyeliminowaniem źródeł zanieczyszczeń powietrza wynikają z jednej strony z ich ilości a z drugiej z ich stałości. Z rocznego raportu (za 2014 rok) sporządzonego przez WIOŚ w Katowicach w ramach Śląskiego Monitoringu Powietrza wynika, że w obrębie aglomeracji górnośląskiej przekroczone zostały normy zanieczyszczeń powietrza dotyczące zanieczyszczeń w zakresie pyłu zawieszonego, benzo(α)pirenu i dwutlenku azotu. Stężenie tych substancji wykazuje zmienność sezonową. W okresie jesienno-zimowym następuje znaczny wzrost stężenia tych substancji co prowadzi do przekroczenia zakładanych norm. W sezonie wiosenno-letnim zaś następuje gwałtowny spadek stężenia tych substancji i powrót do normy a nawet poniżej jej. Przekroczenia wyżej wymienionych substancji w okresie jesienno-zimowym związane są z sezonem grzewczym (niska emisja). Mieszkania w budynkach wielorodzinnych ogrzewane są przeważnie z sieci ciepłowniczej, pozostałe zaś z

indywidualnych kotłowni węglowych. Kotłownie te jeszcze bardzo często posiadają niską sprawność i opalane są węglem niskiej jakości. Sytuację potęguje słabe przewietrzanie obszaru, co jest charakterystyczne dla miast aglomeracji górnośląskiej.

W zakresie zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych problemem pozostają w dalszym ciągu źródła zanieczyszczenia tych wód jakimi są: zanieczyszczone metalami ciężkimi gleby, zrzuty ścieków z rejonu zakładów przemysłowych, spływy zanieczyszczonych wód opadowych oraz intensywne stosowanie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin na terenach rolnych. W przypadku analizowanych, chronionych terenów stan/potencjał ekologiczny wód rzecznych według badań WIOŚ w 2013 roku oceniono jako dobry (klasa II - Trzebyczka) i umiarkowany (klasa III - Przemsza). Z kolei badana w 2013 roku w ramach monitoringu krajowego jakość wód podziemnych w obrębie analizowanych obszarów klasyfikuje je do IV klasy.

3.3. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu

Niniejszy rozdział wypełnia zalecenia zawarte w art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. c ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U.2013.0.1235):

Art. 51.

2. Prognoza oddziaływania na środowisko:

2) określa, analizuje i ocenia:

c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Projektowane zmiany II edycji „Studium...” dotyczą czterech obszarów, zlokalizowanych w północno-zachodniej i centralnej części Miasta. W granicach dwóch terenów projektowanych do zmiany przeznaczenia (tereny **3 i 4**) nie występują obowiązujące obszary i obiekty objęte ochroną ani proponowane do objęcia ochroną na mocy ustawy *o ochronie przyrody* (Dz.U.2013.0.627). Natomiast dwa pozostałe tereny (**1 i 2**) stanowią dwie enklawy jednego obszaru objętego ochroną w formie Natura 2000 „Lipienniki w Dąbrowie Górniczej” (PLH240037). Obszar ten został zaproponowany jako mający znaczenie dla Wspólnoty (pOZW) w październiku 2009 roku, natomiast zatwierdzono go jako taki obszar (OZW) w marcu 2011 roku. Mniejsza z enklaw pokrywa się w znacznej części z utworzonym w 2001 roku (rozporządzenie wojewody śląskiego – Dz. Urz. Woj. Śl. nr 73/01 poz. 1906) użytkiem ekologicznym „Bagna w Antoniowie”.

Większa z enklaw obszaru „Lipienniki w Dąbrowie Górniczej” ma powierzchnię ok. 294 ha i obejmuje wschodnią część samego zbiornika „Kuźnica Warężyńska” wraz z wyspami i półwyspami oraz część wschodniego brzegu zbiornika i terenami przyległymi. Istnieją tu pola piaszczyste, pozostałe po eksploatacji piasku; tworzą one niekiedy deniwelacje dochodzące do kilku metrów. Stąd występują tutaj zarówno

podmokłe niecki, jak również różnych rozmiarów zbiorniki zasilane przez lokalne wysięki, ale także siedliska otwartych suchych piasków. W najwilgotniejszych miejscach wykształciły się specyficzne zbiorowiska o charakterze młak. Rozproszone są one w obrębie całego obszaru, a ich stan zachowania zależy od poziomu wody. Na mokrych piaskach występuje liczna grupa gatunków roślin naczyniowych objętych ochroną prawną, w tym storczyk – lipiennik Loesela. Ponadto w miejscach podmokłych pojawia się też wierzba rokita.

Druga enklawa znajduje się w dolinie Trzebyczki, ok. 1 km na południowo-wschód od granic pierwszej i jest od niej zdecydowanie mniejsza – jej powierzchnia wynosi 2,4 ha. Stanowi ona nieckę będącą częścią starorzecza rzeki Trzebyczki. Wykształciły się tutaj torfowiska niskie i przejściowe. Obszar ograniczony jest od południa i południowego-zachodu piaszczystą skarpą, którą porasta bór sosnowy. Od strony wschodniej i zachodniej sąsiaduje ze zbiorowiskami łągowymi, natomiast od północy z użytkami zielonymi ze zbiorowiskami łąkowymi i szuwarowymi. Obszar ten jest objęty ochroną w formie użytku ekologicznego „Bagna w Antoniowie”.

Głównym przedmiotem ochrony obszaru jest populacja rzadkiego storczyka – lipiennika Loesela, która to – wedle Standardowego Formularza Danych – jest jedną z najliczniejszych w południowej Polsce; w 2008 roku występowało tu łącznie 1125 pędów, w tym 40 na torfowisku w Antoniowie (mniejsza enklawa) i 1085 w obrębie wyrobiska „Kuźnica Warężyńska”. Analizowane populacje leżą w pobliżu południowej granicy zwartego zasięgu lipiennika Loesela w Europie.

Ponadto część zbiornika „Kuźnica Warężyńska” oraz niektóre obszary w jego bezpośrednim sąsiedztwie planuje się objąć ochroną prawną w formie użytków ekologicznych. Są to obszary przyrodniczo cenne, znajdujące się w obrębie systemu ekologicznego „Pojezierze Dąbrowskie”. W granicach oraz w bezpośrednim sąsiedztwie zbiornika są to m.in.:

1. „Rozlewiska i wyspy na Kuźnicy Warężyńskiej” – obszar obejmujący wschodnią i środkową część wyrobiska; występują tu płycizny i wyspy, które są miejscem żerowania licznych ptaków wodno-błotnych, w tym unikatowych gatunków jak podróżniczek, mewa czarnogłowa, rybitwa rzeczna i białoczelna czy bączek. Na wyspach masowo gnieździ się mewa śmieszka. Ponadto jest to dogodne miejsce rozrodu rzadkich gatunków płazów – ropucha piaskówka, ropucha zielona, grzebiuszka ziemna. Tutaj właśnie znajduje się też stanowisko

- lipiennika Loesela, rosnącego wśród łąnów skrzypu pstrego, rosiczki okrągłolistnej i widłaczka torfowego.
2. „Lipienniki pod Ujejscem” – obszar obejmujący północno-wschodnią część wyrobiska; w miejscu tym z dna dawnego poziomu eksploatacyjnego sączą się bogate w węglan wapnia wody. Pośród masowo rosnącego skrzypu pstrego występuje tu bardzo licznie lipiennik Loesela.
 3. „Tłustosze nad Kuźnicą Warężyńską” – obszar obejmujący południowo-wschodnią część wyrobiska; są to tereny piaszczyste, stanowiące dawny poziom eksploatacyjny, silnie nasycone wodami węglanowymi. Występuje tu liczna populacja zagrożonego wyginięciem tłustosza pospolitego dwubarwnego oraz lipiennika Loesela. Licznie rośnie tu także rosiczka okrągłolistna i widłaczek torfowy. W kanale odwadniającym poziom eksploatacyjny utrzymuje się liczna populacja rukwii wodnej i włosienicznika wodnego.
 4. „Dolina Trzebyczki” – jako ważny korytarz ekologiczny, łączący wschodni kompleks terenów przyrodniczo cennych (Kotlina Błędowska) z kompleksem ekologicznym „Pojezierza Dąbrowskiego”. Obejmuje bardzo zróżnicowane siedliska, które już zostały objęte ochroną („Bagna w Antoniowie”) lub są terenami wskazanymi do objęcia ochroną.

Wyżej wymienione tereny cenne przyrodniczo powstały w warunkach silnej antropopresji związanej z eksploatacją piasków podsadzkowych. Eksploatacja ta doprowadziła do powstania warunków gruntowo-wodnych, w których doszło do zasiedlenia obszaru chronionymi gatunkami roślin. W analizowanym przypadku spontaniczny rozwój siedlisk na terenach nieużytkowanych doprowadził do sytuacji, w której konieczne stało się objęcie ich ochroną w formie Natura 2000, co stworzyło sytuację konfliktową z zapisami i przeznaczeniem obszaru w obowiązującym Studium z 2008 r. W Studium tym analizowany obszar został w części przeznaczony pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i stosunkowo intensywne zagospodarowanie sportowo-rekreacyjne. Obecnie formy takiego przeznaczenia terenu stoją w wyraźnej sprzeczności z celami ochrony tych terenów jako obszarów Natura 2000 i powinny zostać zmienione. Dotyczy to zwłaszcza terenów mieszkaniowych **H3MN1** i **H19MN1** oraz terenów rekreacyjno-sportowych **H2US** i **H4US** na **terenie 1** (według oznaczeń obowiązującego Studium). Przy czym w

przypadku terenów rekreacyjno-sportowych wyłączono także zapisy umożliwiające wprowadzanie trwałej zabudowy kubaturowej.

W przypadku pozostałych terenów proponowanych do zmiany przeznaczenia nie występują szczególnie istotne problemy ochrony środowiska. W tym przypadku istotnymi problemami są trudności z wyeliminowaniem źródeł zanieczyszczeń powietrza oraz zagrożenie zanieczyszczeniem wód powierzchniowych i podziemnych.

W odpowiedzi na przytoczoną we wstępie negatywną opinię RDOŚ odnoszącą się do projektu zmiany Studium, należy zwrócić uwagę na przedłożone poniżej kwestie. Opracowywany w projektowanej zmianie Studium **teren 1** znajduje się w obrębie wyrobiska popiaskowego „Kuźnica Warężyńska”. Z powstaniem wyrobiska związane było powstanie specyficznych warunków topograficzno-hydrologicznych. Przemysłowa eksploatacja piasku dla potrzeb górnictwa spowodowała powstanie w obrysie wyrobiska długich skarp piaszczystych o znacznej wysokości (7-8 m). Skarpy te powstały w terenie z płytkim wcześniej (rzędu 1-2 m) poziomem wody gruntowej w rozległej dolinie Czarnej Przemszy i Trzebyczki, co spowodowało nacięcie pierwszego poziomu wodonośnego w dolinie i skutkuje obecnie wystąpieniem stałych wysięków wody gruntowej u podnóża wschodniej skarpy zewnętrznej (tereny **H2Z** i **H6Z**). Wyrobisko to od czasu zaniechania eksploatacji piasku na skalę przemysłową weszło w fazę samorzutnej rekultywacji wobec braku jakiegokolwiek planowego zagospodarowania i użytkowania. W związku z tym powstały warunki w ramach samorzutnej rekultywacji do zasiedlenia terenu wzdłuż skarpy z wysiękami przez cenne gatunki roślin, z których wymieniony w piśmie RDOŚ skrzyp polny (*Equisetum variegatum*) nie jest już gatunkiem chronionym. Chroniony jest natomiast storczyk lipiennik Loesela (*Liparis loeselii*). Wiadomym jest, iż gatunek ten jest gatunkiem pionierskim, co oznacza, iż w miarę rozwoju siedliska będzie zastępowany przez inne gatunki. Stąd dla zachowania tego gatunku w tym miejscu konieczne będzie podejmowanie tzw. ochrony czynnej. Należy tu dodać, iż obszar ten już obecnie zajmowany jest przez kolejne gatunki, w tym gatunki roślin drzewiastych (np. sosna). W piśmie RDOŚ zauważa się, iż największym zagrożeniem dla tego gatunku jest zmiana stosunków hydrologicznych. W chwili obecnej i w dającej się przewidzieć przyszłości żadna zmiana warunków hydrologicznych w miejscu występowania storczyka nie jest możliwa. Wynika to z

tego, iż poziom wody w zbiorniku „Kuźnica Warężyńska” jest względnie ustabilizowany z uwagi na pełnioną przez ten zbiornik funkcję zbiornika przeciwpowodziowego. Ponadto stanowiska storczyka znajdują się ok. 7 m powyżej lustra wody w zbiorniku przy normalnym poziomie piętrzenia a poziom ten nie może się podnieść więcej niż 1,5 m. Zatem z tej strony nie ma żadnego zagrożenia. Głównym źródłem zasilania w wodę storczyków są wysięki wody ze skarpy wyrobiska. Wysięki te nawiązują do poziomu wodonośnego ukształtowanego na wschód od wyrobiska. Występujący tu poziom zasilany był i w dalszym ciągu jest wodami opadowymi spływającymi ze wzgórz w okolicach Ujejsca oraz tzw. spływem śródpokrywowym odbywającym się w aluwiach dna doliny Czarnej Przemszy. Na poziom ten nie wywiera także żadnego wpływu położone wyżej sztuczne koryto Trzebyczki. Wzdłuż wschodniej krawędzi skarpy wyrobiska Trzebyczka płynie w korycie uszczelnionym. Także przytoczony wpływ kopaliń piasku należy uznać za bezzasadny. Na terenie Dąbrowy Górniczej z wyrobiska „Kuźnica Warężyńska” piasek nie jest już wydobywany. Proponowane w zmianie Studium zagospodarowanie terenu zmierza w kierunku jego uporządkowania. Pod zabudowę mieszkaniową proponuje się tereny położone poza wyrobiskiem (tereny **H19MN1**, **H20MN1**). Natomiast stanowiska storczyków objęte zostałyby terenami zieleni (teren **H2Z** i **H6Z**). Tereny położone w stronę zachodnią proponuje się przeznaczyć pod nieuciążliwe usługi sportu i rekreacji. Takie przeznaczenie terenu pozwoli na uporządkowanie obecnej sytuacji, w której tereny położone po wschodniej stronie lustra wody użytkowane są spontanicznie („na dziko”), głównie jako tereny rekreacyjne. Obecne użytkowanie powoduje daleko idącą dewastację terenu (rozjeżdżanie quadami, zaśmiecanie itp.). I pomimo, iż jest to obszar objęty ochroną w formie Natury 2000, nie zauważa się żadnego oddziaływania ze strony służb odpowiedzialnych za nadzór nad obszarami naturalnymi. W projekcie zmiany Studium proponuje się pozostawić pas o bezpiecznej szerokości od skarpy wyrobiska wolny od jakiegokolwiek zabudowy. Wynika to z faktu małej stabilności uwodnionej u podnóża skarpy wyrobiska. Brak stabilności skarpy skutkował będzie jej stopniowym osuwaniem się, co stanowiłoby zagrożenie dla zabudowy kubaturowej. Szerokość pasa proponuje się ustalić na etapie wykonywania projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Z kolei powstanie zabudowy z tej strony wpłynie korzystnie na ochronę położonych niżej stanowisk storczyków poprzez utrudnienie do nich dostępu od strony wschodniej. Z kolei objęcie stanowisk

storczyków terenami zielonymi (teren **H2Z**) spowoduje, że tereny te utracą swój dotychczasowy status ewidencyjny. Tereny te zawsze miały status terenów rolniczych w ewidencji gruntów. Oczywistym jest jednak, że tereny te nie będą już mogły być użytkowane jako tereny rolnicze. Dokonana eksploatacja piasków spowodowała powstanie na tym terenie powierzchni piaszczystych bez pokrywy glebowej. Będą one wobec tego ulegały samorzutnej rekultywacji, co będzie prowadziło do ich stopniowego zarastania przypadkowymi gatunkami roślin (w tym drzewiastych), jak to ma miejsce obecnie. Brak jednoznacznego uporządkowanego przeznaczenia terenów będzie pogłębiał ich dewastację. Wymieniana w piśmie RDOŚ zabudowa jako czynnik sprzyjający sukcesji gatunków niepożądanych (roślinność szuwarowa, łąkowa i leśna) nie będzie mogła mieć miejsca z uwagi na to, iż realizację zabudowy przewiduje się poza obrysem wyrobiska popiaskowego i poza obszarem chronionym Natura 2000, a sukcesja taka dokonuje się już obecnie i bez zabudowy. Trudno sobie wyobrazić także niszczenie roślinności torfowiskowej, której w najbliższym otoczeniu projektowanej w zmianie Studium zabudowy po prostu nie ma. Trudno jest także dyskutować ze stwierdzeniem RDOŚ, iż „zagrożeniem są również zanieczyszczenia powietrza i wód pochodzące z znajdujących się w Górnośląskim Okręgu Przemysłowym zakładów przemysłowych”. Z powyższego stwierdzenia, nie wynika o które zakłady chodzi. Z kolei jak wynika z corocznych raportów WIOŚ jakość powietrza w aglomeracji górnośląskiej kształtuje się w większości monitorowanych elementów w klasie A. Jedynie dwutlenek azotu, benzo(α)piren oraz pył zawieszony PM10 i PM2,5 znajdują się w klasie C z wyraźnymi fluktuacjami sezonowymi. Natomiast jeśli chodzi o wody, które miałyby być zagrożeniem dla stanowisk roślin chronionych, to można tu mówić jedynie o wpływie wód podziemnych, gdyż wody powierzchniowe znajdują się w znacznej odległości od tych stanowisk i nie mają z nimi kontaktu (zbyt duża różnica poziomów). Wody podziemne pierwszego poziomu wodonośnego do wyrobiska w rejonie występowania roślin chronionych spływają ze wzgórz w rejonie Ujejsca i jakość ich zależna jest od jakości środowiska występującego na drodze ich spływu. Jakość tych wód monitorowana nie jest, ale należy przypuszczać, iż mają one właściwości korzystne dla rozwoju siedlisk chronionych występujących w terenie **H2Z**, gdyż to dzięki tym wodom siedliska te się rozwinęły. Powstanie zabudowy na drodze spływu tych wód nie powinno wpłynąć na pogorszenie ich właściwości przy zachowaniu przewidzianych „*Prawem wodnym*” zasad postępowania w zakresie

gospodarki wodno-ściekowej. Z pewnością należy rejon ten uzbroić w system kanalizacji sanitarnej lub nakazać odprowadzanie ścieków do szczelnych zbiorników z okresowym wywozem do miejskiej oczyszczalni ścieków.

W odniesieniu do terenów **H23ZL** i **H24ZL** należy zwrócić uwagę, iż są to pozostałości powierzchni leśnych, jakie występowały w tym rejonie w przed uruchomieniem wydobywania piasków. Tereny te pozostają w administracji lasów państwowych (Nadleśnictwo Siewierz) i zgodnie z zaleceniem Nadleśnictwa nie zmieniają swojej dotychczasowej funkcji. Należy tu także dodać, iż powierzchnie te nie mają żadnego wpływu na stan zachowania siedlisk chronionych (nie mają z nimi kontaktu). Z kolei tereny zielone wydzielenia **H5Z** stanowią mają strefę buforową dla ochrony siedlisk ptasich położonych w pobliżu lustra wody i na niewielkich wyspach na zbiorniku w tym rejonie. Ważnym dla właściwego spełnienia swojej funkcji będzie odpowiedni dobór drzewostanu zwłaszcza w pasie bezpośrednio przylegającym do lustra wody w zbiorniku.

Przewidziane w projekcie Studium tereny **H4US**, **H5US** i **H6US** są odpowiedzią na silne zapotrzebowanie społeczne w odniesieniu do terenów rekreacyjnych położonych nad dużym zbiornikiem wodnym. Tereny te są niezmiernie ważne dla zaspokojenia potrzeb rekreacyjnych dużej liczby ludności zamieszkującej wschodnie rejony aglomeracji górnośląskiej. Wyznaczenie tych terenów pozwoli na skoncentrowanie funkcji rekreacyjnych w pobliżu lustra wody i poza miejscami występowania stanowisk roślin chronionych. Dla spełnienia tej funkcji konieczne jest właściwe udostępnienie terenów (drogi dojazdowe) i ich uzbrojenie (obiekty obsługi ludności – sanitariaty, punkty gastronomiczne itp.).

Kolejną kwestią podniesioną w przytoczonym piśmie RDOŚ są korytarze ekologiczne na obszarze Dąbrowy Górniczej i ich związek z analizowanym terenem.

Pierwszym z nich jest korytarz ekologiczny ważny dla ssaków drapieżnych o nazwie D/LL-E. Korytarz ten przebiega głównie poza obszarem miasta Dąbrowa Górnicza i obejmuje lasy w okolicach Siewierza. Z obszaru Dąbrowy Górniczej może obejmować kompleks leśny położony między Trzebieszawicami i Chruszczobrodem. Tereny położone na południe od tych lasów są zbyt gęsto zabudowane długimi ciągami zabudowy mieszkaniowej w Ujejściu, Sikorcu, Ząbkowicach i tereny przemysłowe Huty Katowice aby mogły stanowić bezpieczny korytarz ekologiczny dla ssaków drapieżnych.

Kolejny korytarz ekologiczny dla ptaków „Dolina Przemszy” obejmuje w całości **tereny 1 i 3**. W projektowanym dokumencie uwzględniono jego przebieg wyodrębniając zasiedlone przez ptaki wyspy i wybrzeża zbiornika „Kuźnica Warężyńska” (południowa część terenu **H1WS** i **H5Z**). Rejon ten przygotowywany jest do objęcia ochroną w formie Natura 2000.

Korytarz spójności obszarów chronionych „Przemsza” obejmujący **teren 3** (Ratanice). Korytarz ten wydaje się mieć przesadną rangę i konstrukcję zważywszy, iż przebiega on przez gęsto zabudowane tereny śródmiejskie Będzina i Sosnowca. Zabudowa ta istotnie ogranicza jego potencjalną funkcję. W przypadku obszaru objętego zmianą Studium, jak już wcześniej wspomniano, chodzi o usankcjonowanie stanu istniejącego, tj. istniejącej już i będącej w realizacji zabudowy kubaturowej. Zmiana zapisów umożliwi sporządzenie planów zagospodarowania przestrzennego i bardziej racjonalne zagospodarowanie obszaru.

3.4. Cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu

Niniejszy rozdział wypełnia zalecenia zawarte w art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. d ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.2013.0.1235):

Art. 51.

2. Prognoza oddziaływania na środowisko:

2) określa, analizuje i ocenia:

d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

W obrębie analizowanego obszaru nie zostały dotychczas określone szczególne cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, natomiast występują tu tereny, dla których ustalono szczególne cele ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym. Są to:

1. Konwencja o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk (Konwencja Berneńska). Konwencja sporządzona została w Bernie w dniu 19 września 1979 r. i została ratyfikowana przez Polskę 13 września 1995 roku, a zaczęła obowiązywać od 1 stycznia 1996 roku. Celem Konwencji było ustalenie wspólnej, europejskiej strategii dotyczącej ochrony gatunków dzikiej fauny i flory oraz ich siedlisk naturalnych. Efektem Konwencji jest ustanowienie Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000. W związku z tym Unia Europejska uchwaliła dwie dyrektywy, będące narzędziem wdrażania postanowień Konwencji Berneńskiej:

1a. Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory (Dyrektywa Siedliskowa);

1b. Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 roku w sprawie ochrony dzikich gatunków ptaków (Dyrektywa Ptasia).

W Polsce ochrona w formie obszaru Natura 2000 na mocy Ustawy o ochronie przyrody stanowi jedną z form ochrony przyrody.

Proponowane zmiany analizowanego projektu zmiany „Studium...” związane są m.in. z uwzględnieniem w tym dokumencie istniejącego obszaru Natura 2000 PLH240037 „Lipienniki w Dąbrowie Górniczej” (obszary 1 i 2) i w związku z tym wprowadzają odpowiednie zapisy dotyczące ochrony tych terenów.

Ponadto dla omawianego obszaru znajdują swoje odniesienie cele ochrony środowiska sformułowane na szczeblu krajowym a znajdujące swoje odzwierciedlenie w dokumentach planistycznych realizowanych w województwie śląskim. Należą do nich:

1. Program *Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016*;
2. Strategia rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2020”;
3. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego (przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr 11/21/2/2004 z dnia 21 czerwca 2004 r.)

Ad.1 Główne zadania określone w tym dokumencie obejmują m.in.:

- zakończenie prac nad wyznaczaniem obszarów siedliskowych w ramach ESE Natura 2000;
- przywrócenie podstawowej roli miejscowym planom zagospodarowania przestrzennego, jako podstawy lokalizacji inwestycji;
- zwiększenie retencji wody;
- opracowanie krajowej strategii ochrony gleb;
- promocja wykorzystania metanu z pokładu węgla;
- ochrona atmosfery;
- ochrona wód;
- gospodarka odpadami;
- modernizacja systemu energetycznego.

Ad. 2. Ustalenia zawarte w projekcie zmiany „Studium...” uwzględniają także koncepcje ustalone w Strategii rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2020”, opracowanej w 2010 roku, w szczególności w części zapisów związanych z ochroną środowiska zawartych w priorytecie B Strategii: *Województwo śląskie*

regionem o powszechnej dostępności do regionalnych usług publicznych o wysokim standardzie. Wedle tego priorytetu infrastruktura środowiskowa w zakresie gospodarki wodnej powinna zapewniać dostawę odpowiedniej ilości wody pitnej oraz zbieranie, oczyszczanie i zrzut ścieków. Budowa infrastruktury środowiskowej w zakresie gospodarki wodnej powinna łączyć w miarę możliwości retencję wód oraz gospodarcze i rekreacyjne jej wykorzystanie. Szczególną uwagę należy zwrócić na przebudowę systemu retencji wód powierzchniowych oraz ochronę terenów występowania zbiorników wód głębinowych. Wspierać należy nietechniczne sposoby zwiększania retencji oraz procesów samooczyszczania wody w dolinach nieuregulowanych rzek i ograniczać tendencje do wprowadzenia nowej zabudowy na terenach zalewowych dolin rzecznych. Obecność zbiorników wodnych przyczynia się do zmniejszenia zagrożenia przeciwpowodziowego poprzez spłaszczenie fali powodziowej. Należy przeprowadzić restytucję zbiorników małej retencji i tam, gdzie jest to możliwe, zbudować nowe, aby przywrócić równowagę stanu wód w glebie. Istotnym czynnikiem wpływającym na stan wód jest także dostępność i jakość infrastruktury komunalnej. Warunkiem uzyskania i utrzymania wysokiej jakości wód powierzchniowych i podziemnych jest budowa systemów gromadzenia i oczyszczania ścieków, dopasowanych do przestrzennej struktury zabudowy, w tym dostosowanych do układu zlewni hydrograficznych.

Problem racjonalnego gospodarowania odpadami zdecydowanie wykracza poza obszar jednej gminy czy nawet powiatu, dlatego też działania te powinny być koordynowane na szczeblu regionalnym, a dla odpadów niebezpiecznych nawet na szczeblu ponadregionalnym. Skuteczna gospodarka odpadami ma duże znaczenie dla poprawy atrakcyjności terenu i powinna obejmować m.in.: minimalizację ilości powstających odpadów, segregację, powtórne wykorzystanie bądź bezpieczne składowanie.

Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniami, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz dążenie do większej efektywności energetycznej, skutkujące ograniczeniem emisji CO₂. Należy ograniczać główne źródła zanieczyszczenia powietrza, którymi są emisja przemysłowa, niska emisja oraz emisja z wyrobów zawierających azbest. Znacznym emitorem zanieczyszczeń powietrza jest również transport samochodowy, który stanowi także główne źródło hałasu.

W celu uniknięcia podziału ogólnodostępnych terenów otwartych niezbędna staje się ochrona i wzmocnienie walorów środowiska przyrodniczego oraz kształtowanie powiązań terenów otwartych w ramach regionalnej i ponadregionalnej sieci ekologicznej i systemu obszarów chronionych. Dla podniesienia atrakcyjności regionu konieczna jest rewitalizacja terenów przemysłowych (w tym pogórnich i powojkowych) oraz rekultywacja terenów zdegradowanych. Ważne jest również odnowienie i modernizacja infrastruktury urbanistycznej zdegradowanych centrów i dzielnic miast oraz struktury osadniczej obszarów wiejskich. Uwzględniając rozwój ośrodków wiejskich w oparciu o specyficzne walory, należy również podjąć wysiłki zmierzające do zachowania ich różnorodności i spuścizny kulturowej. Dlatego też tak istotne jest zachowanie i kształtowanie krajobrazu, ochrona i wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego wsi, dokumentowanie i popularyzacja tradycji oraz wspieranie lokalnych i ponadlokalnych inicjatyw skierowanych na kultywowanie tradycji obszaru wiejskiego.

Ad. 3. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego wyznaczył cele i kierunki rozwoju. Dla ustaleń studium istotne są następujące cele i kierunki rozwoju, obejmujące Dąbrowę Górniczą:

- kształtowanie otwartych terenów zielonych, w powiązaniu z korytarzami ekologicznymi;
- ochrona zasobów środowiska: wód podziemnych, surowców mineralnych, ujęć wód;
- poprawa funkcjonowania gospodarki ściekowej na terenach występowania użytkowych zasobów wodnych (w obszarach występowania Głównych Zbiorników Wód Podziemnych wymagających szczególnej ochrony).

W związku z powyższymi dokumentami w projekcie zmiany „Studium...” przyjęto odpowiednie ustalenia, które w dalszym ciągu wdrażane będą w procesie planistycznym. Należy tu zwrócić uwagę, iż ustalenia te są już realizowane na obszarze Dąbrowy Górniczej.

3.5. Przewidywane znaczące oddziaływania na obszar Natura 2000 oraz na środowisko

Niniejszy rozdział wypełnia zalecenia zawarte w art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. e ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.2013.0.1235):

Art. 51.

2. Prognoza oddziaływania na środowisko:

2) określa, analizuje i ocenia:

- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne,
 - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy

Dwa spośród czterech obszarów objętych zmianą „Studium...” nie znajdują się w zasięgu i nie sąsiadują bezpośrednio z obszarem objętym ochroną ani proponowanym do ochrony w formie Natura 2000 (**tereny 3 i 4**), natomiast dwa

pozostałe (**tereny 1 i 2**) znajdują się w obrębie obszaru objętego ochroną w formie Natura 2000 – PLH240037 „Lipienniki w Dąbrowie Górniczej”. Jak oceniają autorzy przygotowujący dokumentację przyrodniczą obszaru, największe zagrożenia dla chronionego obszaru przedstawiają się następująco:

Tabela 2. Najważniejsze oddziaływania negatywne mające duży wpływ na obszar Natura 2000 PLH240037 „Lipienniki w Dąbrowie Górniczej” (wg SDF).

Poziom zagrożenia	Zagrożenia i presje	Wewnętrzne/zewnętrzne
Średni	obce gatunki inwazyjne	wewnętrzne
Średni	regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych	zewnętrzne
Niski	zanieczyszczenia	wewnętrzne
Niski	pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych	wewnętrzne
Średni	zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie	wewnętrzne/zewnętrzne
Średni	drogi, autostrady (wszystkie drogi twarde/asfaltowe)	zewnętrzne
Średni	pojazdy zmotoryzowane	wewnętrzne
Średni	drogi kolejowe	zewnętrzne
Niski	turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych	wewnętrzne
Średni	wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	wewnętrzne

Ustalenia projektu zmiany „Studium...” uwzględniają kwestie powyższych zagadnień. Jednakże należy zaznaczyć, iż w ustaleniach „Studium...” z 2008 r.

wyznaczono dwa tereny usług sportu i rekreacji oraz dwa tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową, obejmujące część wschodniego wybrzeża zbiornika „Kuźnica Warężyńska”. Tereny te znajdują się w obrębie przedmiotowego obszaru ochrony Natura 2000 obejmując jego najcenniejsze części. Lokalizacja terenów usług sportu i rekreacji oraz terenów mieszkaniowych w obrębie obszaru chronionego będzie miała znaczący wpływ na faunę i florę terenu i tym samym przedmiot ochrony obszaru Natura 2000. Stąd projektowane zagospodarowanie tego obszaru powinno uwzględniać w pierwszej kolejności wpływ na przedmiot ochrony obszaru „naturowego”, tak, aby w jak największym stopniu ograniczyć negatywny wpływ (art. 33 ust.1 Ustawy o ochronie przyrody - Dz.U.2013.0.627).

Przewidywane oddziaływania na środowisko, a więc i na obszar Natura 2000 sprowadzają się do następujących kwestii:

W zakresie oddziaływań na różnorodność biologiczną:

Proponowane w projekcie zmiany „Studium...” zagospodarowanie obszaru nie wpłynie znacząco na zmianę sytuacji na terenach istniejącej i projektowanej zabudowy kubaturowej. Proponowane zmiany dotyczyć będą głównie wprowadzenia zabudowy kubaturowej mieszkaniowej jednorodzinnej na terenach użytków rolniczych (**teren 3**) i usługowej na terenach przemysłowo-usługowych (**teren 4**). Zabudowa ta nie spowoduje likwidacji istotnych dla bioróżnorodności elementów środowiska (wód powierzchniowych, terenów podmokłych czy łąk w dolinach rzecznych). Należy zaznaczyć, iż omawiane zmiany zostaną zrealizowane w obrębie terenów już zainwestowanych. Natomiast w przypadku **terenów 1 i 2**, stanowiących obszar ochrony Natura 2000, w ustaleniach zmiany „Studium...” zostały one jako takie objęte ochroną. Także, jak już wyżej wspomniano, na terenach tych znacznie zmieniono lub ograniczono różne formy projektowanego uciążliwego dla środowiska zagospodarowania (zabudowa mieszkaniowa, intensywne zagospodarowanie sportowo-rekreacyjne), które w przypadku jego realizacji w formie zaproponowanej w obowiązującym Studium przyczyniłoby się do degradacji środowiska i spowodowałoby naruszenie integralności obszaru Natura 2000. Byłoby to także naruszeniem podstawowych zasad ochrony obszarów „naturowych”.

Reasumując, należy stwierdzić, iż w zakresie oddziaływań na różnorodność biologiczną, projektowane w „Studium...” zmiany **przyczynią się do zachowania bioróżnorodności obszaru.**

W zakresie oddziaływań na ludzi:

Rozwój budownictwa mieszkaniowego (**teren 3**) oraz zabudowy usługowej (**teren 4**) spowoduje nieznaczny wzrost ilości źródeł emisji niskiej. Słabe przewietrzanie w obrębie den dolinnych i zagęszczonej zabudowy powoduje, że w okresach grzewczych przy bezwietrznej pogodzie może dochodzić do kumulacji zanieczyszczeń o takiej genezie. Stąd konieczne jest rozwijanie proekologicznych systemów grzewczych w obrębie osad z zabudową luźną, natomiast w obrębie zabudowy zwartej należy dążyć do wprowadzenia centralnych systemów ogrzewania. Realizacja tych przedsięwzięć jest już określona w odpowiednich programach i dokumentach planistycznych i stopniowo wdrażana. Stąd w ustaleniach zmiany „Studium...” zapisano konieczność realizacji ustaleń rozporządzenia Wojewody Śląskiego w sprawie określenia programu ochrony powietrza dla strefy Aglomeracja Górnośląska oraz ustaleń Planu Gospodarki Odpadami dla miasta Dąbrowa Górnicza z 2003 r. zaktualizowanym w roku 2006.

W przypadku **terenu 4** w związku z projektowanym na tym terenie rozwojem działalności usługowej nastąpi wzrost emitowanego hałasu związany z lokalnym ruchem pojazdów samochodowych.

Na analizowanych obszarach w związku z projektowanymi zmianami nie wystąpią zagrożenia związane z przekroczeniem norm w zakresie promieniowania elektromagnetycznego. Emitowane pola elektromagnetyczne związane są i w dalszym ciągu będą z przebiegiem w większości istniejących linii energetycznych i stacji transformatorowych. Nowe stacje transformatorowe i elektroenergetyczne linie zasilające pojawią się w przypadku realizacji projektowanego wielkopowierzchniowego obiektu handlowego (**teren 4**). Nie będą one jednak źródłem ponadnormatywnego promieniowania elektromagnetycznego.

Pewne zagrożenie może być związane z projektowanym przeznaczeniem **terenu 3**, ograniczonego ulicą Ratanice, wałami rzeki Czarna Przemsza oraz granicą Miasta. W chwili obecnej obszar ten przeznaczony jest pod tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej z dopuszczeniem zabudowy związanej z rolnictwem. Na skutek już wydanych decyzji administracyjnych w ustaleniach zmian „Studium...” zaplanowano zmianę przeznaczenia tego terenu na tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Są to tereny narażone na niebezpieczeństwo podtapiania związanego z powstawaniem cofki na potoku Pagor powodowanej przez wysokie

stany wody na Czarnej Przemszy, jak to miało miejsce w 2010 roku. Podtapianiu tych terenów przeciwdziałać ma zrealizowane po 2010 roku rozwiązanie hydrotechniczne opisane w rozdziale 3.1.

Reasumując, należy stwierdzić, iż w zakresie oddziaływań na ludzi w przypadku **terenu 3 mogą wystąpić niekorzystne i okresowe oddziaływania znaczące.**

W zakresie oddziaływań na zwierzęta i rośliny:

Projektowana zmiana przeznaczenia terenu w obrębie doliny Czarnej Przemszy (**teren 3**), pełniącej m.in. funkcję ponadlokalnego korytarza ekologicznego, umożliwiającego migrację zwierząt, formalnie w znacznym stopniu niekorzystnie wpłynie na warunki migracji fauny. W rzeczywistości zmiana ta nie będzie miała w chwili obecnej żadnego znaczenia z uwagi na to, iż teren ten już jest zabudowany, co stanowi istotną barierę ekologiczną znacznie ograniczającą lub nawet uniemożliwiającą migrację większych zwierząt między drogą dwupasmową i zbiornikiem „Kuźnica Warężyńska”. Dla powstającej zabudowy należy wprowadzić w planach miejscowych odpowiednie ustalenia, m.in. zakaz stosowania ogrodzeń szczelnych uniemożliwiających migrację drobnej zwierzyny oraz zachowanie odpowiedniej powierzchni działki budowlanej jako obszaru biologicznie czynnego.

Zmiana przeznaczenia **terenu 4** nie wpłynie negatywnie na faunę i florę w tym obszarze; występuje tu już zabudowa przemysłowo-usługowa, przybędzie jedynie kolejny obiekt o podobnych funkcjach.

W obrębie obszarów przeznaczonych pod zabudowę (**tereny 3 i 4**) nie występują obiekty przyrody prawnie chronione.

Znaczące zagrożenie dla fauny i flory byłoby natomiast związane z dotychczasowym przeznaczeniem obszaru zmiany (**teren 1**), chronionego w formie obszaru Natura 2000, pod tereny usług sportu i rekreacji oraz pod zabudowę mieszkaniową. Ograniczenie tych form przeznaczenia powinno przyczynić się do znaczącego ograniczenia uciążliwości i zagrożeń dla flory i fauny. Wskazane jest także znaczne ograniczenie dotychczasowego żywiłowego korzystania z obszaru poprzez wprowadzenie form zorganizowanych umożliwiających bieżące monitorowanie przez służby ochrony przyrody.

Reasumując, należy stwierdzić, iż w zakresie oddziaływań na zwierzęta i rośliny **niekorzystne oddziaływania znaczące zostaną znacznie ograniczone.**

W zakresie oddziaływań na wodę:

Proponowane w ramach zmian w „Studium...” przeznaczenie nowych obszarów pod zabudowę mieszkaniową i usługową spowoduje wzrost ilości ścieków komunalnych. Ścieki te będą musiały trafić do znajdujących się na terenie miasta oczyszczalni lub zostać oczyszczone na miejscu. Ścieki przed ewentualnym zrzutem do wód powierzchniowych muszą spełniać normy czystości oraz być zgodne z warunkami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w *sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego* - (Dz.U.2014.0.1800).

W zakresie oddziaływania na wody podziemne inwestycja w obrębie **terenu 4** wpłynie na zmniejszenie powierzchni wsiąkania wód opadowych w grunt. Część terenu będzie zabudowana oraz utwardzona materiałami nieprzepuszczalnymi, stąd woda nie będzie wchłaniania w glebę lecz będzie odprowadzona do kolektorów deszczowych.

W przypadku **terenu 1** dotychczasowe jego żywiołowe użytkowanie z pewnością wpływa na zanieczyszczenie wód zbiornika w strefie brzegowej (obozowiska, śmieci, odchody, substancje ropopochodne itp.). Zjawisko takie obserwowane i badane było na zbiornikach wodnych w Sosnowcu a także na zbiornikach Pogoria I i III w Dąbrowie Górniczej. Lepsze zorganizowanie użytkowania obszaru powinno przyczynić się do znacznego ograniczenia tego niekorzystnego zjawiska.

Reasumując, należy stwierdzić, iż w zakresie oddziaływań na wodę **powinny wystąpić korzystne oddziaływania znaczące.**

W zakresie oddziaływań na powietrze:

Nie przewiduje się znaczącego wzrostu zanieczyszczeń gazowo-pyłowych spowodowanego projektowanymi zmianami. Nieznaczny wzrost zanieczyszczeń związany będzie z potrzebą ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych i usługowych w obrębie **terenów 3 i 4**, przy czym należy założyć, iż wraz z rozwojem zabudowy mieszkaniowej będą montowane nowoczesne, proekologiczne systemy grzewcze, co pozwoli ograniczyć wzrost wielkości zanieczyszczeń powietrza. Także w związku z

ruchem pojazdów w obrębie nowej zabudowy usługowej notowane będą nieznacznie tylko wyższe wartości zanieczyszczeń.

Reasumując, należy stwierdzić, iż w zakresie oddziaływań na powietrze **nie wystąpią oddziaływania znaczące.**

W zakresie oddziaływań na powierzchnię ziemi:

W zakresie oddziaływania na powierzchnię ziemi proponowane w zmianie „Studium...” przeznaczenie terenu na działalność usługową może w pewien sposób ingerować na powierzchnię ziemi. W procesie budowy zarówno obiektów mieszkalnych (**tereny 1 i 3**) jak i wielkopowierzchniowego centrum handlowego (**teren 4**) konieczna będzie niwelacja terenu. Do niwelacji należy stosować materiał odpadowy dopuszczony do tego celu właściwymi przepisami. Nie mogą być używane odpady zaliczane do kategorii odpadów niebezpiecznych (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz.U.2014.0.1923). W przypadku **terenu 1** niekorzystnym działaniem byłoby podjęcie próby ustabilizowania skarpy wyrobiska poprzez wprowadzenie elementów budowlanych (np. mury oporowe) lub podjęcie próby jej osuszenia (odwodnienia) poprzez odpowiednie zabiegi hydrotechniczne. Doprowadziłoby to do bezpośredniego zniszczenia siedlisk storczyków znajdujących się u podnóża skarpy.

Reasumując, należy stwierdzić, iż w zakresie oddziaływań na powierzchnię ziemi **nie wystąpią negatywne oddziaływania znaczące.**

W zakresie oddziaływań na krajobraz:

Proponowane ustalenia nie spowodują zasadniczych zmian w krajobrazie; nastąpi zwiększenie udziału w krajobrazie niskiej zabudowy mieszkaniowej z uzupełnieniem w formie zieleni ogrodowej i ochronnej (**tereny 1 i 3**). Istniejący charakter niskiej zabudowy w okolicy w wyniku realizacji zapisów zmiany „Studium...” zasadniczo nie zmieni się; przybędą kolejne obiekty o podobnym charakterze. Natomiast odpowiednie zapisy ochronne w projekcie „Studium...” dotyczące przedmiotowego obszaru Natura 2000 pozwolą na zachowanie cennych walorów krajobrazowych tego obszaru pod warunkiem odstąpienia od realizacji trwałej zabudowy kubaturowej związanej z projektowaną funkcją rekreacyjno-sportową.

Reasumując, należy stwierdzić, iż w zakresie oddziaływań na krajobraz **nie wystąpią negatywne oddziaływania znaczące.**

W zakresie oddziaływań na zasoby naturalne:

Do zasobów środowiska na obszarach objętych projektowanymi zmianami należy udokumentowane złoż piasków czwartorzędowych „Kuźnica Warężyńska” oraz zasoby wód powierzchniowych i podziemnych.

Złoż „Kuźnica Warężyńska” jest złożem zagospodarowanym, eksploatowanym okresowo. W chwili obecnej eksploatacja tego złoża nie jest prowadzona na obszarze Dąbrowy Górniczej. Obszar i teren górniczy kopalni częściowo pokrywa się z przedmiotowym obszarem Natura 2000; projektowane zmiany nie spowodują utrudnienia w dostępie do tego złoża, jednakże ewentualne wznowienie wydobywania wymagać będzie przeprowadzenia oceny oddziaływania na przedmiot ochrony obszaru Natura 2000. Koncesja na wydobycie piasku jest ważna do 2030 r.

Rozwój budownictwa w obrębie **terenów 1 i 3** spowoduje wzrost zapotrzebowania na wodę, które pokrywane będzie z lokalnych sieci wodociągowych (zasobów lokalnych). Rozwój zagospodarowania tych obszarów w żaden sposób nie spowoduje ograniczeń w dalszym wykorzystywaniu wód powierzchniowych i podziemnych. Spowodowane jest to relatywnie znacznym oddaleniem istniejących ujęć wód podziemnych oraz wprowadzeniem znacznych ograniczeń w zanieczyszczaniu wód i gruntu.

Reasumując, należy stwierdzić, iż w zakresie oddziaływań na zasoby naturalne **nie wystąpią niekorzystne oddziaływania znaczące.**

W zakresie oddziaływań na zabytki:

W obrębie obszarów objętych zmianą przeznaczenia nie występują obiekty zabytkowe, stąd w tym zakresie **nie wystąpią negatywne oddziaływania znaczące.**

W zakresie oddziaływań na dobra materialne:

Najważniejszymi – z punktu widzenia funkcjonowania człowieka – dobrami materialnymi są budynki zabudowy mieszkaniowej, obiekty usługowe i przemysłowe, infrastruktura techniczna podziemna i powierzchniowa oraz szlaki komunikacyjne. Zasadniczo nie przewiduje się negatywnego oddziaływania skutków realizacji

projektu zmiany „Studium...” na dobra materialne. Jednakże – jak już wyżej wspomniano – pewne zastrzeżenia związane są z projektowanym przeznaczeniem **terenu 3**, ograniczonego ulicą Ratanice, wałami rzeki Czarna Przemsza oraz granicą Miasta. W chwili obecnej obszar ten przeznaczony jest pod tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej z dopuszczeniem zabudowy związanej z rolnictwem. Na skutek już wydanych decyzji administracyjnych (pozwoleń na budowę) w ustaleniach zmian „Studium...” zaplanowano zmianę przeznaczenia tego terenu na tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Są to tereny narażone na niebezpieczeństwo podtapiania okresowego, co w konsekwencji prowadzi do niszczenia dóbr materialnych. Zmiana statusu tych obszarów znacznie ułatwi realizację programów ochrony przeciwpowodziowej tych obszarów. W przypadku pozostałych obszarów zmiana przeznaczenia nie będzie miała wpływu na dobra materialne.

Reasumując, należy stwierdzić, iż w zakresie oddziaływań na dobra materialne **negatywne oddziaływania znaczące mogą wystąpić jedynie w odniesieniu do obszaru 3.**

Z uwagi na to, iż obszar projektowanej zmiany „Studium...” w zakresie wprowadzenia zabudowy obejmuje tereny już antropogenicznie przekształcone, nie występują w nim chronione siedliska przyrodnicze (**tereny 3 i 4**). Natomiast **tereny 1 i 2**, stanowiące teren prawnie chroniony zgodnie z Ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (Dz.U.2013.0.627) zostały uwzględnione w ustaleniach zmiany „Studium...”. Ochronie tego obszaru sprzyjać będzie zmiana przeznaczenia terenu (zmniejszenie terenów mieszkaniowych) oraz wyeliminowanie możliwości trwałej zabudowy kubaturowej na terenach rekreacyjno-sportowych. Wszystko to stwarza bardziej jednoznaczną sytuację odnośnie zasad i skuteczności ochrony tych terenów jako terenów przyrodniczo cennych. Oddziaływania wynikające z:

- a) istnienia przedsięwzięcia,
- b) wykorzystywania zasobów środowiska,
- c) emisji,

będą następujące w zakresie:

- 1) oddziaływań **bezpośrednich** – *projektowana zmiana kierunku zagospodarowania bezpośrednio wpłynie na zmianę warunków siedliskowych w rejonie przeznaczonym pod zabudowę kubaturową;*

- 2) oddziaływań **pośrednich** – *nie przewiduje się*;
- 3) oddziaływań **wtórnych** – *nie przewiduje się*;
- 4) oddziaływań **skumulowanych** – *nie przewiduje się*;
- 5) oddziaływań **krótkoterminowych** – *nie przewiduje się*;
- 6) oddziaływań **średnioterminowych** – *nie przewiduje się*;
- 7) oddziaływań **długoterminowych** – *nie przewiduje się*;
- 8) oddziaływań **stałych** – *projektowana zmiana kierunku zagospodarowania na stałe zmieni warunki siedliskowe w rejonie przeznaczonym pod zabudowę kubaturową*;
- 9) oddziaływań **chwilowych** – *nie przewiduje się*.

Należy tu zauważyć, iż oddziaływanie projektowanej zmiany kierunku zagospodarowania analizowanego terenu **nie będzie miało wpływu negatywnego** na środowisko w obrębie **terenu 1**. Wprost przeciwnie, wprowadzenie bardziej zorganizowanych form użytkowania terenu i odpowiedni monitoring prowadzony przez służby ochrony środowiska powinien przyczynić się do wyeliminowania skutków obecnego żywiłowego użytkowania tego obszaru.

Ocenę potencjalnych zagrożeń dla środowiska powstałych w wyniku realizacji ustaleń zawartych w „Studium...” należy rozpatrywać w dwóch aspektach. Pierwszy, to negatywne skutki oddziaływania zmian w zagospodarowaniu przestrzennym na środowisko, drugi natomiast, to właściwości środowiska i ich potencjalnie negatywny wpływ na przyjęte w „Studium...” rozwiązania w zagospodarowaniu przestrzennym obszaru. W tym zakresie przewiduje się wzrost zagrożenia dla zdrowia ludzi spowodowanego lokalizacją zrealizowanej zabudowy mieszkaniowej na terenach podmokłych i narażonych na niebezpieczeństwo podtopień w rejonie Ratanic (**teren 3**).

W szczególnie korzystnej sytuacji znajduje się **teren 2**. W projekcie zmiany Studium proponuje się określić jego funkcję jako tereny zielone (**E1Z**). Ochronie wartości przyrodniczych tego terenu sprzyja jego położenie na uboczu w obszarze trudnodostępnym (podmokłości). Nie przewiduje się także wprowadzania jakichkolwiek zmian w jego dotychczasowym użytkowaniu.

W odniesieniu do uwag zawartych w piśmie RDOŚ z dnia 16 marca 2015 r. i powtórzonych w piśmie z dnia 24 lipca 2015 r. przedstawiono poniżej poszczególne kwestie w porządku takim jaki występuje w piśmie RDOŚ z dnia 24.07.2015 r. I tak:

Ad. 1.

W stanowisku RDOŚ zwrócono uwagę, iż w prognozie i w projektowanej zmianie Studium... należy wskazać także inne, położone poza granicami opracowania chronione obszary i obiekty przyrodnicze, pragnę zwrócić uwagę, iż elementy te znajdują się na odpowiednich załącznikach graficznych do opracowania ekofizjograficznego i prognozy do obowiązującego Studium z 2008 r. Ingerencja w treść (w tym także treść załączników graficznych) obowiązującego Studium poza określonymi uchwałą Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej granicami do niniejszej zmiany Studium stanowi naruszenie postanowień przedmiotowej uchwały. Stąd wskazane przez RDOŚ elementy przyrodnicze zostały uwzględnione w niniejszej prognozie. Wskazane przez RDOŚ chronione prawem elementy przyrodnicze występujące w granicach Miasta Dąbrowa Górnicza według poszczególnych form ochrony, to:

A. Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe:

1) Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Wzgórze Gołonoskie” – ustanowiony uchwałą Nr LVI/991/2002 Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej (Dz. Urz. Woj. Śl. z 2002 r. Nr 47 poz. 1578); obejmuje grunty Parafii Rzymsko-Katolickiej p.w. Św. Antoniego z Padwy; stanowi wyjątkowo cenny fragment krajobrazu naturalnego i kulturowego, o dużych walorach estetycznych. Obszar zespołu obejmuje starą część cmentarza parafialnego oraz teren leżący w bezpośrednim sąsiedztwie kościoła i klasztoru – obszar położony jest w kierunku południowym w odległości ok. 3,5 km od **terenu 1** i 0,8 km w kierunku północno-zachodnim od **terenu 4**. Między **terenem 1** a ZPK „Wzgórze Gołonoskie” nie występują żadne relacje przyrodnicze. Wynika to z różnego charakteru przyrodniczego obiektów, znacznego ich oddalenia od siebie oraz występowania barier ekologicznych między nimi w postaci zwartych osiedli mieszkaniowych. Także **teren 4** (nawet po zmianie zagospodarowania) podobnie jak obecnie nie będzie oddziaływał na ten obiekt.

B. Użytki ekologiczne:

1) „Bagna w Antoniowie” - ustanowiony Rozporządzeniem Wojewody Nr 23/2001 (Dz. Urz. z 2001 r. Nr 73); obejmuje działki prywatne; stanowi torfowisko przejściowe i niskie w starym korycie Trzebyczki – stanowi **teren 2** w opracowywanej zmianie Studium – został uwzględniony w treści prognozy;

2) „Młaki nad Pogorią I” - ustanowiony uchwałą Nr LVI/989/2002 Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej (Dz. Urz. Woj. Śl. z 2002 r. Nr 47 poz. 1576);

obejmuje grunty Gminy; stanowi młaki z cennymi gatunkami flory w dnie wyrobiska piaskowego w sąsiedztwie zbiornika Pogoria I;

3) „Pogoria II” - ustanowiony uchwałą Nr LVI/990/2002 Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej (Dz. Urz. Woj. Śl. z 2002 r. Nr 47 poz. 1577); obejmuje grunty Gminy; stanowi zbiornik wodny wraz z siedliskami ptactwa wodno-błotnego położony w ciągu hydrograficznym potoku Pogoria między zbiornikiem Pogoria I i Pogoria III; jest ważnym elementem oczyszczania wód płynących potokiem z terenów zabudowanych Ząbkowic;

4) „Źródłiska w Zakawiu” - ustanowiony uchwałą Nr XXX/574/2004 Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej (Dz. Urz. Woj. Śl. z 2004 r. Nr 94 poz. 2635); obejmuje grunty Skarbu Państwa i Gminy; obejmuje naturalne źródłiska krasowe w Strzemieszycach Wielkich z cennymi gatunkami flory – obszar położony jest w kierunku południowo-wschodnim w odległości ok. 10,5 km od terenu 1 i 6,3 km od terenu 4. Między opracowywanym obszarem a użytkiem ekologicznym nie występują żadne relacje przyrodnicze. Wynika to z różnego charakteru przyrodniczego obiektów, znacznego ich oddalenia od siebie oraz występowania barier ekologicznych między nimi w postaci zwartych osiedli mieszkaniowych, zabudowy przemysłowej oraz ciągów komunikacyjnych;

5) „Uroczysko Zielona” - ustanowiony uchwałą Nr XXXI/538/2008 Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej (Dz. Urz. Woj. Śl. z 2008 r. Nr 214 poz. 4327); obejmuje grunty Skarbu Państwa i Gminy; stanowi zachowaną różnorodność biologiczną w postaci zbiorowisk łąk, łąk oraz zmiennowilgotnej łąki trzęślicowej z chronionymi gatunkami roślin i zwierząt;

6) „Pustynia Błędowska” – wymieniony w Dz. Urz. Woj. Śl. z 1995 r. Nr 9 poz. 93 (akt prawny wydany przed 2001 rokiem i nie aktualizowany po 2001 roku).; obejmuje grunty Skarbu Państwa; stanowi pozostałość po obszarze śródlądowych piasków wydmy flory – obszar położony jest w kierunku wschodnim w odległości ok. 18 km od **terenu 1**. Obszar użytku nie jest w żaden sposób połączony z analizowanym terenem z uwagi na silną barierę ekologiczną w postaci zabudowy mieszkaniowo-przemysłowej rejonu Ząbkowic.

Użytki ekologiczne „Młaki nad Pogorią I”, „Pogoria II”, „Uroczysko Zielona” oraz „Bagna w Antoniowie” stanowią cenne elementy przyrodnicze Kotliny Dąbrowskiej. Położone są w obrębie rozległego obniżenia wzdłuż Przemszy, którego część stanowi także zbiornik Kuźnica Warężyńska wraz z opracowywanymi

terenami 1, 2 i 3. Bezpośrednie sąsiedztwo tych obszarów i brak barier ekologicznych między nimi powoduje, iż wspólnie tworzą one rozległy obszar o dużym zróżnicowaniu biologicznym i krajobrazowym. Projektowana zmiana zagospodarowania rejonu „Kuźnicy Warężyńskiej” znajduje się na północno-wschodnich rubieżach całego obszaru, co powoduje, iż nie będzie ona miała wpływu na jakąkolwiek dezintegrację kompleksu obszarów chronionych.

C. Parki krajobrazowe:

1) Park Krajobrazowy „Orlich Gniazd” – utworzony 20.06.1980 r. Obejmuje tereny chronione ze względu na wiele form krasu powierzchniowego i podziemnego oraz na stanowiska cennych gatunków fauny i flory – obszar położony jest w kierunku wschodnim w odległości ok. 18 km od **terenu 1**. Obszar parku nie jest w żaden sposób połączony z analizowanym terenem z uwagi na silną barierę ekologiczną w postaci zabudowy mieszkaniowo-przemysłowej rejonu Ząbkowic.

D. Obszary „Natura 2000”:

1) „Pustynia Błędowska” PLH120014 – zatwierdzony w lutym 2014 r. jako OZW. Obejmuje ochroną cenne siedliska przyrodnicze. Występuje w obrębie Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd” – obszar położony jest w kierunku wschodnim w odległości ok. 18 km od **terenu 1**. Obszar nie jest w żaden sposób połączony z analizowanym terenem z uwagi na silną barierę ekologiczną w postaci zabudowy mieszkaniowo-przemysłowej rejonu Ząbkowic;

2) „Łąki Dąbrowskie” PLH240041 – zatwierdzony w grudniu 2013 r. jako OZW. Obejmuje ochroną cenne zbiorowiska łąk trzęślicowych. Występuje w postaci 5 oddzielnych płatów (enklaw) – obszar położony jest w kierunku wschodnim w odległości ok. 8-10 km od **terenu 1**. Obszar nie jest w żaden sposób połączony z analizowanym terenem z uwagi na silną barierę ekologiczną w postaci zabudowy mieszkaniowo-przemysłowej rejonu Ząbkowic.

D. Pomniki przyrody i ich położenie w stosunku do **terenu 1**:

1) lipa drobnolistna (2 szt.) - prywatna posesja nr 15 przy ul. Jałowcowej w dzielnicy Bugaj – 6 km w kierunku E;

2) lipa drobnolistna (2 szt.) – grunty prywatne (nr ewidenc. działki 96) w Kuźniczce – 13 km w kierunku E;

3) jesion wyniosły – grunty Skarbu Państwa; za posesją nr 60 przy ul. Łaskowej w Łośniu – 9 km w kierunku SE;

4) wywierzyska w Strzemieszycach Wielkich – grunty Skarbu Państwa i Gminy; przy ul. Strzemieszyckiej – 10 km w kierunku SE;

5) buk pospolity (2 szt.) – grunty Skarbu Państwa (Lasy Państwowe); przy ul. Podbuczyny – 3 km w kierunku NE;

6) dąb szypułkowy – grunty gminne; przy ul. Legionów Polskich – 5,5 km w kierunku S;

7) ajlant gruczołowaty – grunty prywatne; przy ul. Hallerczyków w Sikorze – 5 km w kierunku E;

8) grupa wielogatunkowa (2 sz. – buk pospolity i lipa drobnolistna) – grunty parafii w Ujejściu; przy ul. Krynicznej 2D – 1 km w kierunku E;

9) dąb szypułkowy – grunty prywatne przy ul. Pustynnej 31 w Błędowie – 16 km w kierunku E;

10) wiąz szypułkowy – ogródki działkowe przy ul. 11 Listopada – 5 km w kierunku S;

11) brzoza brodawkowata – prywatna posesja przy ul. Pogoria 11 – 2,5 km w kierunku SE;

12) grupa wielogatunkowa (2 sz. – jesion wyniosły i kasztanowiec biały) – grunty gminne; przy ul. Gwardii Ludowej 75 – 4 km w kierunku S;

13) wierzba biała – grunty gminne; przy ul. Piecucha – 3 km w kierunku SE;

14) dąb szypułkowy – grunty Skarbu Państwa; w pasie drogowym nad zbiornikiem „Kuźnica Warężyńska” w rejonie ul. Unruga – 0,1 km w kierunku SW;

15) sosna zwyczajna – grunty Nadleśnictwa Siewierz w Łośniu (oddział 77g) – 6 km w kierunku SE;

16) dęby szypułkowe (4 szt.) – grunty gminne przy ul. Zielonej – 4,5 km w kierunku SW;

17) dąb szypułkowy – grunty gminne w Ratanicach (nr ew. dz. 265/3); starorzecze Czarnej Przemszy – 0,4 km w kierunku S od **terenu 3**;

18) buk pospolity – grunty Lasów Państwowych w Ujejściu (oddział 38a) (Podbuczyny) – 2,5 km w kierunku NE;

19) buk pospolity – grunty Lasów Państwowych w Trzemieszycach (oddział 40h) (Podbuczyny) – 3,5 km w kierunku NE;

20) dęby szypułkowe (2 szt.) – grunty gminne przy ul. Gołonoskiej w Łośniu przy przystanku autobusowym – 8,5 km w kierunku E.

Cechą wspólną wszystkich (20 obiektów) wymienionych pomników przyrody jest ich występowanie poza obszarem objętym projektem zmiany Studium... określonym uchwałą Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej. Najbliżej położony pomnik znajduje się w odległości 0,1 km (nr 14). Jest to dąb szypułkowy usytuowany nad zbiornikiem przy istniejącej ścieżce rowerowej. Drzewo to egzystuje w znacznie łagodniejszych warunkach niż podobne okazy występujące w innych miejscach przy drogach publicznych o znacznym natężeniu ruchu komunikacyjnego. Stąd, mając na uwadze przyjęte najbardziej uciążliwe w tym przypadku formy projektowanego zagospodarowania obszaru (tereny mieszkaniowe **H19MN1**, **H20MN1**) i ich odległość od obiektu (ok. 2,3 km), nie jest możliwy jakikolwiek wpływ projektowanego zagospodarowania na ten pomnik przyrody. Podobna sytuacja występuje w odniesieniu do drugiego najbliższego występującego pomnika przyrody (nr 17) w Ratanicach. Ten pomnik występuje w trudno dostępnym kompleksie leśnym z dala od terenów zabudowanych i dróg.

Ad. 2.

W odniesieniu do punktu **a)** i **c)** i mając na względzie uwagi RDOŚ w projekcie Studium... dokonano zmian przeznaczenia terenów rolnych na tereny zieleni H11dER→**H6Z**, H11bER→**H2Z**, H11cER→**H1Z**, E5aER→**E1Z** oraz H9ZLD→**H5Z**. Dla terenów tych dopuszcza się (za wyjątkiem terenu **E1Z**):

1. *Wyłącznie drogi związane z obsługą terenu* – przede wszystkim chodzi tu o stworzenie możliwości dojazdu jednostek ratowniczych (np. straży pożarnej, pogotowia ratunkowego itp.); układ tych dróg powinien zostać określony w projekcie zagospodarowania obszaru i uwzględniać rozmieszczenie siedlisk i stanowisk gatunków chronionych, które powinny zostać dokładnie określone w Planie Zadań Ochronnych obszaru.

2. *Ścieżki piesze i rowerowe, obiekty służące ochronie przeciwpowodziowej i ochronie środowiska, sieci, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej, w zakresie niezbędnie koniecznym, gdy nie ma możliwości lokalizacji urządzenia poza obszarem Z* – układ ścieżek pieszych i rowerowych powinien uwzględniać walory edukacyjne środowiska oraz być spójny z potrzebami jego ochrony wynikającymi z Planu Zadań Ochronnych. Dobrze zaplanowany przebieg ścieżek pozwoli na skanalizowanie ruchu pieszego i rowerowego na terenach zielonych. Możliwe jest ich takie rozplanowanie aby ruch ten odbywał się z dala od siedlisk i stanowisk gatunków

chronionych. W odniesieniu do ochrony przeciwpowodziowej nie przewiduje się realizacji istotnych elementów tej ochrony. Wynika to z faktu, że cały zbiornik „Kuźnica Warężyńska” jest elementem takiej ochrony z wykonanymi już właściwymi podłączeniami do systemu Czarnej Przemszy i Trzebyczki. Ochronie środowiska na tych obszarach mogą służyć choćby przeciwpożarowe sieci wodociągowe z rozmieszczonymi hydrantami. Lokalizacja pozostałych elementów infrastruktury technicznej (np. sieć wodociągowa, kanalizacyjna, energetyczna itp.) może wynikać z potrzeb obsługi terenów rekreacyjnych.

3. Istniejące obszary leśne oraz urządzenia i obiekty gospodarki leśnej niezbędne do ich obsługi - na obszarze przeznaczonym pod zieleń nie występują znaczące zwarte kompleksy leśne. Znajdujący się tam obecnie drzewostan powstał jako forma samorzutnej rekultywacji obszaru piaskowni lub niewielkich fragmentów lasów jako pozostałości dawnych kompleksów leśnych, z których większość pozostaje w administracji lasów państwowych (np. **H23ZL** i **H24ZL**). Stąd należy wnosić, iż obsługa tych obszarów nie będzie wymagać realizacji specjalnych obiektów.

4. Wody powierzchniowe wynikające z regulacji granicy zbiornika wodnego oraz wezbrań powodziowych – specyfiką zbiorników z funkcją przeciwpowodziową jest ich zmienna linia brzegowa. Zbiorniki takie w przypadku przyjmowania wód powodziowych zwiększają swój zasięg zajmując tereny przyległe. W przypadku zbiornika „Kuźnica Warężyńska” zwykły i najczęściej występujący zasięg linii brzegowej związany jest z normalnym poziomem piętrzenia na rzędnej 264 m n.p.m. Sporadycznie, w przypadku przyjmowania wód powodziowych spływających Czarną Przemszą poziom ten może, zgodnie z zatwierdzoną przez Dyrektora RZGW w Gliwicach „Instrukcją gospodarki wodnej Zbiornika Kuźnica Warężyńska” wzrosnąć do 265,5 m n.p.m. Wówczas mogą zostać zalane przyległe wybrzeża zbiornika (także tereny zieleni) wraz z siedliskami chronionymi. Stąd na obszarach przeznaczonych pod zieleń mogą pojawić się powierzchnie wodne. Do innych form występowania wód powierzchniowych w obrębie terenów zieleni zaliczyć należy okresowe rozlewiska lokalne tworzące się po wzmożonych opadach atmosferycznych z uwagi na płytki poziom występowania wód gruntowych w dnie wyrobiska popiaskowego. Innych form występowania wód powierzchniowych (np. związanych z regulacją linii brzegowej) nie przewiduje się. Powstawanie okresowych rozlewisk skutkować będzie zalewaniem terenów podmokłych występujących w

obniżeniach terenu. Obecnie istniejące siedliska chronione (fauny i flory) dostosowują się do poziomu normalnego piętrzenia wód w zbiorniku. W przypadku wystąpienia stanów powodziowych (poziom wyższy od normalnego o 1,5 m skutkować będzie zalewaniem siedlisk, z których szczególnie wrażliwe są siedliska ptasie występujące w strefie przybrzeżnej i na wyspach. Dłuższe trwanie podwyższonych stanów wody wpływać może także niekorzystnie na siedliska flory chronionej. Wydobycie piasku na projektowanych terenach zielonych zostało już zakończone.

Dla ochrony terenów zieleni wprowadzono także stosowne ograniczenia:

1. *Zakaz lokalizacji wszelkiej zabudowy, za wyjątkiem wymienionej w pkt. 2 – wyjątek dotyczy elementów infrastruktury technicznej, w przypadku braku innej możliwości.*

2. *Zakaz lokalizacji obiektów gospodarki odpadami.*

3. *Zakaz likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy, obszarów wodno-błotnych.*

4. *Zakaz likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych.*

5. *Zakaz zalesiania.*

W odniesieniu do punktu **b)** (tereny usług sportu i rekreacji) nie jest możliwe wprowadzenie całkowitego zakazu korzystania z walorów zbiornika wodnego przez ludność. Spontaniczne dotychczasowe korzystanie z zbiornika i jego otoczenia powoduje nadmierną dewastację obszaru. Pobyt ludzi i samochodów nad wodą oraz uprawianie sportów motorowych powoduje rozdeptywanie i rozjeżdżanie stanowisk gatunków chronionych. Obszar nie jest wyposażony w żadne sanitariaty, co powoduje także zanieczyszczanie obrzeży i wody. Jedynym rozwiązaniem jest wydzielenie terenów sportowo-rekreacyjnych i wyposażenie ich w podstawowe urządzenia umożliwiające bezpieczny pobyt ludzi nad wodą. Stąd w zapisach Studium... konieczne było wprowadzenie możliwości realizacji określonych przedsięwzięć i urządzeń umożliwiających także realizowanie warunków ochrony środowiska, w tym także stanowisk roślin chronionych. W tym celu wytypowane zostały przedstawione na mapach wybrane tereny, dla których przeprowadzone dotychczas rozpoznanie nie wykazuje występowania chronionych elementów przyrody ożywionej, co skutkować będzie brakiem jakichkolwiek oddziaływań na te elementy. Ochronie elementów przyrodniczych na obszarach sąsiednich sprzyjać

będą zorganizowane formy pobytu ludzi wraz z ograniczeniem ruchu rekreacyjnego do wyznaczonych w tym celu rejonów. Umożliwi to także wprowadzenie ograniczeń w użytkowaniu pozostałych terenów (np. terenów zieleni **Z**), co powinno sprzyjać ochronie występujących tam siedlisk. Wątpliwości może budzić ilość zwartych w Studium... dopuszczeń, ale traktować to należy jako zbiór z którego wybrane i zrealizowane zostaną tylko te najbardziej potrzebne, zgodnie z wcześniej przyjętym projektem zagospodarowania terenu. Realizacja obiektów trwale związanych z podłożem przewidziana została tylko na wyżej położonych terenach **H4US** i **H5US**. Natomiast na położonym niżej terenie **H6US** przewidziano obiekty o charakterze tymczasowym. Wynika to z niskiego położenia terenu, który przy stanach powodziowych częściowo będzie zalewany lub podtapiany. Zgodnie z ustaleniami dokonanymi między RZGW Gliwice a przedsiębiorcą górnictwem dalsze wydobycie piasku możliwe jest tylko po zmianie technologii wydobywania, która zakłada użycie refulera i prowadzenie wydobywania spod wody. W ostatnich latach od momentu przekazania zbiornika do użytkowania wydobywanie nie jest prowadzone pomimo posiadanej przez przedsiębiorcę koncesji.

W odniesieniu do punktu **d)** (teren wybrzeża w pasie 80 m na zachód od granicy między terenami **H1WS** i **H6US**) należy wyjaśnić, iż problem wynika z niestabilnej linii brzegowej związanej z możliwością zmiany poziomu wody. Wraz z przesuwaniem się linii brzegowej przewidziano możliwość przemieszczania ruchomych urządzeń sportowo-rekreacyjnych umożliwiających korzystanie z wody (np. ruchome pomosty). Sytuacja taka przewidziana jest tylko w strefie bezpośrednio przyległej do terenu **H6US**. Brzeg ten został świeżo uformowany z widoczną plażą, stąd w strefie tej nie wykształciły się jeszcze znaczące siedliska chronione a zatem nie przewiduje się żadnych na nie oddziaływań.

W odniesieniu do punktu **e)** (drogi lokalne **31KDL**) należy zwrócić uwagę, iż udostępnienie obszaru do jakiegokolwiek użytkowania wymaga budowy połączeń komunikacyjnych z zewnętrzną siecią dróg. W analizowanym projekcie droga **31KDL** umożliwić ma udostępnienie terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową **H19MN1** i **H20MN1**. Zlokalizowana została poza terenami, na których występują siedliska chronione. Usytuowanie jej między korytem Trzebyczki z terenami zielonymi **H3Z** i terenami mieszkaniowymi zapobiegać będzie bezpośredniej penetracji skarpy wyrobiska z siedliskami chronionymi znajdującymi się u jej podnóża. Stąd nie przewiduje się żadnych oddziaływań powodowanych przez drogi

na stan siedlisk chronionych, a odpowiednia konstrukcja drogi (np. rowy uniemożliwiające zjazd w dowolnym miejscu) zapobiega „dzikiej” penetracji terenu.

W odniesieniu do punktu **f)** (tereny mieszkaniowe **MN1**) zwraca się uwagę, iż zostały one wydzielone jedynie na nienaruszonej eksploatacją górniczą powierzchni obszaru nad skarpą piaskowni. Wzdłuż pasa zabudowy od strony wschodniej przewidziano przebieg drogi **31KDL**, co powoduje usytuowanie frontów działek także w kierunku wschodnim. Działki przewidziane do zabudowy kończyć się będą na górnej krawędzi skarpy. W takim układzie ogrodzone działki zapobiegać będą penetracji skarpy i sprzyjać będą ochronie siedlisk występujących u jej podnóża. Oczywistym jest, iż tereny mieszkaniowe wyposażone będą w niezbędne urządzenia służące ochronie środowiska.

Ad. 3.

W odniesieniu do problemu gospodarki wodno-ściekowej na terenach **MN1** położonych na wschód od terenu **H2Z** (dawne **H11bER**), tj. na drodze spływu wód podziemnych zasilających stanowiska roślin chronionych należy zauważyć, iż w projekcie Studium... znajdują się stosowne zapisy, które w zakresie przeznaczenia podstawowego wskazują na możliwość budowy *sieci infrastruktury technicznej oraz urządzeń służących ochronie środowiska*. Także w części C Studium znalazł się zapis o konieczności *ochrony wód przed zanieczyszczeniami poprzez odpowiednie zapisy zawarte w planach miejscowych*. Należy także zauważyć, iż Miasto Dąbrowa Górnicza od wielu lat realizuje szeroki program modernizacji i rozwoju sieci i urządzeń gospodarki ściekowej zmierzający do objęcia zbiorowym oczyszczaniem ścieków wszystkich dzielnic i osad na terenie Miasta. W odniesieniu do terenów **MN1** objętych projektowaną zmianą zrezygnowano z możliwości budowy w ich obrębie stacji paliw.

Ad. 4.

W odniesieniu do zmiany Studium w obrębie **terenu 3** analiza wpływu jednostki **H21MN1** na środowisko a w szczególności na drożność korytarza ekologicznego „Przemszy” pozwala na stwierdzenie, iż wobec istniejącej i szybko postępującej nowej zabudowy powstaje bariera ekologiczna uniemożliwiająca migrację zwierząt większych na tym odcinku. Obszar objęty zmianą jest już w ok. 50 % zabudowany a kolejne inwestycje są w trakcie realizacji. Korytarz spójności

obszarów chronionych „Przemsza” wkrótce nie będzie obejmował terenów położonych wzdłuż Czarnej Przemszy między zbiornikiem „Kuźnica Warężyńska” i ul. Polną w Gołąszce (Gmina Psary). Zwarta zabudowa występuje już wzdłuż ul. Leśnej biegnącej od zbiornika w kierunku zachodnim do ul. Polnej. Większość działek jest zabudowanych i prawie wszystkie są już ogrodzone. Szybko także zabudowuje się rejon położony między osadami Ratanice i Marianki. Zabudowa w większości jest nowa, co powoduje powstanie bariery na dziesięciolecia. Odpowiadając na wątpliwości RDOŚ w kwestii sprawności funkcjonowania korytarza spójności „Przemsza” w wyniku wprowadzenia jednostki **H21MN1** należy stwierdzić, że wprowadzenie tej jednostki w Studium i w przyszłych planach zagospodarowania przestrzennego nie będzie już miało znaczenia dla zachowania spójności korytarza ekologicznego. Będzie natomiast istotne dla kontynuowania dalszego zagospodarowywania tego obszaru. Istotnym problemem tego rejonu jest brak możliwości realizacji kanalizacji zbiorczej. Znaczne oddalenie przedmiotowego terenu od sieci kanalizacyjnych powoduje, iż powstająca zabudowa wyposażana jest w indywidualne oczyszczalnie ścieków lub szamba. Powstają także oczyszczalnie grupowe obsługujące kilka posesji. Nie jest w tym przypadku możliwe stosowanie oczyszczalni indywidualnych z rozsączaniem, z uwagi na płytki poziom wód gruntowych.

Jeśli chodzi natomiast o zagrożenia podtopieniami **terenu 3** kwestia wyjaśniona jest w rozdziale 3.1.

Ad. 5.

Jednostka **H11dER** została zmieniona z rolniczej na tereny zieleni i wraz z terenem położonym na wschód od niej stanowi jednostkę **H6Z**. Zmiana ta i nowa funkcja nie będą kolidowały z zamiarem utworzenia tu użytku ekologicznego „Tłustosze nad Kuźnicą Warężyńską”. Wszelkie ustalenia ogólne dla tej jednostki są takie same jak dla wszystkich terenów **Z**. Na terenie tym poza jego podstawowym przeznaczeniem nie zamierza się lokować żadnych dodatkowych funkcji. Wynika to z możliwości obsługi tego terenu z sąsiadującego od północy terenu **H4US** (np. w zakresie zabezpieczenia przeciwpożarowego). Jak już wyżej wspomniano, odstąpiono od proponowanego wcześniej dolesiania terenu.

I kwestia ostatnia to problem relacji terenu **G10ZLD** do obszaru Natura 2000 „Łąki Dąbrowskie”. Jak słusznie zauważono wspomniany teren położony jest daleko

(8-10 km) poza granicami opracowywanego obszaru. Ale pragnąc wyjść naprzeciw zainteresowaniu RDOŚ uprzejmie informuję, iż teren występujący w obowiązującym Studium... pod sygnaturą **G10ZLD** został tak określony uchwałą Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej z 2008 r. Natomiast obszar mający znaczenie dla Wspólnoty „Łąki Dąbrowskie” PLH240041 został zatwierdzony jako OZW w grudniu 2013 r. I z tej rozpiętości czasowej i kolejności zdarzeń wynika dysonans między faktycznym przeznaczeniem terenu w obowiązującym Studium... a potrzebami ochrony terenów Natura 2000. Mając na względzie przedmiot ochrony (głównie łąki trzęślicowe) ze wszech miar nie jest wskazane zalesianie wspomnianego obszaru.

Na zakończenie warto zwrócić uwagę na fakt, iż w przypadku analizowanego projektu zmiany Studium... (**teren 1**) mamy do czynienia z postępującą w szybkim tempie dewastacją terenu na skutek żywiołowego korzystania z zbiornika i jego otoczenia. Niszczona są stanowiska roślin chronionych, które są przedmiotem ochrony w formie Natura 2000. Bliższa znajomość obszaru pozwala przyjąć założenie, iż niemalże każda forma planowego zagospodarowania tego terenu będzie lepsza od bezczynności i oczekiwania na mające się pojawić działania ochronne wynikające z Planów zadań ochronnych, który zgodnie z deklaracją RDOŚ ma się pojawić z końcem 2017 r., tj. za 2 lata. W opinii autorów prognozy jest to zbyt odległy czas na podjęcie działań ochronnych, które powinny być podjęte **niezwłocznie**. Dlatego też postuluje się, jako jedno z możliwych rozwiązań przyjęcie zaproponowanych w projekcie zmian w Studium i możliwie szybkie opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego tego obszaru. Wobec istniejącej obecnie sytuacji i z przeprowadzonych analiz oddziaływania na wartości przyrodnicze w **terenie 1** wynika, że właśnie znaczące oddziaływanie negatywne jest wynikiem braku zagospodarowania obszaru i spontanicznego jego wykorzystywania obecnie. Natomiast proponowane zmiany zagospodarowania przestrzennego powinny przyczynić się do uporządkowania sytuacji i zapobieżenia dalszej dewastacji obszaru.

Odpowiedzi na pismo RDOŚ w Katowicach nr WOOŚ.610.121.2015 z dnia 13.01.2016 r.

W odpowiedzi na powyższe pismo autorzy projektu zmiany Studium i prognozy informują, iż dokonano ponownej analizy skutków dopuszczenia do realizacji

wymienionych w piśmie terenów funkcjonalnych i w wyniku tej analizy dokonano stosownych korekt na rysunku projektu zmiany Studium oraz w ustaleniach do projektu zmiany Studium. W stosunku do wcześniej przedłożonego projektu wprowadzono następujące zmiany:

1. Dla terenów **US** zmieniono następujące zapisy:

a) w zakresie przeznaczenia podstawowego:

1) dla terenów **H4US** i **H5US** w pkt 1 zapisano: *tereny, urządzenia i obiekty sportowo-rekreacyjne bez zabudowy budynkami trwale związanymi z gruntem;*

b) w zakresie przeznaczenia dopuszczalnego:

1) dla terenów **H4US**:

- w pkt 4 zapisano: *tymczasowe obiekty gastronomiczne, kulturalne, rozrywkowe;*
- pkt 5 w dotychczasowym brzmieniu: *obiekty usługowe (gastronomiczne, kulturalne, rozrywkowe, handlowe)* – został całkowicie usunięty;
- pkt 6 w dotychczasowym brzmieniu: *schroniska turystyczne i pola campingowe* – został całkowicie usunięty;
- pkt 8 w dotychczasowym brzmieniu: *miejsca postojowe* – został całkowicie usunięty;

2) dla terenów **H5US**:

- w pkt 1 zapisano: *drogi niezbędne dla obsługi funkcji zlokalizowanych w terenie H5US, H6US;*
- w pkt 4 zapisano: *tymczasowe obiekty gastronomiczne, kulturalne, rozrywkowe;*
- pkt 5 w dotychczasowym brzmieniu: *obiekty usługowe towarzyszące obiektom funkcji podstawowej sportowo-rekreacyjnej (gastronomiczne, kulturalne, rozrywkowe, handlowe)* – został całkowicie usunięty;
- pkt 6 w dotychczasowym brzmieniu: *schroniska turystyczne i pola campingowe* – został całkowicie usunięty;
- pkt 9 w dotychczasowym brzmieniu: *parkingi* – został całkowicie usunięty;

c) w zakresie ograniczenia zagospodarowania:

- w pkt 1 zapisano: *zakaz lokalizacji parkingów dla terenów **H4US**, **H5US**, **H6US**;*

- w pkt 2 zapisano: *zakaz zabudowy budynkami trwale związanymi z gruntem dla terenów **H4US, H5US, H6US***;

d) w zakresie wskaźników zagospodarowania:

- pkt 3 w dotychczasowym brzmieniu: *w terenach **H4US, H5US** maksymalna powierzchnia zabudowy jednego budynku 150 mkw* – został całkowicie usunięty;
- w pkt 4 zwiększono powierzchnię biologicznie czynną do 80 %;
- w pkt 5 ustalono maksymalną wysokość obiektów na 7 m.

2. Dla terenów **Z** (zieleni) zmieniono następujące zapisy:

a) w zakresie przeznaczenia dopuszczalnego:

- usunięto zapis pkt 3 o dopuszczeniu obiektów służących ochronie przeciwpowodziowej i ochronie środowiska;
- w pkt 5 usunięto dopuszczenie lokalizacji urządzeń i obiektów gospodarki leśnej niezbędnych do obsługi istniejących obszarów leśnych;
- dla terenu **E1Z** dopuszcza się tylko *istniejące obszary leśne* bez jakiegokolwiek infrastruktury.

Ponadto:

- 1) usunięto na wniosek RZGW zapis o: *utrzymaniu względnie stałego poziomu wód w zbiorniku Kuźnica Warężyńska z uwzględnieniem wezbrań powodziowych* – zapis ten został wcześniej wprowadzony w odniesieniu do użytków ekologicznych 63a, 63b, 63c. Zagadnienie regulacji poziomu wód znajdzie swoje odzwierciedlenie w opracowywanej na nowo przez RZGW w Gliwicach instrukcji gospodarowania wodą w zbiorniku;
- 2) dla obszaru Natura 2000 jako zasadę przyjęto: *lokalizację ścieżek w terenach **Z** oraz obiektów w terenach **US** z uwzględnieniem rozmieszczenia siedlisk i gatunków chronionych oraz w sposób gwarantujący ich ochronę*.

Odpowiedzi na wypunktowane w powyższym piśmie problemy związane z oddziaływaniem poszczególnych form projektowanego zagospodarowania terenu na cele i przedmioty ochrony obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty, stanowiska rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt oraz różnorodność biologiczną:

Ad. **a)** dotyczy terenów zieleni (**Z**):

1) w odniesieniu do terenu **E1Z** (teren 2) – po korekcie zapisów teren ten ma przeznaczenie podstawowe jako teren zieleni (Z) z dopuszczeniem istniejących obszarów leśnych. Wynika to z faktu, iż teren ten jest podzielony pod względem własnościowym na część działek prywatnych oraz część pozostającą w administracji lasów państwowych. Teren **E1Z** stanowi zabagnioną enklawę ekologiczną w obrębie starorzecza Trzebyczki. Zabagnienie to powoduje, iż obszar nie jest porośnięty zwartym drzewostanem ale zgodnie z zapisem w ewidencji gruntów część należąca do ALP Nadleśnictwo Siewierz stanowi tereny leśne. Kierunki jego dalszego zagospodarowania zależne będą od Planu urządzenia lasu. Dla całego terenu **E1Z** w projekcie zmiany Studium wyłączono jakiekolwiek inne użytkowanie (w tym w zakresie infrastruktury) poza istniejącym lub projektowanym jako tereny zieleni. W ustaleniach w zakresie ograniczenia zagospodarowania znalazły się także zapisy zakazujące przeprowadzania jakichkolwiek zmian na tym obszarze (w tym m.in.: zakaz zalesiania, likwidowania podmokłości itp.). A zatem realizacja zapisów projektowanej zmiany Studium nie powinna generować dodatkowych uciążliwości dla środowiska w obrębie **terenu 2 (E1Z)**;

2) w odniesieniu do terenów **H2Z** i **H5Z (teren 1)**:

- w zakresie oddziaływania potencjalnych dróg przeznaczonych do *wyłącznej obsługi projektowanych funkcji terenu*. Przedmiotowe tereny znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie projektowanych terenów mieszkaniowych, z których możliwe jest niezbędne udostępnienie komunikacyjne terenów **H5US**, **H6US** i **H4US** i powiązanie ich z zewnętrznym układem komunikacyjnym od strony wschodniej. Dostępność komunikacyjna jest jednym z warunków udostępnienia rekreacyjnego terenów i zapewnienia bezpieczeństwa przebywającym tam ludziom. W obecnej sytuacji przy braku racjonalnego zagospodarowania tereny te udostępniane są z wykorzystaniem spontanicznie powstałych istniejących dróg gruntowych (obecnie znajduje się dość gęsta siatka tych dróg). Szczegółowe ich rozplanowanie w przyszłości zależeć będzie od szczegółowego rozplanowania użytkowania terenu, które znajdzie swój wyraz w planie zagospodarowania przestrzennego. Ważne jest w tym przypadku aby przed przystąpieniem do opracowywania planu zagospodarowania przestrzennego zostało wykonane szczegółowe kartowanie elementów chronionych przyrody ożywionej, co umożliwi przygotowanie dokładnego planu

- rozmieszczenia dróg. Jak już wcześniej wspomniano na przedmiotowym obszarze istnieje sieć „dzikich” dróg gruntowych, których części w przyszłości mogą zostać wykorzystane przy rozplanowywaniu układu komunikacyjnego z uwzględnieniem materiałów (map) ilustrujących rozmieszczenie gatunków chronionych. W żadnym przypadku nie należy prowadzić dróg przez siedliska i miejsca występowania gatunków chronionych, co zostało zapisane także w projektowanej zmianie Studium;
- w zakresie realizacji *ścieżek pieszych i rowerowych*. Obecnie penetracja przyszłych terenów zielonych odbywa się poprzez spontanicznie wydeptywane i wyjeżdżane ścieżki bez względu na rozmieszczenie elementów chronionych przyrody ożywionej. Po wykonaniu kartowań przyrodniczych możliwe będzie wytypowanie niezbędnych tras penetracji terenów zielonych także z częściowym wykorzystaniem obecnych „dzikich” ścieżek. Pojawienie się zorganizowanego systemu ścieżek z pewnością ograniczy penetrację żywiolową tego terenu. Możliwe będzie także zastosowanie specjalnych barier czy ogrodzeń z zakazami wstępu w rejony najbardziej cenne. A zatem, zdaniem autorów prognozy, możliwe jest takie poprowadzenie układu dróg i ścieżek aby znacznie zmniejszyć obecną uciążliwość powodowaną przez żywiolową penetrację terenu. W żadnym przypadku nie należy prowadzić ścieżek przez siedliska i miejsca występowania gatunków chronionych, co zostało zapisane także w projektowanej zmianie Studium;
 - w zakresie *obiektów służących ochronie przeciwpowodziowej* – zapisy usunięto z uwagi na stabilną sytuację w tym zakresie; praktyczny brak zagrożenia powodziowego;
 - w zakresie *obiektów służących ochronie środowiska* – zapisy usunięto z uwagi na fakt, iż tereny zielone nie będą terenami nadmiernej penetracji przez ludzi wypoczywających nad wodą;
 - w zakresie *sieci, obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej, w zakresie niezbędnie koniecznym, gdy nie ma możliwości lokalizacji urządzenia poza obszarem Z*. Projektowane udostępnienie terenów US wymagać będzie doprowadzenia w ten rejon energii elektrycznej i wody, a także konieczne może okazać się zbudowanie systemu kanalizacyjnego do odprowadzania ścieków. Instalacje te będą musiały być przeprowadzone przez tereny zielone położone pomiędzy projektowanymi terenami **US** i **MN1**. Realizacja tych instalacji nie

powinna wprowadzić elementów destabilizujących funkcjonowanie terenów zielony z uwagi na niewielki zakres przewidywanych inwestycji. Energia elektryczna może być doprowadzona liniami napowietrznymi. Jedynie wodociąg i kanalizacja mogą wymagać wykonania wykopów. Podobnie jak w przypadku realizacji dróg i ścieżek można w tym celu wykorzystać istniejące obecnie drogi i ścieżki gruntowe. Wskazane będzie także wykorzystanie sporządzonych wcześniej map rozmieszczenia siedlisk i gatunków chronionych. W żadnym przypadku nie należy prowadzić elementów projektowanych instalacji przez siedliska i miejsca występowania gatunków chronionych, co zostało zapisane także w projektowanej zmianie Studium;

- w zakresie *istniejących obszarów leśnych oraz urządzeń i obiektów gospodarki leśnej niezbędnych do ich obsługi*. Część tego zapisu została z projektowanej zmiany usunięta z uwagi na marginalnie występujący problem. Nie przewiduje się bowiem wtórnego zalesiania obszaru i prowadzenia na nim gospodarki leśnej. Występujące obecnie zadrzewienia (głównie w dnie piaskowni) są efektem samorzutnej sukcesji postępującej już od czasu zakończenia eksploatacji piasku na projektowanych obszarach **Z**. Część tych obszarów zwłaszcza położonych w południowej części analizowanego terenu **H5Z** i **H6Z** to tereny należące do Administracji Lasów Państwowych, które będą zagospodarowywane odrębnie. W żadnym przypadku nie powinny zostać zalesione rejony występowania siedlisk i gatunków chronionych będących przedmiotem ochrony Natura 2000. Na pozostałym obszarze (teren **H2Z**) postępująca sukcesja w postaci samorzutnego naturalnego zadrzewiania i zakrzewiania obszaru doprowadzi do szybszego zaniku stanowisk gatunków chronionych, co z punktu widzenia ochrony tych gatunków jest procesem niekorzystnym. Zjawisko to jest efektem braku jakichkolwiek działań ze strony służb odpowiedzialnych za stan ochrony obszarów naturalnych. Reasumując, pozostawiony w projekcie Studium zapis o obszarach leśnych umożliwia zarządzanie i gospodarowanie gruntami lasów państwowych według odrębnych projektów przygotowywanych przez Nadleśnictwo Siewierz.

Ad. **b)** dotyczy terenów usług sportu, rekreacji, wypoczynku i kultury (**US**):

- 1) w zakresie przeznaczenia podstawowego tereny **H4US**, **H5US** i **H6US** po korekcie zapisów mają przeznaczenie podstawowe jako tereny, urządzenia i obiekty

sportowo-rekreacyjne bez zabudowy budynkami trwale związanymi z gruntem i zieleni;

- 2) w zakresie ograniczenia zagospodarowania dla terenów **H4US**, **H5US** i **H6US** wprowadzono zakaz lokalizacji parkingów oraz zakaz zabudowy budynkami trwale związanymi z gruntem. Powyższe zapisy spowodują znaczne ograniczenie penetracji rekreacyjnej całego terenu;
- 3) w zakresie przeznaczenia dopuszczalnego dla terenu **H4US** dopuszczono możliwość budowy dróg do obsługi funkcji, ścieżek pieszych i rowerowych, obiektów małej architektury, tymczasowych obiektów gastronomicznych, kulturalnych i rozrywkowych, obiektów służących ochronie środowiska, sieci, obiektów i urządzeń systemów infrastruktury technicznej oraz możliwość wystąpienia w granicach terenu wód powierzchniowych po regulacji linii brzegowej zbiornika lub w czasie piętrzenia powodziowego. Wykreślono natomiast możliwość budowy trwałych obiektów usługowych (gastronomicznych, kulturalnych, rozrywkowych, handlowych), schronisk turystycznych i pól campingowych oraz miejsc postojowych. Przeformułowanie przeznaczenia dopuszczalnego dla tego terenu spowoduje istotne zmniejszenie presji na środowisko w okresie rekreacyjnego użytkowania zbiornika. Jak już wcześniej wspomniano, teren **H4US** został wydzielony dla zaspokojenia potrzeb rekreacyjnych związanych z możliwością spuszczenia łodzi na wodę. Z całości tego terenu praktycznie użytkowany byłby wąski pas wybrzeża, gdzie znajdowałaby się pochylnia (skip) do wodowania łodzi oraz droga dojazdowa do pochylni. Pozostałe elementy infrastruktury technicznej i rekreacyjnej byłyby tworzone opcjonalnie w zależności od potrzeb. Wszystkie miałyby charakter tymczasowy z możliwością ich demontażu. Wąski pas udostępnionego w tym miejscu wybrzeża oraz występujące tu stosunkowo duże głębokości wody przy brzegu zbiornika nie sprzyjają organizowaniu w tym miejscu kąpieliska, co z pewnością wpłynęłoby na znaczne ograniczenie liczby odwiedzających i przebywających w tym rejonie. Ponadto istnieje tu możliwość przynajmniej częściowego odgródzenia barierkami terenu **H4US** od terenu **H6Z**, na którym występują stanowiska roślin chronionych. Zatem jest możliwość znacznego ograniczenia wynikającej z użytkowania tego terenu presji na tereny sąsiadujące, w tym także na gatunki roślin chronionych. Problem wpływu budowy drogi dojazdowej i ewentualnych ścieżek na środowisko został opisany powyżej. Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż teren ten obecnie jest już

wykorzystywany do spuszczenia łodzi na wodę, co wynika właśnie ze znacznych głębokości zbiornika przy brzegu. Do tego miejsca została już właśnie wyjeżdżona droga gruntowa;

- 4) w zakresie przeznaczenia dopuszczalnego dla terenu **H5US** dopuszczono możliwość budowy dróg do obsługi funkcji, ścieżek pieszych i rowerowych, obiektów małej architektury, tymczasowych obiektów gastronomicznych, kulturalnych i rozrywkowych, obiektów służących ochronie środowiska, sieci, obiektów i urządzeń systemów infrastruktury technicznej oraz możliwość eksploatacji złoża piasku na warunkach określonych w koncesji. Wykreślono natomiast możliwość budowy trwałych obiektów usługowych towarzyszących funkcji podstawowej sportowo-rekreacyjnej (gastronomicznych, kulturalnych, rozrywkowych, handlowych), schronisk turystycznych i pól campingowych oraz parkingów. Przeformułowanie przeznaczenia dopuszczalnego dla tego terenu spowoduje istotne zmniejszenie presji na środowisko w okresie rekreacyjnego użytkowania zbiornika. Jak już wcześniej wspomniano, teren **H5US** został wydzielony dla zaspokojenia potrzeb rekreacyjnych i wypoczynkowych nad wodą (pobyt wielogodzinny). Tereny **H5US** i **H6US** stanowiłyby główny rejon rekreacyjno-wypoczynkowy w tym obszarze, podobnie jak to ma miejsce obecnie. Na tym terenie przewiduje się lokalizację niezbędnych obiektów o charakterze tymczasowym (mała architektura) służących zaspokajaniu niezbędnych bieżących potrzeb wypoczywających nad wodą. Nie bez znaczenia jest tu także konieczność lokalizacji obiektów służących zapewnieniu bezpieczeństwa (np. posterunek ratowniczy). Obecnie teren ten stanowi obszar odkrytych piasków i jest już wykorzystywany do celów rekreacyjnych, co powstrzymuje jego zasiedlanie przez zbiorowiska roślinne. Wskazane jest przy tym takie jego urządzenie aby ograniczyć dostęp z tego terenu do terenu **H2Z**. Ewentualne urządzenie terenu **H5US** nie będzie wiązało się z niszczeniem jakichkolwiek zbiorowisk chronionych;
- 5) w zakresie przeznaczenia dopuszczalnego dla terenu **H6US** dopuszczono możliwość budowy dróg do obsługi funkcji, ścieżek pieszych i rowerowych, obiektów małej architektury, tymczasowych obiektów gastronomicznych i kulturalnych, obiektów służących ochronie środowiska, sieci, obiektów i urządzeń systemów infrastruktury technicznej, eksploatacji złoża piasku na warunkach określonych w koncesji oraz możliwość wystąpienia w granicach terenu wód powierzchniowych po regulacji linii brzegowej zbiornika lub w czasie piętrzenia

powodziowego. Jak już wcześniej wspomniano, teren **H6US** został wydzielony dla zaspokojenia potrzeb rekreacyjnych i wypoczynkowych nad wodą (pobyt wielogodzinny). Jak już zaznaczono w innym miejscu teren ten znajduje się w strefie o nieustabilizowanej linii brzegowej w związku z możliwością wznowienia eksploatacji złoża piasku lub w przypadku podniesienia poziomu piętrzenia normalnego na skutek zmiany instrukcji gospodarowania wodą w zbiorniku „Kuźnica Warężyńska”. Taka sytuacja miała już miejsce przed kilku laty w momencie rozpoczęcia normalnego funkcjonowania zbiornika. Zostały wówczas zalane przybrzeżne wyspy i płycizny. Podobna sytuacja może wystąpić obecnie w trakcie konieczności piętrzenia powodziowego. Wówczas zalana zostanie strefa obecnej plaży. Obecnie strefa ta stanowi obszar odkrytych piasków i jest użytkowana jako plaża. Nie występują w tym rejonie żadne zbiorowiska chronione. Stąd nie jest możliwe negatywne oddziaływanie wszelkiej infrastruktury turystycznej na te zbiorowiska, tym bardziej, że nie przewiduje się tu lokalizowania żadnych obiektów rekreacyjnych stałych. Możliwe jest jedynie lokalizowanie obiektów tymczasowych w okresie letnim.

Ad. **c)** dotyczy zbiorników wodnych, urządzeń sportowo-rekreacyjnych i turystyczno-wypoczynkowych, zabudowy sportowo-rekreacyjnej (w strefie 80 m na zachód od granicy między terenami **H1WS** i **H6US**, na warunkach określonych dla terenu **H6US**) – dopuszczonych w projekcie Studium dla terenu oznaczonego jako **H1WS**:

Zbiornik „Kuźnica Warężyńska” („Pogoria IV”) jest zbiornikiem przeciwpowodziowym i jako element układu hydrograficznego znajduje się w administracji RZGW Gliwice. Wszelkie działania związane z funkcjonowaniem zbiornika pozostają w gestii jego administratora i są regulowane przepisami wynikającymi z *Prawa wodnego*. Na obecnym etapie wiadomo, iż w bieżącym roku kończy się pozwolenie wodnoprawne dla przedmiotowego zbiornika i będzie opracowywany nowy operat i instrukcja gospodarowania wodą. W chwili obecnej nie jest możliwe określenie zakresu zmian w stosunku do dotychczasowej instrukcji eksploatacji zbiornika (informacja RZGW Gliwice). Aktualnie zbiornik znajduje się w okresie przejściowym związanym z docelowym jego zagospodarowaniem i urządzeniem. Prowadzone są na zbiorniku prace związane z ostatecznym ukształtowaniem jego wybrzeży i ustaleniem linii brzegowej. Dopiero po ich

zakończeniu, opracowaniu nowego operatu wodnoprawnego i wprowadzeniu nowej instrukcji gospodarowania wodą sytuacja hydrograficzna na zbiorniku zostanie ustabilizowana. Wtedy też znany będzie ostateczny zasięg linii brzegowej. Z uwagi na funkcję pełnioną przez zbiornik jako zbiornik przeciwpowodziowy w zależności od sytuacji powodziowej zmieniać się będzie poziom wody w zbiorniku i zasięg jego lustra wody. W ten sposób powstanie na zbiorniku wzdłuż linii brzegowej strefa o zmiennych warunkach zawodnienia z okresową strefą zalewową. Część tej strefy znajduje się na kontakcie z terenem opisanym w projekcie Studium jako **H6US**. Stąd w Studium znajduje się zapis o sposobie zagospodarowania i użytkowania powierzchni, która obecnie wchodzi w obręb terenu H6US a w przypadku podniesienia poziomu wody w zbiorniku i przesunięcia jego linii brzegowej w kierunku wschodnim zostanie zalana wraz z całą infrastrukturą rekreacyjno-wypoczynkową (np. pomosty). Strefa ta stanowić będzie strefę płycizn przybrzeżnych, na których mogą być urządzone kąpieliska. Obecnie ten fragment brzegu zbiornika jest wyrównywany i w okresie letnim wykorzystywany jako dzikie kąpielisko. Nie zdążyły się jeszcze w tej strefie osiedlić żadne organizmy, stąd nie występują tu żadne siedliska i gatunki chronione. Zasiedlaniu tej strefy przeciwdziała użytkowanie jej jako kąpieliska i plaży. Zgodnie z przedłożonym projektem zmiany Studium strefa ta w przyszłości byłaby zorganizowanym kąpieliskiem miejskim gwarantującym bezpieczny pobyt nad wodą.

Ad. **d)** dotyczy dróg lokalnych (**31KDL** i **32KDL**):

W odniesieniu do projektowanych dróg w przedstawionej wersji projektu zmiany Studium pozostawiono tylko drogę **31KDL**, natomiast droga **32KDL** z uwagi na brak możliwości jej wytyczenia została usunięta i pozostawiona do rozstrzygnięcia na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W przypadku drogi **31KDL** należy zauważyć, iż zaprojektowana została poza obszarem Natura 2000 i przebiega głównie wzdłuż pasa terenów zielonych **H3Z** i **H4Z** położonych wzdłuż Trzebyczki śladem istniejącej tam obecnie drogi gruntowej. Jej celem jest komunikacyjne udostępnienie projektowanych terenów **MN1**. Położenie tej drogi między Trzebyczką i terenami mieszkaniowymi uniemożliwia jakiegokolwiek jej oddziaływanie na obszar Natura 2000 i gatunki chronione.

Ad. **e)** dotyczy zabudowy jednorodzinnej mieszkaniowo-usługowej z infrastrukturą i obiektami towarzyszącymi (**H19MN1** i **H20MN1**):

W odniesieniu do projektowanej zabudowy należy zauważyć, iż w przedłożonym projekcie zmiany Studium zmienione zostały numeracje terenów mieszkaniowych; obecnie znajdują się tam tylko **H19MN1** i **H20MN1**. Wyłączono także już wcześniej w projekcie zmiany zabudowę zagrodową na tym obszarze. Będzie to zatem jedynie jednostka osadnicza z lokalnymi usługami i obiektami powstałymi głównie na potrzeby jednostki. Dla osiągnięcia właściwych celów ochrony obszaru Natura 2000 ważnym jest fakt, iż tereny mieszkaniowe proponowane są poza granicami obszaru naturowego. Widniejące w obowiązującym Studium z 2008 r. przeznaczenie terenów położonych w dnie piaskowni pod zabudowę mieszkaniową zostało w obecnym projekcie zmiany Studium usunięte. Pozostawienie zabudowy w proponowanym miejscu spowoduje w przyszłości, iż granica między terenami mieszkaniowymi i naturowymi będzie skutecznie chroniona ogrodzeniami działek mieszkaniowych. Należy tu nadmienić, że nie będzie to miało większego wpływu na warunki migracyjne zwierząt w tym rejonie. Wynika to z tego, że w kierunku wschodnim tereny są w większości zagospodarowane. Jedynie na południu istnieje jeszcze słabe połączenie migracyjne między **terenami 1 i 2** na styku osad Antoniów i Piła Ujejska położonych poza granicami niniejszej zmiany Studium. W przyszłości zapewne zabudowy tych osad także połączą się i powstanie kolejna bariera migracyjna. O utrudnieniach w skutecznym funkcjonowaniu korytarzy migracyjnych w opisywanym rejonie pisano już wcześniej w innych miejscach niniejszej prognozy. Projektowane przeznaczenie terenów pod zabudowę mieszkaniową w żadnym aspekcie nie zwiększy presji ale ją ograniczy na obszar Natura 2000. Zabudowa mieszkaniowa podlegać będzie określonym prawem przepisom w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami, których przestrzeganie gwarantuje brak emisji tego typu uciążliwości do środowiska. Położenie zabudowy na wysokości ok. 7-8 m nad dnem wyrobiska nie będzie miało żadnego wpływu także na wody podziemne tworzące młaki u jego podnóża. Poziom wód podziemnych w miejscu proponowanym pod zabudowę znajduje się na głębokości ok. 5-7 m. Warunki funkcjonowania wypływów u podnóża skarpy zależne są jedynie od warunków hydrometeorologicznych (głównie ilości opadów) występujących w kolejnych latach.

Przedstawiona do uzgodnienia kolejna wersja projektu zmiany Studium w pełni odzwierciedla przygotowane wcześniej materiały opisujące stan środowiska, w tym przyrody ożywionej. Dotychczas zostało przygotowanych i opracowanych szereg opracowań z tego zakresu. Do najważniejszych z nich należą wymienione w spisie wykorzystanych materiałów opracowania waloryzacyjne zarówno dla całej Dąbrowy Górniczej jak i opracowania waloryzacyjne szczegółowe opracowane dla rejonu przedkładanej zmiany Studium. Opracowania te znalazły także swój wyraz w opracowanych dla potrzeb projektowanej zmiany Studium warunkach ekofizjograficznych. Stały się one także podstawą opracowywanej prognozy oddziaływania na środowisko projektu zmiany Studium. Wyrażone w uzasadnieniu RDOŚ opinie o możliwości negatywnego oddziaływania projektowanej zmiany Studium na cele i przedmioty ochrony ww. obszaru Natura 2000, a także stanowiska rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt oraz różnorodność biologiczną w większości nie znajdują potwierdzenia w przygotowanych dotychczas opracowaniach. Często są to opinie ogólnikowe nie uwzględniające stanu faktycznego opracowywanego terenu i zachodzących na nim procesów. Nie odnoszą się one także do wcześniejszych ocen przedstawionych w niniejszej prognozie.

Podniesionym na stronie 3 pisma RDOŚ z dnia 13 stycznia 2016 r. (WOOŚ.610.121.2015.RK1) ponownie problemem jest dopuszczenie eksploatacji piasku na przedmiotowym obszarze i jej skutków. Należy tu wyjaśnić, iż w obrębie projektowanej zmiany Studium znajduje się udokumentowane złoż piasku „Kuźnica Warężyńska” ujęte także w krajowym **„Bilansie zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2014 r.** (PIG-PIB Warszawa 2015) i jako takie na podstawie art. 10. ust. 1 pkt. 11 ustawy z dnia 27.03.2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U.2015.0.199) podlega uwzględnieniu w Studium. Dla przedmiotowego złoża Wojewoda Śląski wydał dnia 20.07.2005 r. koncesję nr ŚR-V-7412/KZ/12/5 ważną do 31.01.2030 r. Dla potrzeb eksploatacji powyższego złoża Marszałek Województwa Śląskiego decyzją z dnia 22.01.2007 r. ustanowił obszar i teren górniczy „Kuźnica Warężyńska-1” (Nr 10-12/1/52. W koncesji określono kierunek rekultywacji leśno-wodnej. Powyższa sytuacja prawna sprawiła, iż złożo znalazło się także w projektowanej zmianie Studium. Natomiast co do oddziaływania eksploatacji złoża piasku na środowisko należy zauważyć, iż w żadnym przypadku nie będzie ona zmieniać warunków hydrologicznych w swoim otoczeniu. Obecnie eksploatacja piasku została zawieszona. W przypadku jej wznowienia w obecnych

warunkach użytkowania zbiornika przez RZGW Gliwice zgodnie z instrukcją nie będzie mogła ona wpływać na zmiany poziomu wody w zbiorniku. Możliwa zatem będzie jedynie eksploatacja powierzchniowa prowadzona koparkami wysięgnikowymi z brzegu zbiornika lub koparkami pływającymi (refulerami) spod wody. Potencjalna eksploatacja objęłaby niewielki fragment terenu **H5Z** i cały teren **H6US**. Jak wskazują opracowania waloryzacyjne na tych obszarach (w zasięgu potencjalnej eksploatacji) nie występują cenne elementy przyrodnicze. Brak możliwości zmiany stosunków wodnych ze strony potencjalnej eksploatacji piasku powoduje, iż nie będzie ona także miała wpływu na chronione siedliska. Możliwe jest także znaczne ograniczenie wpływu w zakresie zanieczyszczenia (zmętnienia) wody. Zanieczyszczenie to powodowane jest głównie przez zrzucane do zbiornika wody pochodzące z płukania piasku. Zjawisko to można skutecznie ograniczyć poprzez zastosowanie systemu osadników. W przeciwnym wypadku znacznie pogorszą się warunki egzystowania organizmów wodnych w strefie przybrzeżnej.

Kolejnym problemem jest zabudowa. Zabudowa taka w stosunku do obowiązującego Studium z 2008 r. z dna wyrobiska została wyprowadzona. Pozostała jednak na obrzeżach wyrobiska **H19MN1** i **H20MN1**. Zabudowa ta znajduje się poza obszarem Natura 2000. Oczywistym jest, iż w miejscu, w którym została zaprojektowana zasadniczej zmianie ulegnie znaczna część elementów środowiska, przede wszystkim nastąpi przekształcenie powierzchni terenu. O wszystkich potencjalnych oddziaływaniach pisano w innych częściach niniejszej prognozy. Pozostaje kwestia jej oddziaływania na obszar Natura 2000. Zastosowanie się do zapisów o konieczności odsunięcia zabudowy od skarpy wyrobiska powinno przeciwdziałać występującemu obecnie uciążliwemu dla środowiska zjawisku zasypywania skarpy odpadami. Powstrzymanie tego procederu jest możliwe poprzez odpowiednie zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego, w tym odcięcie możliwości jakiegokolwiek dojazdu do krawędzi skarpy. W innym przypadku proceder może się nawet wzmacniać. Sporządzenie planów przyspieszy odgrodzenie terenów budowlanych od krawędzi skarpy i od najcenniejszych elementów przyrody występujących u jej podnóża. Wyraźne odgrodzenie terenu dodatkowo utrudni dostęp do terenów **H2Z**. Oczywistym jest, iż tereny siedlisk chronionych, zwłaszcza w fazach inicjalnych, podlegają sukcesji naturalnej ze strony innych gatunków. I dlatego konieczna jest ochrona czynna takich siedlisk. Ale w żadnym przypadku nie

jest to spowodowane zabudową terenu, za którą jak pisze RDOŚ na str. 4 postępuje „proces sukcesji roślinności szuwarowej, łąkowej i leśnej”.

Dalej w piśmie RDOŚ powtarza, że wnioski autorów prognozy nie zostały uwzględnione w projektowanej zmianie Studium. Wprost przeciwnie, zostały w pełni zrealizowane. Wystarczy w tym celu porównać rysunek obowiązującego Studium z 2008 r. i przedkładanego projektu. Wyraźnie widać, iż zabudowa mieszkaniowa została usunięta z dna wyrobiska popiaskowego, terenami zielonymi objęto zgodnie z wynikami waloryzacji przyrodniczych najcenniejsze elementy przyrodnicze a pod zagospodarowanie rekreacyjne przeznaczono tereny pozbawione takich elementów. Użyte w przytoczonym fragmencie prognozy określenie „należy jednak ograniczyć przeznaczenie terenu...” należy odczytywać tak jak zostało zapisane. „Ograniczyć” nie oznacza „zakazać”.

Z analizy przedłożonych dokumentów (projekt Studium i prognoza) RDOŚ wyciąga wniosek o negatywnym oddziaływaniu poszczególnych jednostek w granicach Terenu 1 i 2 na środowisko sugerując jednocześnie wprowadzenie poprzez zapisy w Studium na analizowany obszar działań związanych z osuszaniem, melioracją, zasypywaniem, wydeptywaniem i nadmiernym użytkowaniem. W przedłożonym projekcie nigdzie nie były dopuszczone działania związane z melioracją, osuszaniem i zasypywaniem. A wprowadzona możliwość budowy ścieżek pieszo-rowerowych (w tym edukacyjnych) poprzez wyraźne skanalizowanie ruchu pieszych i rowerzystów przeciwdziałać ma wydeptywaniu i nadmiernemu użytkowaniu terenów cennych przyrodniczo. Zapisane działania w zakresie ścieżek wychodzą naprzeciw postulatowi zawartemu w piśmie RDOŚ (s. 6/7). Są one także zgodne z postulatami wysuwanymi przez autorów opracowań waloryzacyjnych (m.in. Czyłok i in. 2007a), które to opracowania zostały pominięte w piśmie RDOŚ a w ich miejsce przytoczono nic nie wnoszące ogólnikowe publikacje. Jeśli już zostały przytoczone warto przytoczyć z publikacji A. Czyłoka i A. Tyca (2009) zawarty na stronie 48 szkic rozmieszczenia walorów przyrodniczych zbiornika Kuźnica Warężyńska. Porównanie rysunku projektowanego Studium z tym szkicem pozwala wyciągnąć wniosek, iż rysunek Studium odzwierciedla potrzeby ochrony przyrody na tym obszarze w zakresie wydzielenia poszczególnych jednostek. Warto w tym miejscu jednak zwrócić uwagę (o czym pisano już wyżej), iż wobec upływu czasu przed rozpoczęciem opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego powinno zostać przeprowadzone szczegółowe kartowanie

przyrodnicze z dokładnym naniesieniem na mapy wielkoskalowe miejsc występowania siedlisk i gatunków chronionych. Pozwoli to uniknąć wprowadzenia niewłaściwych rozwiązań do planów zagospodarowania przestrzennego. Wprowadzony i doprecyzować przebieg granic poszczególnych wydzieleń. W zakończeniu akapitu w piśmie RDOŚ przytoczono informację o występowaniu na wschód od Terenu 2 obszaru borów i lasów bagiennych (kod 91DO). Faktycznie takie zbiorowisko tam występuje ale znajduje się ono poza granicami opracowania i trudno wyobrazić sobie jakiegokolwiek oddziaływanie ze strony rozwiązań opracowywanego obszaru Studium na to zbiorowisko. Obszar ten należy do Lasów Państwowych i powinien być zarządzany zgodnie z właściwym planem urządzenia lasów.

W przedłożonym projekcie zmiany Studium wykluczono jakiegokolwiek przeznaczenie dopuszczalne dla całego terenu **E1Z**. Jedynie dla niewielkiego fragmentu terenu należącego do Lasów Państwowych dopuszczono użytkowanie jako obszary leśne, co oznacza, iż powinny one być użytkowane zgodnie z planem urządzenia lasu. Na pozostałych obszarach leśnych **H23ZL** i **H24ZL** zapisy o przeznaczeniu dopuszczalnym pozostały bez zmian. Obszary te także powinny być także zarządzane zgodnie z planem urządzenia lasu. Granica ta zostanie zweryfikowana w trakcie prac nad ustaleniem planu zadań ochronnych dla tego obszaru. Pozostawione zapisy o przeznaczeniu dopuszczalnym adekwatne dla terenów **H23ZL** i **H24ZL** to: tereny objęte formami ochrony przewidzianymi w ustawie o ochronie przyrody, tereny i obiekty służące celom rekreacji i wypoczynku, ścieżki piesze i rowerowe, drogi, obiekty służące ochronie środowiska, sieci, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej. Ważne są tu także pozostawione ograniczenia lub zakazy: zmiany użytków leśnych na rolne, budowy masztów telefonii komórkowej, lokalizacji obiektów gospodarki odpadami, zagospodarowanie związane z dopuszczalnymi kierunkami przeznaczenia terenu może być realizowane pod warunkiem zabezpieczenia wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniem, w szczególności rozwiązania zasad odprowadzania i oczyszczania ścieków sanitarnych i wód opadowych. Powyższe zapisy wprowadzają skuteczne zabezpieczenie przed oddziaływaniem z zewnątrz (od wschodu) na przyległy obszar Natura 2000.

W kolejnym akapicie autor uzasadnienia RDOŚ kwestionuje możliwość rozplanowania układu dróg i ścieżek poza stanowiskami gatunków chronionych.

Zupełnie inaczej widzą problem autorzy waloryzacji przyrodniczej (Czyłok i in., 2007a) i w ślad za nimi autorzy prognozy. Prof. Czyłok i dr Tyc wręcz postulują aby wyznaczyć na obszarach **Z** ścieżki edukacyjne wykorzystując w tym celu istniejące drogi gruntowe. Pomocne przy tym powinno być przeprowadzone wcześniej szczegółowe kartowanie elementów przyrodniczych.

Kolejny problem to przytoczone w uzasadnieniu wnioski z Biuletynu Monitoringu Przyrody nr 14 (str. 92). Jak pisze autor uzasadnienia dotyczą one środkowej i południowej części kraju (w tym stanowisk w Dąbrowie Górniczej). Na tym poziomie uogólnienia jest to prawda. Gatunek jest zagrożony a stan ochrony lipiennika Loesela statystycznie należy ocenić jako zły (U2). Ale wśród badanych w latach 2013-2014 stanowisk w odniesieniu do porównywanej sytuacji w latach 2007-2008) stan ochrony lipiennika w Dąbrowie Górniczej na stanowisku w Ujejscu pozostał bez zmian (U1- niewłaściwy) (Monitoring gatunków..). Warto tu zwrócić uwagę, iż taki stan ochrony wynika z aktualnej sytuacji lipienników występujących na terenie **H2Z**, gdzie gatunek zwiększył nawet liczbę osobników z 46 (w latach 2007-2008) do 156 (w latach 2013-2014), pomimo zwiększenia powierzchni zajętej przez drzewa i krzewy do 50% oraz znacznego podtopienia części stanowiska. Z kolei na terenie **E1Z** nastąpiło zmniejszenie populacji z 103 do 12 osobników, co spowodowało obniżenie oceny z U1 do U2. Jako przyczynę podano zarastanie stanowiska trzciną, krzewami i podrostami dębu czerwonego. W żadnym przypadku nie podano oddziaływań antropogenicznych jako przyczyny złego stanu. Najczęściej wymienia się brak prowadzenia działań z zakresu ochrony czynnej. Warto także zwrócić uwagę na podniesiony problem podtopienia stanowisk storczyka u stóp skarpy. Wskazuje to na brak właściwej regulacji poziomu wody, co stoi w sprzeczności z wyrażonymi wyżej wątpliwościami RDOŚ co do ewentualnych działań związanych z meliorowaniem obszaru. Z powyższego wynika, iż zgeneralizowane podejście do problemu nie zawsze odzwierciedla występujący w terenie stan rzeczywisty prowadząc do niewłaściwych wniosków wyrażonych na str. 6 uzasadnienia RDOŚ.

4. ROZWIĄZANIA OCHRONNE PRZYJĘTE W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE ORAZ ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE

4.1. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

Niniejszy rozdział wypełnia zalecenia zawarte w art. 51 ust. 2 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U.2013.0.1235):

Art. 51.

2. Prognoza oddziaływania na środowisko:

3) przedstawia:

a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Dla przeciwdziałania negatywnym skutkom potencjalnych oddziaływań zmiany zagospodarowania przestrzennego na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego większość ustaleń zawarto w II edycji Studium z 2008 r., które w dalszym ciągu obowiązują dla poszczególnych kategorii zagospodarowania terenu i są sukcesywnie realizowane.

a) w zakresie ochrony powietrza i klimatu

W zapisach zmiany „Studium...” nie ustalono nowych warunków w zakresie ochrony powietrza i klimatu. Realizacja projektu zmiany Studium wiązać się będzie z powstaniem nowej zabudowy mieszkaniowej na obszarze objętym **terenem 1** i **terenem 3** oraz nowych obiektów usługowych na **terenie 4**. W przypadku realizacji nowej zabudowy usługowej potrzeby związane z ogrzewaniem obiektów realizowane będą z ogólnodostępnej sieci ciepłowniczej. Natomiast w przypadku zabudowy

mieszkaniowej (**tereny 1 i 3**) należy założyć, iż w indywidualnych systemach ogrzewania będą instalowane nowoczesne urządzenia grzewcze o wysokiej sprawności. Poważnym mankamentem utrudniającym wdrażanie proekologicznych systemów grzewczych jest obecnie brak jednoznacznych programów w tym zakresie ze strony Państwa oraz niestabilność cen podstawowych nośników energii. W dalszym ciągu najtańszym sposobem ogrzewania są systemy oparte na spalaniu węgla kamiennego, które są najmniej efektywne i najbardziej uciążliwe dla środowiska.

Dla poprawy stanu czystości powietrza atmosferycznego w projekcie zmiany „Studium...” ustalono:

1. Poprawę stanu czystości powietrza, osiąganą przez realizację ustaleń Rozporządzenia nr 17/2004 Wojewody Śląskiego z dnia 24 marca 2004 r. w sprawie określenia programu ochrony powietrza dla strefy Aglomeracja Górnośląska, zaktualizowanym w kolejnych latach.
2. Szczegółowe zadania w powyższym zakresie zawarte są w Programie Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla miasta Dąbrowa Górnicza z 2003 r., zaktualizowanym w kolejnych latach.

b) w zakresie ochrony powierzchni ziemi i gleb

Zmiana przeznaczenia terenów w obrębie **terenów 3 i 4** spowoduje konieczność przeprowadzenia prac niwelacyjnych, w trakcie których dojdzie do naruszenia wykształconych struktur glebowych i uszczelnienia tej powierzchni w przypadku jej utwardzania. Sytuacja ta w szczególności dotyczy **terenu 4**, gdzie projektowana jest lokalizacja wielkopowierzchniowego obiektu handlowego. Należy jednak podkreślić, iż obszar ten stanowi już zainwestowane tereny przemysłowo-usługowe, stąd pokrywa glebowa tego obszaru została w znacznym stopniu zdegradowana.

W celu zminimalizowania skutków przekształceń w ustaleniach zmiany „Studium...” zawarto zapisy nakazujące pozostawienie określonych części powierzchni działek jako powierzchni biologicznie czynnych, a więc zakazuje się całkowitego zabudowywania powierzchni. Przeciwdziałać to będzie nadmiernemu zagęszczaniu zabudowy.

Wskazane jest, aby na jak największej części działki nie doszło do naruszenia naturalnego profilu glebowego.

c) w zakresie ochrony złóż kopalin

Obszar projektowanych zmian obejmujący zbiornik „Kuźnica Warężyńska” (**teren 1**) znajduje się częściowo w zasięgu obszaru górniczego kopalni piasku podsadzkowego „Kuźnica Warężyńska”. Obszar górniczy nosi nazwę „Kuźnica Warężyńska – 1”. Przedmiotem eksploatacji tej kopalni jest złóż piasku podsadzkowego o nazwie („Kuźnica Warężyńska”), znajdujące się w aktualnym krajowym bilansie zasobów. Złóż to jest eksploatowane okresowo (w chwili obecnej nie jest prowadzona eksploatacja w obrębie Dąbrowy Górniczej) na podstawie aktualnej koncesji nr ŚR-V-7412/KZ/12/05 wydanej w dniu 20.05.2005 r. przez Wojewodę Śląskiego z datą ważności do 31.12.2030 r. Obowiązują w tym zakresie zapisy zawarte w przepisach odrębnych, zwłaszcza w *Prawie geologicznym i górniczym* (tekst jednolity Dz.U.2015.0.196). W przypadku podjęcia eksploatacji piasku podsadzkowego ze złóża „Kuźnica Warężyńska” konieczne jest określenie jej wpływu na przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 „Lipienniki w Dąbrowie Górniczej”.

d) w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych

Dla ochrony wód powierzchniowych i podziemnych obowiązują ustalenia zawarte w obowiązującym „Studium...” z 2008 r. Dotyczy to zwłaszcza gospodarki ściekowej, w ramach której zakłada się całkowitą przebudowę kanalizacji miejskiej na system kanalizacji rozdzielczej i objęcie kanalizacją zbiorczą jak największej części miasta. Ścieki docelowo kierowane będą do oczyszczalni komunalnej, a w przypadku obszarów z zabudową rozproszoną lub oddaloną od systemów kanalizacji zbiorczej (**teren 3**) – dopuszczenie unieszkodliwiania ścieków w przydomowych oczyszczalniach biologicznych albo ich gromadzenie w szczelnych zbiornikach bezodpływowych i ich systematyczny wywóz do oczyszczalni ścieków.

Tereny 1 i 3 znajdują się w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych: Nr 455 „Dąbrowa Górnicza”, ujętego w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie przebiegu granic obszarów dorzeczy i regionów wodnych (Dz.U.2006.126.878). Ochrona wód tego zbiornika wymaga podobnych rozwiązań jak w przypadku wód powierzchniowych.

e) w zakresie ochrony świata zwierzęcego i roślinnego, ekosystemów i krajobrazu

Jak już wcześniej wspomniano, obszary zmiany objęte ochroną w formie Natura 2000 PLH240037 „Lipienniki w Dąbrowie Górniczej” (**tereny 1 i 2**) stanowią obszar przyrodniczo cenny, stanowiący fragment dużego systemu ekologicznego i jako takiego już objętego ochroną w istniejących dokumentach planistycznych. Ponadto **teren 2** jest objęty ochroną w formie użytku ekologicznego „Bagna w Antoniowie”, planuje się także objęcie tą formą ochrony mniejszych powierzchni w obrębie **terenu 1**, z czym wiążą się właściwe ograniczenia ochronne.

Znaczne zmniejszenie terenów mieszkaniowych a przede wszystkim rezygnacja z ich realizacji w dniu wyrobiska popiaskowego znacząco wpłynie na zmniejszenie zagrożenia dla fauny i flory na obszarze zmiany (**teren 1**). Podobne znaczenie będzie miała rezygnacja z intensywnego użytkowania terenów usług sportu i rekreacji, gdzie wprowadzono zapisy uniemożliwiające realizację zabudowy kubaturowej. Fragmenty te obejmują część zbiornika wodnego „Kuźnica Warężyńska” wraz z częścią przybrzeżną i znajdują się w zasięgu obszaru objętego ochroną w formie obszaru Natura 2000. Dlatego zrezygnowano z tych najbardziej uciążliwych form zagospodarowania obszaru znajdujących się w obecnie obowiązującym Studium z 2008 r., aby zagospodarowanie tych terenów uwzględniało wszelkie uwarunkowania ograniczające negatywny wpływ na chronione siedliska przyrodnicze i gatunki. Wszelkie inwestycje związane z rozbudową infrastruktury turystycznej i komunikacyjnej oraz intensywność ruchu turystycznego należy odpowiednio rozplanować, tak, aby nie wpływały negatywnie na przedmiot ochrony obszaru „naturowego”. Konieczne jest ponadto prowadzenie szerokiej akcji edukacyjnej, promującej zachowania proekologiczne zarówno wśród mieszkańców jak i turystów. Jednocześnie należy podkreślić, iż możliwość uprawiania ekologicznych form turystyki kwalifikowanej, związanej z obszarami Natura 2000, w połączeniu z możliwościami rekreacyjnego wypoczynku (zbiornik wodny „Kuźnica Warężyńska”) zdecydowanie zwiększy atrakcyjność całego rejonu „Pojezierza Dąbrowskiego” i tym samym wpłynie korzystnie na rozwój branż lokalnej gospodarki. Stąd należy zagadnienie ochrony „naturowej” traktować jako szansę i wsparcie rozwoju dla Miasta, a nie przeszkodę w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenów.

Ponadto pewnym zagrożeniem dla fauny i flory może być podjęcie eksploatacji piasku podsadzkowego ze złoża „Kuźnica Warężyńska”. W takim przypadku

konieczne jest przeprowadzenie oceny wpływu tej eksploatacji na przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 „Lipienniki w Dąbrowie Górniczej”.

Przedstawione w projekcie zmiany Studium propozycje nowego zagospodarowania przedmiotowego obszaru (zwłaszcza **terenu 1**) wychodzą naprzeciw potrzebom ochrony siedlisk cennych gatunków roślin. Biorąc pod uwagę istniejący obecnie stan zagospodarowania przedmiotowego terenu i jego funkcjonowanie, projektowane zapisy i nowe przeznaczenie terenu powinny być wystarczające dla skutecznej ochrony cennych przyrodniczo zbiorowisk roślinnych w obszarze o wyjątkowo silnej antropopresji spowodowanej brakiem wyraźnego planowego i ukierunkowanego zagospodarowania obszaru. Przedstawione rozwiązania powinny przyczynić się do zminimalizowania negatywnych oddziaływań antropogenicznych na zbiorowiska chronione. Wynika to przede wszystkim z wyraźnego oddzielenia stanowisk roślin chronionych od intensywnie użytkowanych terenów rekreacyjnych i mieszkaniowych. Tereny mieszkaniowe znajdują się mają znacznie wyżej niż tereny stanowisk roślin chronionych i oddzielone będą od nich wysoką kilkumetrową skarpą wyrobiska. Dodatkową przeszkodą w dostępie do siedlisk chronionych są ogrodzenia działek realizowane zwykle na terenach zabudowy jednorodzinnej. Stąd nie ma potrzeby wprowadzania dodatkowych rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie negatywnych oddziaływań a tym bardziej realizacji kompensacji przyrodniczej.

4.2. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie

Niniejszy rozdział wypełnia zalecenia zawarte w art. 51 ust. 2 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.2013.0.1235):

Art. 51.

2. Prognoza oddziaływania na środowisko:

3) przedstawia:

b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy

Proponowane w analizowanym dokumencie zmiany stanowią same w sobie rozwiązania alternatywne w stosunku do rozwiązań zawartych w obecnie obowiązującym „Studium...”. Dotyczy to przede wszystkim znaczącego zmniejszenia projektowanych form użytkowania terenu w postaci zabudowy mieszkaniowej i zmniejszenia uciążliwości zagospodarowania sportowo-rekreacyjnego poprzez wyeliminowanie zapisów umożliwiających realizację zabudowy kubaturowej. W konsekwencji pozostawiono w projekcie Studium zapisy właściwe dla ochrony środowiska w rejonie zbiornika „Kuźnica Warężyńska” obszarów cennych przyrodniczo, objętych ochroną w formie Natura 2000 (**teren 1 i 2**). Inna zmiana dotyczy lokalizacji wielkopowierzchniowych obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² (**teren 4**) na obecnych terenach wytwórczości, baz, składów i magazynów oraz usług (**PU**). Wprowadzenie lokalizacji takiego obiektu w studium jest obligatoryjne przed przystąpieniem do uchwalenia planu miejscowego. Z kolei zmiana przeznaczenia na **teren 3** związana jest ze skutkiem już wydanych

decyzji administracyjnych i polega na zmianie obecnego obszaru rolniczej przestrzeni produkcyjnej z dopuszczeniem zabudowy związanej z rolnictwem na tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

5. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Niniejszy rozdział wypełnia zalecenia zawarte w art. 51 ust. 2 pkt 1, lit. b ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U.2013.0.1235):

Art. 51.

2. Prognoza oddziaływania na środowisko:

1) zawiera:

b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Opracowanie wykonano na podstawie szczegółowej analizy dostępnych materiałów archiwalnych i badań terenowych. Szczególnie przydatne były opracowania ekofizjograficzne Miasta Dąbrowy Górniczej wykonane w latach 2003 i 2012. Dla oceny zmian przestrzennych w krajobrazie wykorzystano zdjęcia lotnicze i satelitarne zamieszczone na portalach internetowych. Dane z tych zdjęć zostały pozyskane metodami fotointerpretacyjnymi i porównane z podobnymi danymi uzyskanymi ze starszych map topograficznych. Metoda ta pozwoliła na określenie dynamiki i kierunków zmian zachodzących w środowisku i zagospodarowaniu przestrzennym analizowanego obszaru i jego otoczenia. Pomocne także były zdjęcia satelitarne zamieszczone na stronach internetowych oraz mapy geologiczne, sozologiczne i hydrograficzne w skali 1:50 000.

Prognoza jest kameralnym opracowaniem, opartym głównie na bazie posiadanych materiałów zgromadzonych do zmiany „Studium...”. Przy sporządzaniu prognozy wykorzystano również inne dostępne publikacje, dokumenty i raporty dotyczące obszaru Miasta opracowane przez inne instytucje, a dotyczące środowiska i zmian w nim zachodzących. Wykorzystano także dokumenty planistyczne dotyczące województwa śląskiego, takie jak:

- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2015, Katowice 2000;

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego, Katowice 2004 wraz z prognozą;
- Opracowanie ekofizjograficzne do planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego - Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice, lipiec 2003.

6. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Niniejszy rozdział wypełnia zalecenia zawarte w art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. c ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U.2013.0.1235):

Art. 51.

2. Prognoza oddziaływania na środowisko:

1) zawiera:

c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Z uwagi na to, iż zakres oddziaływań na środowisko będzie miał w większości charakter ogólny, nie ma potrzeby przeprowadzania analizy skutków realizacji kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjętych w projektowanych zmianach „Studium...”. W zakresie skutków realizacji projektu w zupełności wystarczą systemy monitoringu regionalnego realizowane w odniesieniu do stanu sanitarnego powietrza, stanu czystości wód powierzchniowych i wód podziemnych. Natomiast w zakresie aktualności obowiązującego „Studium...” prezydent miasta zobowiązany jest co najmniej raz w czasie kadencji rady dokonać analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, ocenić postępy w opracowywaniu planów miejscowych i opracować wieloletnie programy ich sporządzania w nawiązaniu do ustaleń obowiązującego „Studium...” (art. 32 ustawy *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*).

W przypadku terenów objętych ochroną w formie Natura 2000 obszar będzie miał opracowany plan zadań ochronnych, w którym będą zawarte zasady jego ochrony.

7. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Niniejszy rozdział wypełnia zalecenia zawarte w art. 51 ust. 2 pkt 1, lit. d ustawy z dnia 3 października 2008 r. o *udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U.2013.0.1235):

Art. 51.

2. Prognoza oddziaływania na środowisko:

1) zawiera:

d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Analizowany obszar znajduje się w odległości ok. 70 km od najbliższej granicy Państwa z Czechami (rejon Karwina). Stąd nie ma możliwości bezpośredniego oddziaływania transgranicznego na środowisko. Nie sprzyjają takiemu oddziaływaniu także istniejące powiązania elementów środowiska.

8. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Niniejszy rozdział wypełnia zalecenia zawarte w art. 51 ust. 2 pkt 1, lit. e ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U.2013.0.1235):

Art. 51.

2. Prognoza oddziaływania na środowisko:

1) zawiera:

e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym

Podstawą prawną opracowania „Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Dąbrowa Górnicza (II edycja)” jest ustawa z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U.2013.0.1235).

Opracowywana prognoza odnosi się do projektu zmiany II edycji „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Dąbrowa Górnicza”.

Ocenę potencjalnych zagrożeń dla środowiska powstałych w wyniku realizacji ustaleń zawartych w „Studium...” należy rozpatrywać w dwóch aspektach. Pierwszy, to negatywne skutki oddziaływania zmian w zagospodarowaniu przestrzennym na środowisko, drugi natomiast, to właściwości środowiska i ich potencjalnie negatywny wpływ na przyjęte w „Studium...” rozwiązania w zagospodarowaniu przestrzennym obszaru.

Nie przewiduje się wzrostu zagrożenia dla środowiska i zdrowia ludzi spowodowanego realizacją zapisów zawartych w projektowanych zmianach Studium. Zagrożenie takie istnieje w zapisach obowiązującego obecnie Studium. Dotyczy to głównie przeznaczenia terenu znajdującego się na **terenie 1** pod zabudowę mieszkaniową oraz intensywnego użytkowania rekreacyjno-sportowego z

możliwością realizacji ciężkiej zabudowy kubaturowej. Przedstawiony projekt zmiany „Studium...” zawiera zatem rozwiązania, które znacznie łagodzą oddziaływanie skutków zagospodarowania przestrzennego w odniesieniu do potrzeb ochrony środowiska, zmiany te bardziej uwzględniają uwarunkowania ekofizjograficzne przy wprowadzaniu nowych funkcji.

Analizowany obszar znajduje się w odległości ok. 70 km od najbliższej granicy Państwa z Czechami (rejon Karwina). Stąd nie ma możliwości bezpośredniego oddziaływania transgranicznego na środowisko.

W granicach dwóch terenów projektowanych do zmiany przeznaczenia (**tereny 3 i 4**) nie występują obowiązujące obszary i obiekty objęte ochroną ani proponowane do objęcia ochroną na mocy Ustawy o *ochronie przyrody*. Natomiast dwa pozostałe tereny (**1 i 2**) stanowią dwie enklawy jednego obszaru objętego ochroną w formie Natura 2000 „Lipienniki w Dąbrowie Górniczej” (PLH240037). Tereny te stanowią obszar przyrodniczo cenny, stanowiący fragment dużego systemu ekologicznego już objętego ochroną w istniejących dokumentach planistycznych. Ponadto **teren 2** jest objęty ochroną w formie użytku ekologicznego „Bagna w Antoniowie”, planuje się także objęcie tą formą ochrony mniejszych powierzchni w obrębie **terenu 1**.

9. MATERIAŁY ARCHIWALNE WYKORZYSTANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

W opracowaniu wykorzystano następujące materiały archiwalne:

Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2014 r. PIG-PIB Warszawa 2015.

Celiński F., Czyłok A., 1994: Ogólna waloryzacja przyrodnicza Dąbrowy Górniczej. WEiR UM Dąbrowa Górnicza.

Cempulik P., Betleja J., Holeksa K., 1994: Waloryzacja przyrodnicza miasta Dąbrowa Górnicza. UM Dąbrowa Górnicza.

Czyłok A., Baryła J., 2003: Wczesne stadia sukcesji roślinnej w wyrobisku po eksploatacji piasku w Kuźnicy Warężyńskiej. Przyroda Górnego Śląska, nr 31.

Czyłok A., Tyc A., Tyc A., Kulpiński K., 2007a: Ogólna waloryzacja przyrodnicza Dąbrowy Górniczej (aktualizacja) – etap I. WEiR UM Dąbrowa Górnicza.

Czyłok A., Tyc A., Tyc A., Kulpiński K., Kmiecik P., 2007b: Szczegółowa waloryzacja przyrodnicza obszarów o wysokiej wartości przyrodniczej, położonych nad zbiornikiem Kuźnica Warężyńska (w granicach administracyjnych Dąbrowy Górniczej). WEiR UM Dąbrowa Górnicza.

Czyłok A., Tyc A., Tyc A., 2008: Ogólna waloryzacja przyrodnicza Dąbrowy Górniczej (aktualizacja) – etap II. WEiR UM Dąbrowa Górnicza.

Czyłok A., Tyc A., 2009: Koncepcja sieci ekologicznej miasta Dąbrowa Górnicza. W: Kształtowanie środowiska geograficznego i ochrona przyrody na obszarach uprzemysłowionych i zurbanizowanych, WBiOŚ, WNoZ UŚ, nr 40, Katowice-Sosnowiec.

Informacje zawarte w odpowiedziach na zawiadomienie o przystąpieniu do zmiany „Studium...”.

Kmiecik P., 2009: Przyroda Zbiornika Kuźnica Warężyńska. Cz. 1. Ptaki lęgowe. Przyroda Górnego Śląska, nr 55.

Kmiecik P., 2009: Przyroda Zbiornika Kuźnica Warężyńska. Cz. 2. Ptaki przelotne i zimujące. Przyroda Górnego Śląska, nr 56.

Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju z 2000 r.

- Krajewski Ł., 2011: Zespół *Cladietum marisci* w piaskowni w Dąbrowie Górniczej na tle rozmieszczenia kłoci wiechowatej *Cladium mariscus* w Polsce. W: *Chrońmy Przyrodę Ojczyzną*, nr 67 (3).
- Mapa Geologiczna Szczegółowa Polski, 1:50 000, ark. 911 Wojkowice, z objaśnieniami.
- Mapa Geologiczna Szczegółowa Polski, 1:50 000, ark. 943 Katowice, z objaśnieniami.
- Mapa geologiczno-gospodarcza Polski, 1:50 000, ark. 911 Wojkowice, PIG-MOŚZNiL, Warszawa, 1997.
- Mapa geologiczno-gospodarcza Polski, 1:50 000, ark. 943 Katowice, PIG-MOŚZNiL, Warszawa, 1997.
- Mapa hydrograficzna, 1:50 000, ark. Katowice M-34-63-A, GGK, Warszawa, 2001.
- Mapa hydrograficzna, 1:50 000, ark. Siewierz M-34-51-C, GGK, Warszawa, 2001.
- Mapa sozologiczna, 1:50 000, ark. Katowice M-34-63-A, GGK, Warszawa, 1995.
- Mapa sozologiczna, 1:50 000, ark. Siewierz M-34-51-C, GGK, Warszawa, 1995.
- Monitoring siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt w latach 2013-2014. Biuletyn Monitoringu Przyrody, 2015/2, nr 14, GIOŚ Warszawa.
- Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000. Wyniki monitoringu w latach 2013-2014. Lipiennik Loesela *Liparis loeselii* (1903). GIOŚ Warszawa.
- Opracowanie ekofizjograficzne dla zmiany II edycji Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Dąbrowa Górnicza, 2012.
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego (2004 r.);
- Podstawowe opracowanie ekofizjograficzne dla Dąbrowy Górniczej, 2003.
- Program ochrony środowiska dla miasta Dąbrowa Górnicza wraz z Planem gospodarki odpadami, 2003.
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013;
- Strategia rozwoju województwa śląskiego na lata 2000-2020;

Całość została uzupełniona informacjami i wywiadami uzyskanymi w czasie obserwacji terenowych przeprowadzonych dla potrzeb prognozy. W opracowaniu wykorzystano także informacje zawarte na oficjalnych stronach internetowych instytucji prowadzących monitoring środowiska w województwie śląskim.

10. PODSTAWOWE AKTY PRAWNE WYKORZYSTANE W OPRACOWANIU

Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o *drogach publicznych* – tekst jednolity Dz.U.2015.0.460 z późn. zm.

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o *samorządzie gminnym* – tekst jednolity Dz.U.2001.142.1591 z późn. zm.

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o *samorządzie gminnym* – tekst jednolity Dz.U.2015.0.1515.

Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o *lasach* – tekst jednolity Dz.U.2014.0.1153 z późn. zm.

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – *Prawo budowlane* – tekst jednolity Dz.U.2013.0.1409 z późn. zm.

Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o *ochronie gruntów rolnych i leśnych* – tekst jednolity Dz.U.2015.0.909 z późn. zm.

Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o *utrzymaniu czystości i porządku w gminach* – tekst jednolity Dz.U.2013.0.1399 z późn. zm.

Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o *zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest* – tekst jednolity Dz.U.2004.3.20 z późn. zm.

Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o *gospodarce nieruchomościami* – tekst jednolity Dz.U.2015.0.782 z późn. zm.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – *Prawo ochrony środowiska* – tekst jednolity Dz.U.2013.0.1232 z późn. zm.

Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – *Prawo wodne* – tekst jednolity Dz.U.2015.0.469.

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* – Dz.U.2003.80.717 z późn. zm.

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* – tekst jednolity Dz.U.2015.0.199.

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o *ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* – tekst jednolity Dz.U.2014.0.1446.

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o *ochronie przyrody* – tekst jednolity Dz.U.2013.0.627.

Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. *o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie* – tekst jednolity Dz.U.2014.0.1789.

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* – tekst jednolity Dz.U.2013.0.1235 z późn. zm.

Ustawa z dnia 7 maja 2010 r. *o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych* – tekst jednolity Dz.U.2015.0.880.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. *Prawo geologiczne i górnicze* – tekst jednolity Dz.U.2015.0.196.

Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach* – Dz.U.2013.0.21 z późn. zm.

Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie* – Dz.U.1999.43.430 z późn. zm.

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie* – tekst jednolity Dz.U.2015.0.1422.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. *w sprawie opracowań ekofizjograficznych* – Dz.U.2002.155.1298.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września z 2002 r. *w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi* - Dz.U.2002.165.1359.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 listopada 2002 r. *w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia* – Dz.U.2002.204.1728.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 2002 r. *w sprawie śródlądowych wód powierzchniowych lub ich części stanowiących własność publiczną* - Dz.U.2003.16.149.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów* – Dz.U.2003.192.1883.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 maja 2004 r. *w sprawie warunków, w których uznaje się, że odpady są niebezpieczne* - Dz.U.2004.128.1347.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2006 r. *w sprawie przebiegu granic obszarów dorzeczy i regionów wodnych* – Dz.U.2006.126.878 z późn. zm.

- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w *sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* - Dz.U.2007.61.417 z późn. zm.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w *sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* – tekst jednolity Dz.U.2014.0.112.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w *sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych* – Dz.U.2008.143.896.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w *sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu* – Dz.U.2010.16.87.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w *sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000* – tekst jednolity Dz.U.2014.0.1713.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w *sprawie przypadków, w których wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza z instalacji nie wymaga pozwolenia* – Dz.U.2010.130.881.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w *sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* – Dz.U.2010.213.1397 z późn. zm.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w *sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków* - Dz.U.2011.25.133, z późn. zm.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w *sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych* – Dz.U.2011.258.1549.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 listopada 2011 r. w *sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych* – Dz.U.2011.258.1550 z późn. zm.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w *sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza* - Dz.U.2012.0.914.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w *sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu* - Dz.U.2012.0.1031.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 r. w *sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu* - Dz.U.2012.0.1032.

Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 10 października 2013 roku w sprawie *rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej* - Dz.U.2013.0.1479.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 listopada 2013 r. w sprawie *form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych* – Dz.U.2013.0.1558.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 sierpnia 2014 r. w sprawie *rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości* – Dz.U.2014.0.1169.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie *ochrony gatunkowej zwierząt* - Dz.U.2014.0.1348.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie *ochrony gatunkowej grzybów* - Dz.U.2014.0.1408.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie *ochrony gatunkowej roślin* – Dz.U.2014.0.1409.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie *sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych* - Dz.U.2014.0.1482.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie *warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego* - Dz.U.2014.0.1800.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie *katalogu odpadów* - Dz.U.2014.0.1923.

Uchwała LVII/1001/10 Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej z dnia 27 października 2010 r. w sprawie *oceny aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Dąbrowa Górnicza - II edycja oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego*.

Uchwała Nr XIV/245/12 Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej z dnia 25 stycznia 2012 r. w sprawie *przystąpienia do sporządzenia zmiany II edycji „Studium*

uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Dąbrowa Górnicza”.